

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์
ของ
นพดล บัวสาย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4๑๕.๑๑๘4๐๙๘

พ 1๖๑๗

๖.3

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

นพดล บัวสาย



- 1 ส.ค. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2545

๒ 149117

นพดล บัวสาย. (2545). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจในการเรียน
วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
การคูณกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม, รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย
และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดย
ใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค
กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน โดยสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม
40 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอน
ตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 20 คาบ
คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกัน ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized
Control Group Pretest – Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ แผนการสอนโดยใช้
บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ แผนการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียน
วิชาภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าสถิติ t – test แบบ Independent และ t – test
แบบ Dependent

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARISON OF MATHAYOMSUKSA I STUDENTS' READING PERFORMANCE
AND MOTIVATION IN LEARNING THAI BY USING CARTOON LESSON PROGRAMME
AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT
BY
NOPPADON BUASAI

Present In partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education In Secondary Education
at Srinakharinwirot University
May 2002

Noppadon Buasai. (2002). *A Comparison of Mathayomsuksa I Students' Reading Performance and Motivation in Learning Thai by Using Cartoon Lesson Programme and The Teacher's Manual*. Master thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee. Assist. Prof. Sumanin Rungruangtham, Assoc. Prof. Aschara Sucromana.

The purpose of this study was to compare Matthayomsuksa I students' reading performance and motivation in leaning Thai by using cartoon lesson programme and the teacher's manual.

The sample were 80 Matthayomsuksa I students in Pasanusorn Bangkae School, Bangkok. They were randomly assigned into 2 groups, the experimental and the control groups with 40 students in each. The same contents were taught for both group within 20 periods (50 minute – period). The experimental group was taught by using cartoon lesson programme ; whereas the control group was taught by the teacher's manual. The research design was randomized Control Group Pretest – Posttest Design.

The instruments used in this study were cartoon lesson programme, lesson plans, the reading performance test, and the questionnaire on their motivation in leaning Thai. The t–test independent sample and t–test dependent sample were statistically analyzed the data.

The results of the study indicated that:

1. The ability of reading performance between the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
2. The motivation in leaning Thai between the experimental group and the control group was significantly different at the .05 level.
3. The ability of reading performance of the experimental group before and after the experiment was significantly different at the .01 level.
4. The motivation in leaning Thai of the experimental group before and after the experiment was significantly different at the .01 level.
5. The ability of reading performance of the control group before and after the experiment was significantly different at the .01 level.
6. The motivation in leaning Thai of the control group before and after the experiment was significantly different at the .05 level.

ปริญญานิพนธ์

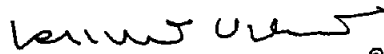
เรื่อง

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน
กับการสอนตามคู่มือครู

ของ

นายพนพล บัวสาย

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

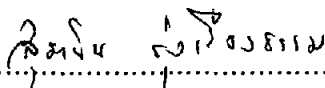


..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ทัศนาภรณ์)

วันที่2.....เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์



..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)



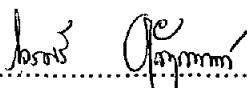
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์)



..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงอร พานทอง)



..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ขาดิกานนท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิศศรี กมลเวชช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้.

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาใจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช อาจารย์อรุณศรี กุ่มทุท อาจารย์พัชรา สุนทรนันท์ อาจารย์ศิริลักษณ์ กล้านาค อาจารย์อุทัย ยอดคงดี อาจารย์อาทร ทะนัน อาจารย์วิราภรณ์ พระพรหม อาจารย์วิราภรณ์ ทองเนตร ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้จัดการโรงเรียนภาษาอนุสรณ์บางแค อาจารย์นพวรรณ ลักษณะนิยานวิน และคณาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยโรงเรียนภาษาอนุสรณ์บางแค ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกตลอดเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 และ 1/3 โรงเรียนภาษาอนุสรณ์บางแค ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อคม คุณแม่สมนึก บัวสาย คุณวรรณดี บัวสาย รวมทั้งพี่น้องและเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทร สนับสนุนพร้อมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และคอยเป็นกำลังใจในการทำวิจัยเสมอมา จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบิดามารดา และครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษารั้งนี้

นพดล บัวสาย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป.....	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน.....	46
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	59
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	60
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	77
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	77
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	79
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	95
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	169

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง.....	64
2	เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	71
3	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	72
4	เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง.....	73
5	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง.....	74
6	เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง.....	75
7	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง.....	76
8	คะแนนการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน.....	164
9	ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย.....	166
10	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย.....	167

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง.....	38
2 แสดงบทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขานิดอธิบายคำตอบที่ผิด หลังจากอธิบายแล้ว ย้อนกลับไปเรียนกรอบเดิมซ้ำ.....	39
3 แสดงบทเรียนแบบสาขานิดแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ไม่เข้าใจ สิ่งที่ผ่านไปแล้ว.....	39
4 แสดงบทเรียนสำเร็จรูปแบบชนิดที่ช่วยให้นักเรียนที่มีพื้นฐานดีอยู่แล้ว เรียนไปได้เร็วกว่านักเรียนที่ต้องการอธิบายเพิ่มเติม.....	40
5 ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูปการคูณ.....	106

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประจำชาติเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อความหมาย และช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในชาติ ภาษาไทยมีความสำคัญทางด้านถ่ายทอดวัฒนธรรม ด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านการปกครอง ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(2529: 11)ได้ทรงนิพนธ์ไว้ว่าภาษาเป็นวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสารและเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมด้านต่างๆ การเรียนรู้ภาษา จึงต้องอาศัยการได้ยิน ได้ฟัง การอ่าน การคิด การพูดและการเขียนบ่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ความคิดเห็นของวีระวัฒน์ วัฒนา (2542:1)ที่ว่าภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนในศาสตร์ต่างๆ การที่จะเกิดทักษะความชำนาญในการใช้ภาษาได้นั้น นักเรียนต้องได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีการ ที่ถูกต้อง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของ นักเรียนให้ดีที่สุดเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร การประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอื่นใด เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ดังนั้นการสอนภาษาไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่ต้องคำนึงถึง

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ และภาษาประจำชาติ จึงได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ด้วยเหตุนี้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2533) จึงได้กำหนด จุดประสงค์หลักสูตรวิชาภาษาไทยให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย ฟังและอ่าน ได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และมีรสนิยมในการเลือก อ่านหนังสือ ให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติและเป็น ปัจจัยในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติ เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมี รสนิยมในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติและใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (กรมวิชาการ. 2533 : 9)

จากจุดประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาษาไทยเป็นกลุ่มทักษะที่นักเรียน จะนำไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ในการสื่อสาร ดังนั้นภาษาไทยจึงมีความสำคัญกับนักเรียนทุกคนครูผู้สอน ต้องจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้การอ่านถือเป็นทักษะทางภาษาด้านหนึ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของ นักเรียน การแสวงหาความรู้ต่างๆ ต้องใช้ทักษะการอ่านทั้งนั้น เพราะภาษาที่ได้รับจากการอ่าน เป็นพื้นฐานในการใช้ภาษาทั้งส่วนการพูดและเขียนทำให้สามารถบันทึกข้อความ ย่อเรื่อง เรียบเรียงข้อความได้ดีขึ้น นั่นก็คือการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้ นักเรียนรู้จักใช้กระบวนการคิดอันจะนำไปใช้ในการเขียนและการพูด แสดงให้เห็นว่าการอ่าน เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตประจำวัน

ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อาจกล่าวได้ว่าการอ่าน เป็นหัวใจหลักของกิจกรรมทั้งหลาย บันลือ พฤกษ์วัน (2538 : 7)ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน

ว่าการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความคิดส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้กระบวนการคิด (Thinking Process) อันจะนำไปใช้ในการฟัง พูด อ่าน เขียนและหลักภาษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรทิพภา อินทปัญญา (2539: 1) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการแสวงหาความรู้ทั้งนี้ เพราะแหล่งความรู้ที่สามารถค้นคว้าด้วยตนเองนั้น มักเป็นหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านอย่างดีย่อมมีโอกาสหาความรู้จากหนังสือมากกว่า ฉะนั้นความสามารถในการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเป้าหมายหนึ่งของการสอนภาษาไทยทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ที่ต้องการให้นักเรียนใคร่รู้ ใคร่เรียนด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการสอน โดยพยายามหาเทคนิคมาใช้ประกอบกิจกรรมการสอน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการอ่านมากยิ่งขึ้น

กรมสามัญศึกษาได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในจุดประสงค์ ความสามารถในการอ่าน พบว่าทุกเขตการศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำได้คะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม (กรมสามัญศึกษา. 2533:13) แม้ว่าจะมีการพยายามส่งเสริม การอ่านแล้วก็ตาม แต่สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านในการสอนภาษาไทยก็ยังคงมีอยู่ ดังที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ. 2532 : 171-340) ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย สรุปว่าครูสอนภาษาไทยส่วนมากเน้นการสอนบรรยาย ครูเป็นศูนย์กลางในการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นเนื้อหามากกว่าการฝึกทักษะโดยตรงเป็นผลให้ทักษะที่เกิดขึ้นหลังการสอนมีทั้งทักษะที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

จากปัญหาดังกล่าวนี้ การสอนของครูก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน การเรียนรู้ และแรงจูงใจในการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ดังที่ สุจิต เพียรชอบ (2531: 155) ได้กล่าวไว้ว่า ครูต้องรู้จักการจูงใจให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนเพราะแรงจูงใจในการเรียนเกิดจากการที่มี สิ่งเร้ามากระตุ้นนักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เมอร์เรย์ (Murray.1983 : 84) และเขาวลีย์ ประเสริฐภักดี (2534 : 3) ที่เชื่อว่าแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของการอ่าน และมีผลอย่างยิ่งต่อการอ่านของนักเรียน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่นักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533:129) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความสามารถสูงแต่ขาดแรงจูงใจ ในการเรียนรู้อาจจะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำจะเห็นได้ว่า ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียนนอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถแล้วยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ อีกด้วย คาโคโบวิท (Jakobovit.1971:85) ได้ศึกษาพบว่านักเรียนถึงแม้ไม่มีความถนัดในการเรียน แต่ถ้ามีแรงจูงใจก็สามารถเรียนได้ไม่ยากนัก และโสภณา แจ่มยวง(2538 : 3) ได้เขียนไว้ว่า การสอนของครูโดยใช้การบรรยาย และครูยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยมากเป็นสาเหตุให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน

การเรียนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนและจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนได้มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ที่ได้ระบุไว้ในตอนหนึ่งว่า เป็นการศึกษาที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ของการพัฒนาให้โอกาสนักเรียนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นแรงกระตุ้นให้ครูแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียน การสอนเพื่อเน้นการยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยนำเทคนิค วิธีการ เทคโนโลยี นวัตกรรม

และสื่อประกอบการสอนที่เหมาะสมเข้ามาช่วย โดยคำนึงถึงเนื้อหากิจกรรมและความสนใจของนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนดไว้ข้อหนึ่งว่า จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. 2542 : 9)

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีสอนและการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่าการนำบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้สอนจะเป็นประโยชน์โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และช่วยให้นักเรียนที่ไปปฏิบัติกิจกรรมการแสดงสามารถเรียนทันเพื่อน ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่นำเสนอเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดเนื้อหาออกเป็นกรอบย่อยๆ เรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก ในบทเรียนประกอบด้วย คำอธิบาย เนื้อหา และแบบฝึกหัดให้นักเรียนเรียนเป็นระยะและตรวจคำตอบจากเฉลยที่ให้ไว้ในกรอบถัดไป ทำให้นักเรียนทราบผลทันทีว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือไม่ ถ้าตอบถูกต้องก็ศึกษารอบต่อไปตอบผิดก็แนะนำให้ศึกษากรอบที่ผ่านม่อีกครั้ง เมื่อตอบถูกต้องจะมีการเสริมแรง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอมสันไดค์(Thomdike) และสกินเนอร์(Skinner) (ประสาธ อิศรปริดา. 2522 : 102 – 11)

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปให้น่าสนใจนั้นเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งหนึ่งที่จะช่วยได้คือการใช้ภาพการ์ตูนประกอบบทเรียน การนำภาพการ์ตูนมาใช้ในการเรียนการสอนนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะโดยธรรมชาติแล้วการ์ตูนมักดึงดูดความสนใจและช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนด้วย เมื่อนำการ์ตูนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยทำให้เกิดผลดีคือเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเนื้อหาวิชามากขึ้น (สมพงษ์ ศิริเจริญ. 2516 : 55) การ์ตูนเหมาะที่จะใช้ทำเป็นหนังสือประกอบหลักสูตรในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพราะดูง่าย เข้าใจง่ายและสร้างแรงจูงใจได้ดีกว่าตัวหนังสือที่มีแต่ข้อความและตัวอักษรอย่างเดียว (ชม ภูมิภาค. 2524 : 14) การ์ตูนเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าทางการศึกษาอย่างยิ่ง เป็นตัวกลางสื่อความหมายที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้เด็กสามารถได้เข้าใจความรู้รอบๆ ตัวอย่างแจ่มชัด และการใช้การ์ตูนประกอบการสอนจะช่วยสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความสนใจแรงจูงใจและสร้างความสนุกสนานในการเรียนทั้งยังเป็น แนวทางที่จะให้ผู้เรียนคิดจินตนาการอย่างเต็มความสามารถ การนำภาพการ์ตูนที่นักเรียนสนใจมาใช้เป็นสื่อในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจะทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น (เลิศ อนันตะ .2523 :18) บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนจึงเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่เกิดจากการนำเอาข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป และการ์ตูนมาผนวกเข้าด้วยกันโดยให้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นวิธีการเสนอความรู้ การ์ตูนยังเป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจเป็นการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

จากลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนดังกล่าวน่าจะทำให้การจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและสามารถสร้างแรงจูงใจของนักเรียนได้มากขึ้นเพราะเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นด้วย

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้างบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนมาทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจในการเรียน

วิชาภาษาไทยของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบผลการสอนความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ได้พัฒนารูปแบบการสอนและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์ บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียน 240 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน จากนักเรียนทั้งหมด 6 ห้องเรียน จำนวน 240 คน แล้วจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองจะดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 2 สัปดาห์

4. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท101 ท102 จากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในห้องแถว และเรื่องแม่ศรีเรือน นอกจากนี้ยังใช้เนื้อหาจากวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ และจากสื่ออินเทอร์เน็ตโดยพิจารณาเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และสอดคล้องกับจุดประสงค์การอ่านตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยนำมาสร้างเป็นบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ

5.1.1 การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

5.1.2 การสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ความสามารถในการอ่านภาษาไทย

5.2.2 แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

หมายถึง บทเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเสนอความรู้แก่นักเรียนตามลำดับจากง่ายไปหายาก โดยการจัดเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ เรียกว่า กรอบ ประกอบด้วย กรอบเนื้อหา ตัวอย่างแบบฝึกหัด ให้นักเรียนได้ศึกษาบทเรียนด้วยตนเองไปที่ละกรอบตามลำดับและสามารถตรวจคำตอบได้ด้วยตนเองจากคำตอบซึ่งให้ไว้ในกรอบถัดไป ถ้าตอบถูกก็จะศึกษากรอบต่อไป ตอบผิดให้ศึกษากรอบที่ผ่านมาซ้ำอีกตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย บทบาทของครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำและให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหา ผู้วิจัยสร้างโดยอาศัยทฤษฎีความสัมพันธ์ของสิ่งเร้ากับการตอบสนองตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของธอร์นไดค์และใช้หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงของสกินเนอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารเย็บเล่มซึ่งเสนอความรู้เป็นบทบรรยายที่มีภาพการ์ตูนประกอบโดยตลอด ผู้วิจัยใช้ภาพการ์ตูนแบบเลียนของจริง คือภาพการ์ตูนที่มีลักษณะใกล้เคียงความจริงในธรรมชาติมาก ทั้งสัดส่วน รูปร่าง ลักษณะท่าทาง นักเรียนจะต้องอ่านบทเรียนไปตามลำดับทุกกรอบเพราะความรู้ในกรอบแรกๆจะเป็นพื้นฐานสำหรับกรอบถัดไปส่วนประกอบต่างๆของบทเรียนมีดังนี้

1.1 คำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

1.2 จุดประสงค์ทั่วไป

1.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.4 กิจกรรมสำหรับให้นักเรียนปฏิบัติ

2. การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

หมายถึง การนำบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเป็นสื่อช่วยสอนในชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและในชั้นประเมินผล สำหรับบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนมีทั้งหมด 20 บทเรียน ใช้เวลาเรียนบทเรียนละ 1 คาบ(50 นาที) ขั้นตอนในการสอนดังนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

2.1.1 ครูนำเสนอหน้ากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องราวที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่จะเรียน แล้วให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อเรื่องนั้นๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนต่อไป

2.1.2 ครูซักถามปัญหาและทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว

2.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.1 ครูแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน(เฉพาะคาบแรก)และอธิบายขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ

2.2.2 ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา ซึ่งมีลักษณะเป็นบทบรรยายที่มีภาพการ์ตูนประกอบไปทีละกรอบตามลำดับ และปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในบทเรียน

2.2.3 ให้นักเรียนทำกิจกรรมที่กำหนดลงในใบงาน

2.2.4 ให้นักเรียนตรวจคำตอบจากคำตอบ ซึ่งให้ไว้ในกรอบถัดไปถ้าตอบถูกนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทันทีแล้วศึกษากรอบใหม่ต่อไป ถ้าตอบผิดนักเรียนจะได้รับคำแนะนำให้ย้อนไปอ่านเนื้อเรื่องเดิมซ้ำอีกก่อนที่จะศึกษาเนื้อหาใหม่

2.2.5 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย

2.3 ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอภิปราย แล้วบันทึกข้อสรุปลงในใบงาน

2.4 ขั้นประเมินผล

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทลงในใบงาน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในขั้นสุดท้ายหลังจากที่นักเรียนศึกษาบทเรียนจนครบทุกกรอบแล้วหากผ่านเกณฑ์ให้นำบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนคืนครู หากไม่ผ่านให้ย้อนกลับไปศึกษาใหม่ และทำแบบฝึกหัดจนผ่านเกณฑ์

3. การสอนตามคู่มือครู

หมายถึง การสอนโดยมีครูดูแลและควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดำเนินไปตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นสร้างความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยผู้สอนใช้การพูดคุย ซักถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้อีกใหม่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่

3.2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์ คือบอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่จะเรียนต่อไปนี้เมื่อจบแล้วผู้เรียนต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทางทิศใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่

3.3 ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี

3.4 เสนอบทเรียนใหม่ ตามคู่มือครูโดยอธิบายเนื้อหาและใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ แดบบันทึกลีขึง แผ่นใส วีดีโอ หรือสไลด์ เป็นต้น เพื่อให้การเรียนรู้ใหม่ที่น่าสนใจและน่าติดตามเป็นขั้นที่ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียนและเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

3.5 ให้แนวการเรียนรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไปเป็นการแนะนำให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยการใช้คำถามเพื่อเป็นแนวทางในการคิด ซึ่งผู้สอนจะหาแนวทาง โดยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสมรรถภาพของผู้เรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

3.6 ขั้นให้ปฏิบัติ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้แสดงความคิดเห็นแสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้

3.7 ขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการแจ้งผลการปฏิบัติให้ผู้เรียนทราบ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใดๆ ไปแล้วและสามารถทราบผลทันทีย่อมเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเองถ้าหากพบข้อบกพร่องก็จะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ผู้สอนให้กำลังใจ โดยการให้คำติ ชม หรือวิจารณ์ด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มเป็นผู้ประเมินก็ได้

3.8 ขั้นประเมินผลการเรียน เป็นการวัดผลและประเมินพฤติกรรมหรือผลงานที่ผู้เรียนทำว่าบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการในแต่ละบทหรือไม่ เพียงใด ด้วยการทำแบบฝึกหัดหรือจากการทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน หรือสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ของผู้เรียน

3.9 ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้เป็นการสรุปเน้นและย้ำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนที่คงทนขึ้นด้วย การทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมหรือแบบฝึกหัดเสริมความรู้ หรือการปฏิบัติกิจกรรมเสริมอื่นๆ เช่น ให้ทำการบ้าน ทำรายงาน หรือศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับ

4. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย

หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนสามารถแสดงออกได้หลังจากศึกษาบทเรียนแล้วในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 การจับใจความสำคัญ หมายถึง การสรุปสาระสำคัญของเรื่อง ความสำคัญของเรื่องเหตุผลหรือการสรุปหลักเกณฑ์ของเรื่อง

4.2 การตีความ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้อย่างชัดเจน หรือมีความหมายโดยนัยออกมาเป็นความคิดของตนเองได้

4.3 การแปลความ หมายถึง ความสามารถในการให้ความหมายข้อความต่างๆ ได้โดยแปลตามลักษณะและนัยของเรื่อง ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะ

4.4 การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการขยายเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ตามนัยของเรื่อง

4.5 การสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อความโดยพิจารณาจากความหมายที่ซ่อนอยู่ในข้อความ ซึ่งจะช่วยให้สามารถสรุปความได้อย่างถูกต้อง

ซึ่งวัดพฤติกรรมต่างๆ นั้นได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

5. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

หมายถึงกระบวนการทางจิตใจ ซึ่งผลักดันให้ นักเรียนมีความมานะพยายามในการเรียนวิชาภาษาไทยอันสืบเนื่องมาจากมีความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเรียนมีความมุ่งมั่นหวังในความสำเร็จ เห็นประโยชน์และคุณค่าในการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) ข้อความในแบบสอบถามจะเป็นข้อคำถามในเชิงบวกและเชิงลบ โดยผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญและหาคุณภาพ

6. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยที่คาดหวังจากบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน ตามเกณฑ์ $80 / 80$ (E_1/E_2)

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทในแต่ละบทเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน กับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการอ่านภาษาไทย แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน กับการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกัน

3. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

4. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

5. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

6. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1.1 ความหมายของการอ่าน

แลปปีและฟลัด (เลาวัลทซ์ รัตนวิชัย.2534 : 23 ;อ้างอิงมาจาก Lapp and Flood.1986 :5-6) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านนับว่าเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการทำงานของสมองเพื่อทำความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริง มีวิจารณ์ญาณเรียบเรียงจัดระเบียบการนำไปใช้ ด้วยเหตุนี้ นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

โดยทั่วไปการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับแรกเป็นกระบวนการแปลรหัสจากตัวอักษรเป็นเสียงและระดับสอง เป็นกระบวนการรับรู้ความหมายจากตัวอักษร หรือเรียกว่าการอ่านเพื่อ ความเข้าใจ แต่ทั้งนี้ การอ่านเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน การเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนเขียนนั้น ผู้อ่านจะต้องรับรู้ แปลความ ตีความ และประเมินสิ่งที่อ่านกระบวนการ ดังกล่าวจะมีอัตราความเร็วแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความคุ้นเคยของผู้อ่านต่อเนื้อหาของสิ่งที่อ่าน และจุดประสงค์ในการอ่านของผู้อ่านด้วย

มอร์และสจวต ดอร์ (พวงทอง วิโรจนกร .534 :10 ;อ้างอิงมาจาก Morris and Stewart Dore.1989 : 14) การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเสนอไว้ในรูปตัวอักษร ผู้เขียนเป็นผู้ส่งข่าว ผู้อ่านจึงเป็นผู้แปลอักษรเหล่านั้นตามความรู้และประสบการณ์เดิมของตน อันจะนำไปสู่เป้าหมายหลักของการอ่านที่ว่าผู้อ่านต้องคิดเป็นและเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน

สมิท (ประทุม การรักเรียน .2535:15;อ้างอิงมาจาก Smith. 1971 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นการบูรณาการทักษะหลายๆอย่างเข้าด้วยกัน เช่นการจำแนกความแตกต่างการวิเคราะห์ตีความความหมายของคำ การตีความเพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์สิ่งที่อ่าน

สมิท ตั้งทวี (2536 : 4-6) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการอันสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการต่างๆ การอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปในการเรียนรู้วิทยาการต่างๆ อย่างกว้างขวาง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันมาก สังคมเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้ามากเพียงไร การอ่านก็เป็นทักษะที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ ให้ทันต่อเหตุการณ์มากเท่านั้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มพูนสติปัญญา ประสบการณ์ ให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข

พรทิพภา อินทปัญญา(2539:10)ได้สรุปความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการทางความคิดที่สัมพันธ์กับภาษา เป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อน มีองค์ประกอบหลายๆ ประการผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนและต้องการสื่อความหมาย ตลอดทั้งต้องรู้ถึงวิธีการเขียนและความคิดของผู้เขียนหรือโครงสร้างของข้อเขียนนั้นๆ เพื่อผู้อ่านจะทำความเข้าใจความหมายของเรื่อง ที่อ่าน สามารถจับใจความสำคัญและรายละเอียดอีกทั้งสามารถสรุปความคิดและเข้าใจความรู้สึกของผู้เขียนจากเรื่อง หรือข้อความที่อ่านแล้วระลึกเรื่องได้ตามประสบการณ์และความสามารถของตนเอง ซึ่งผู้อ่านจะเลือกนำมาประมวลเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องในขณะที่อ่าน

บุชและฮิบเนอร์(Bush and Huebner.1970 :14) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการคิด หัวใจสำคัญของการอ่านคือ การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านโดยผู้อ่าน ได้ให้ความหมายจากการนำเอาสัญลักษณ์ที่อ่านไปสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของตนซึ่งจะทำให้เกิดมโนภาพขึ้นในใจของผู้อ่าน

กูดแมน (Goodman. 1970 : 5,9,11) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนเพราะผู้อ่านต้องพยายามสร้างความหมายขึ้นจากตัวอักษร การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาผู้อ่านจะต้องอาศัยการสังเกตจากสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในข้อความ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการให้ความหมายที่เหมาะสมที่สุดจากข้อความเหล่านั้น

แอร์โรสมิท (Arrowsmith. 1972 : 84) ได้กล่าวถึง ความหมายการอ่านว่า การอ่านคือ ความคิด ความรู้สึกหรือสภาพทางจิตใจที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจข้อความที่เขียนหรือตีพิมพ์ขึ้นมา ความเข้าใจในการอ่านที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความคิด ความรู้สึกของผู้อ่านตรงกับความรู้สึกของผู้เขียน ก่อนที่จะเขียนออกมาเป็นถ้อยคำ

ริลีย์ (Riley. 1975 : 198-200) กล่าวว่า การอ่าน คือ เครื่องมือพื้นฐานในการเรียนรู้ระดับสูง การที่นักเรียนจะเรียนวิชาต่างๆ ให้ทันและให้ดีนั้น นักเรียนจะต้องมีทักษะในการอ่านเป็นอย่างดีสามารถปรับระดับการอ่านให้ทันบทเรียนและวัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนซึ่งมีจำนวนมากด้วย นั่นคือ นักเรียนต้องมีความสามารถในการเลือกความคิดและหลักการสำคัญๆ จากเรื่องที่อ่านได้ สามารถลำดับเหตุการณ์ได้แย้งและให้เหตุผลต่างๆ ได้อีกด้วย

แฮร์ริสและสมิท (Harris and Smith.1976:14) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นกระบวนการคิดที่ใช้ความรู้ ประสบการณ์เดิม ทักษะคิดของผู้อ่านเพื่อค้นหาความหมาย ความคิด ข่าวดสารที่ต้องการจากสิ่งที่ตนอ่าน

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมา พอจะสรุปได้ การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้อ่านต้องแปลความหมาย ทำความเข้าใจตัวอักษรหรือสัญลักษณ์โดยใช้ความคิด ความรู้สึก ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นแนวทางในการรับสารเพื่อให้ตรงกับ การสื่อของผู้เขียน

1.1.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญทำให้บุคคลได้พัฒนาสติปัญญา แสวงหาความรู้และมีประสบการณ์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 73-74) กล่าวว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวันเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิชาต่างๆ เพื่อความรู้ความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจผู้มีนิสัยรักการอ่านมีอัตราเร็วในการอ่านสูงย่อมแสวงหาความรู้และการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันนี้ในต่างประเทศมีการส่งเสริมการอ่านอย่างมากทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพราะถือว่าถ้านักเรียนมีพื้นฐานการอ่านอย่างดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี

สุชีพร ปาละดี(2531 : 20) ได้สรุปว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้นการสอนอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ไบกาซูยี (2534 : 57) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านมีใจความโดยสรุปว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตในปัจจุบันทั้งในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้านการศึกษาหาความรู้เพื่อประกอบอาชีพในอนาคตเป็นการพัฒนาความเจริญของงานทางสมองและปัญญา รวมทั้งเป็นการพักผ่อนหย่อนใจจากชีวิตประจำวัน

อุทัย ภิรมย์รัตน์ (2533 : 5) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการอ่าน ควรเน้นในด้านต่อไปนี้

การรับรู้และเข้าใจความหมายของคำ

การอ่านเพื่อการจับใจความ

การอ่านเพื่อการตีความ

การอ่านเพื่อการขยายความ

การอ่านเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์

การรับรู้คำ และเข้าใจความหมายของคำในระดับมัธยมศึกษา มีกลวิธีดังนี้

อาศัยบริบท ได้แก่ กลุ่มคำและประโยคที่คำนั้นปรากฏอยู่

อาศัยโครงสร้างของคำ โดยการสังเกตส่วนประกอบของคำว่ามีกิพยางค์หรือมีอยู่

ที่หน่วยคำที่ให้ความหมาย

อาศัยการพบเห็นคำจากที่ต่างๆในชีวิตประจำวันเช่นคำที่ใช้เรียกชื่อสถานที่สินค้า

อาศัยการค้นคำจากพจนานุกรม ควรจะเป็นวิธีสุดท้ายหลังจากที่ได้ใช้วิธีอื่น

มาก่อน

จึงสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่านมีหลายประการต่างๆ กัน เช่นอ่านเพื่อความรู้ ความบันเทิง พัฒนาความคิดและให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย ความสนใจของผู้อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือของแต่ละบุคคลมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันดังที่ สนิท ตั้งทวี (2536 :1-2) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยละเอียด
2. เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยย่อ
3. เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือความสงสัย
4. เพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง
5. เพื่อต้องการศึกษาค้นคว้า
6. เพื่อเป็นที่ยอมรับในวงสังคมและสามารถปรับตัว วางตัวให้เข้ากับคนอื่นได้
7. เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จึงสรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายดังนี้ คือเพื่อศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ค้นคว้าและเป็นที่ยอมรับในสังคม ตลอดจนเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

1.1.4 จิตวิทยาการอ่าน

การอ่านมิได้เป็นการแสวงหาความหมายเพื่อเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษร เพียงอย่างเดียว แต่มีกระบวนการทางสมองหรือความคิดรวบยอด ขณะที่ผู้อ่านใช้สายตาเคลื่อนไปตามตัวอักษรเพื่อทำความเข้าใจ สมองก็จะถอดรหัส แปลความและตีความเรื่องที่อ่าน ดังนั้น การอ่านจึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการแปลความ

ดีแซนท์และสมิท (ศิริพร พันธุ์ดี. 2530 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Dechant and Smith. 1977 : 18) สรุปเกี่ยวกับจิตวิทยาการอ่านไว้ว่า การอ่านเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 2 กระบวนการคือกระบวนการกลไกซึ่งเป็นกระบวนการที่ตามองเห็นตัวอักษรแล้วส่งภาพตัวอักษรไปยังสมองกับกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อสมองตีความ แปลความตัวอักษรที่มองเห็น เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว การอ่านจึงต้องเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับด้านจิตวิทยาด้วยเพื่อที่จะเป็นส่วนสำคัญทำให้การอ่านนั้นประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาที่มีชื่อเสียง เช่น กูดแมนและเบิร์ก (เสาวลักษณ์ รัตนวิชช. 2534 : 23-24 ; อ้างอิงมาจาก Goodman and Burke. 1972 : 1978) วิจัยเพื่อศึกษากระบวนการอ่านของผู้อ่านและศึกษาว่าผู้ที่อ่านดีนั้นจะใช้กลวิธีการอ่านอย่างไร ผลการวิจัยพบว่าผู้อ่านที่ดีจะใช้กระบวนการทางความคิดเพื่อสำรวจและจับใจความรวมในการอ่านก่อนที่จะพิจารณาองค์ประกอบย่อยของภาษา ทั้งนี้เพราะการอ่านหรือการตีความจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดผู้อ่านทุกคนจะแสวงหาความหมายของสิ่งที่อ่านหรือการตีความจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด ผู้อ่านทุกคนจะแสวงหาความหมายของสิ่งที่อ่านเป็นอันดับแรกเสมอแต่การพิจารณาการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษรอย่างเดียวยังไม่เพียงพอกับการอ่านที่สมบูรณ์ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาจึงตระหนักถึงการรับรู้ด้วย เช่นการถ่ายโยงความคิดรวบยอดรวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ ในการอ่าน เช่นความสนใจ ประสบการณ์เดิม การระลึกสิ่งที่อ่าน ฯลฯ

นอกจากนี้ นักจิตวิทยาเชิงสังคม เช่น ฮาสนัน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชช. 2534 : 24; อ้างอิงมาจาก Hasan. 1985) เน้นความสำคัญของข้อความต่าง ๆ ซึ่งจะมีความหมายแตกต่างกันไป

ตามสถานการณ์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านดีขึ้นและทำให้เข้าใจสถานการณ์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ ด้วย

จากความคิดเห็นของนักภาษาศาสตร์และนักจิตวิทยาสรุปว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน แปลความ ระลึกถึงสิ่งที่อ่าน รวมทั้งเกิดความคิดรวบยอด นอกจากนี้ความเข้าใจในการอ่านยังเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ได้แก่ ความสนใจ (เสาวลักษณ์ รัตนวิษ. 2531 : 85) หากผู้อ่านอ่านเรื่องที่ตนเองสนใจก็จะเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำความเข้าใจ และหาความหมายจากสิ่งที่อ่าน ดังที่ สตีเวน (Steven. 1981 : 36) กล่าวว่า การที่คนเราอ่านสิ่งที่ตนเองสนใจมากเท่าใดก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจ เรื่องราวที่ตนอ่านมากขึ้นเท่านั้นที่กล่าวมานี้สรุปว่าการอ่านมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันกับจิตวิทยาการอ่านซึ่งการที่นำหลักทางจิตวิทยาเข้ามาใช้เกี่ยวกับการอ่านด้วยนั้นจะมีส่วนสำคัญทำให้การอ่านประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

1.1.5 ความสามารถในการอ่าน

บอนด์ และทิงเคอร์ (Bond and Tinker. 1967 : 235) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านขึ้นอยู่กับพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. การเข้าใจความหมายของคำ (World Meaning) การเข้าใจความหมายของคำเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่าน ถ้าหากนักเรียนเรียนรู้ความหมายของคำไม่เพียงพอ นักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจประโยค (Sentence) อนุচ্ছেต (Paragraph) และทำให้ไม่สามารถที่จะอ่านหรือพูดได้
2. การเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ (Thought Units) นักเรียนจะเข้าใจความหมายของประโยคได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนรู้จักอ่านเป็นกลุ่มคำ การอ่านทีละคำทำให้ไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน
3. การเข้าใจประโยค (Sentence Comprehension) นักเรียนจะเข้าใจความหมายเป็นรายคำและเป็นกลุ่มคำแล้ว นักเรียนจะต้องเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำในประโยคด้วย นักเรียนที่ไม่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำและระหว่างกลุ่มคำในประโยคจะไม่เข้าใจเรื่องอ่าน
4. การเข้าใจอนุচ্ছেต (Paragraph Comprehension) นักเรียนเข้าใจอนุচ্ছেตได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคในอนุচ্ছেต การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคก่อนข้างจะยากแต่ถ้านักเรียนขาดความสามารถทางด้านนี้แล้วนักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้
5. การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุচ্ছেต (Comprehension of Larger Units) นักเรียนจะสามารถเข้าใจเรื่องที่ยากขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ นักเรียนสามารถจัดลำดับความคิดของเรื่องที่อ่านได้และต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอนุচ্ছেตด้วย

แฮร์ริส (Harris. 1979 : 59) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำใหม่ ๆ จากบริบท เข้าใจโครงสร้างของประโยคและเข้าใจเรื่องเครื่องหมายวรรคตอนและตัวพิมพ์ เป็นต้น

กองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2542 : 119) สรุปว่าการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. อ่านสรุปความได้ คืออ่านแล้วสามารถจับใจความสำคัญในเรื่องได้สรุปสาระสำคัญเป็นข้อความสั้นๆ และสามารถถ่ายทอดให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดยการพูดหรือการเขียน
 2. อ่านแปลความได้ คือ การเปลี่ยนแปลงจากความหนึ่งไปสู่อีกความหนึ่งโดยแปลงเรื่องทีอ่านออกมาเป็นคำพูดใหม่หรือถ้อยคำใหม่ โดยยังรักษา เนื้อหาและความสำคัญของเรื่องเดิมไว้ได้อย่างครบถ้วน
 3. อ่านตีความได้ คือการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาตีความหมายของคำและข้อความทั้งหมด โดยพิจารณาถึงความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อความหมายซึ่งผู้อ่านจะตีความหมายของคำสำนวนได้ถูกต้องหรือไม่นั้น จำเป็นต้องอาศัยเนื้อความแวดล้อมของข้อความนั้น บางครั้งต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ
 4. อ่านขยายความได้ คือการอธิบายเพิ่มเติมให้มีความละเอียดขึ้นจากเนื้อความเดิมซึ่งอาจจะต้องยกตัวอย่างประกอบหรือมีการอ้างอิง เปรียบเทียบ ให้ได้เนื้อความกว้างขวางออกไปจนเป็นที่เข้าใจยิ่งขึ้น
 5. อ่านจับใจความสำคัญได้ คือ การอ่านแล้วสามารถจับประเด็นสำคัญของข้อความนั้นๆ ได้หมดใจความสำคัญเป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุุมใจความของข้อความอื่นในตอนนั้นๆ ไว้ทั้งหมดในแต่ละย่อหน้าใจความสำคัญจะมีเพียงประเด็นเดียวซึ่งอาจจะอยู่ตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายของแต่ละย่อหน้าก็ได้
 6. อ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านแล้วคิดหาเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการพินิจพิจารณา วิเคราะห์ตีความและประเมินค่าจากข้อความที่ได้อ่านเป็นการอ่านอย่างลึกซึ้งกว่าการอ่านประเภทอื่น
- สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านนั้นประกอบด้วย ความสามารถในการสรุปความ ตีความ แปลความ ขยายความ จับใจความ และมีวิจารณญาณในการอ่าน

1.1.6 องค์ประกอบที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

การอ่านไม่ใช่เพียงการอ่านตามตัวอักษรแต่เป็นการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ดังนั้นจึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

ฉัตรสุตา ดวงพลอย (2525 : 8-13) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยให้การอ่านประสบความสำเร็จมี 4 ประการ คือ

1. ความรู้ทางภาษา (Linguistic Knowledge) ในขั้นเริ่มแรกผู้อ่านจะเริ่มที่การเรียนรู้เสียง ให้สัมพันธ์กับตัวอักษร และการรู้ความหมายของแต่ละคำ แต่การอ่านจะเปลี่ยนไปเมื่อผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้น และเมื่ออ่านเก่งแล้วก็จะสามารถเดาความหมายได้ และเมื่ออ่านอยู่เสมอก็จะเกิดทักษะในการอ่านในที่สุด
2. ประสบการณ์ โลกทัศน์ ความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ (Scheme) ซึ่งรวมไปถึงความรู้และความสามารถ ความพร้อมในเนื้อหาที่ผู้อ่านมีต่อสิ่งที่อ่านด้วย
3. ความสมบูรณ์ในตัวเองของเนื้อเรื่องหรืองานเขียนนั้น ๆ (Conceptual or Semantic Completeness) ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ยากถ้าเรื่องที่อ่านนั้นไม่มีเนื้อความสมบูรณ์ในตัวเองยกเว้นในกรณีที่ผู้อ่านมีความพร้อมในเนื้อหาที่กำลังอ่านซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์จากการเรียนรู้

4. ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของงานเขียน (Text Schema)

จากการวิเคราะห์ภาษาในระดับสูงกว่าประโยค(Discours Analysis)ทำให้ทราบว่างานเขียนแต่ละชิ้นแต่ละประเภทยังมีโครงสร้างที่มีลักษณะที่ต่างกัน งานเขียนของแต่ละบุคคลยังสะท้อนความเชื่อตลอดจนวัฒนธรรม ของผู้เขียนด้วย ดังนั้นถ้านงานเขียนนั้นเสนอเรื่องราวที่ต่างไปจากวัฒนธรรมหรือประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การอ่านจะประสบความสำเร็จได้ยากเพราะประสบการณ์การเรียนรู้ (Scheam) ของผู้เขียนกับผู้อ่านต่างกัน

นอกจากนั้น วิลเลียม (Williem. 1986 : 3-6) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน (Knoledge of Writing System) ด้านการสะกดคำและการอ่านออกเสียง ปัญหาหนึ่งของผู้เรียนภาษาคือไม่มีความรู้คำศัพท์มากพอ
2. ความรู้เรื่องภาษา (Knowledge Language) ผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่านจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องรูปแบบของคำ การเรียบเรียงคำ โครงสร้างและไวยากรณ์ของภาษา
3. ความสามารถในการตีความ (Ability of Interpret) เนื่องจากการอ่านไม่ใช่การทำความเข้าใจข้อความแต่ละประโยคโดยไม่มีสัมพันธกับประโยคอื่น ผู้อ่านจึงต้องเข้าใจจุดประสงค์ของข้อความ รู้วิธีการเรียบเรียงประโยคเป็นข้อความที่ต่อเนื่องกันและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยค
4. ความรู้รอบตัวทั่วไป (Knowledge of the World) ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของข้อเขียน วัฒนธรรม เหตุการณ์ปัจจุบันหรือความรู้รอบตัวอื่นๆ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ยิ่งผู้อ่านมีความรู้และประสบการณ์มากเท่าใด ก็จะสามารถเลือกความรู้และประสบการณ์ของตนให้ตรงกับของผู้เขียนเพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ เพราะผู้อ่านที่มีประสบการณ์หรือความรู้ที่ต่างไปจากผู้เขียนย่อมไม่สามารถเข้าใจความคิดความรู้ที่ผู้เขียนถ่ายทอดไว้ได้

5. เหตุผลในการอ่านและวิธีการอ่าน (Reason of Reading Style) เหตุผลของการอ่านของผู้อ่านแต่ละคนย่อมต่างกันไปและเหตุผลหรือความต้องการในการอ่านนี้เองมีผลต่อการเลือกวิธีอ่าน ดังนั้นเมื่อต้องการอ่าน จึงต้องทราบว่า อ่านอะไร อ่านทำไมและจะอ่านอย่างไร

จากองค์ประกอบต่างๆ พอสรุปได้ว่า ผู้อ่านที่ต้องการอ่านเพื่อความเข้าใจจะต้องอาศัยทักษะที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือความรู้ทางภาษาโดยเฉพาะวิธีการเรียบเรียงคำออกมาเป็นข้อความ เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการและความรู้ในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะประสบการณ์เฉพาะตัว ความรู้รอบตัวด้านต่างๆ ความเชื่อซึ่งถ้าผู้อ่านและผู้เขียนมีตรงกัน การอ่านก็ยิ่งประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

1.1.7 ระดับของการอ่าน

สมนึก พวงกลิ่น (2530 : 10 ; อ้างอิงมาจาก สมพิศ คูศรีพิทักษ์ . 2526 : 827 – 829) ได้แบ่งระดับของการอ่านได้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ การอ่านหนังสือได้อย่างไม่ติดขัด รู้คำศัพท์ต่างๆ มาก เข้าใจหน้าที่ของคำในประโยค รู้ความสัมพันธ์ของประโยคต่างๆ ในย่อหน้าเดียวกัน ไม่ตีความในประโยคอย่างผิดๆ ถูกๆ เข้าใจความหมายของคำต่างๆ ผิด

ระดับที่ 2 ระดับการอ่านเพื่อการวิเคราะห์เป็นการอ่านที่สูงกว่าระดับแรกเป็นการอ่านพิจารณาขอบเขตของปัญหา เนื้อหาสาระและเหตุผลในหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียด

ระดับที่ 3 ระดับการอ่านเพื่อสังเคราะห์ การอ่านในระดับนี้ผู้อ่านต้องนำความรู้ ความคิดจากหนังสือหลายๆ เล่มซึ่งอาจจะมีความเห็นตรงกันหรือขัดแย้งกันมาพิจารณาวินิจฉัยแล้วเรียบเรียงเป็นความคิดอ่านหรือความรู้ของเราเอง

ระดับที่ 4 ระดับการอ่านเพื่อการประเมินค่าเป็นการอ่านที่ต้องผสมผสานการอ่านทั้ง 3 ระดับเข้าด้วยกันเพื่อให้พิจารณาคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งที่อ่าน

สรุปได้ว่า ระดับการอ่านนั้นแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์ การอ่านเพื่อสังเคราะห์ และการอ่านเพื่อการประเมินค่า

1.1.8 ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านนับเป็นหัวใจสำคัญในการอ่าน เพราะการอ่านออกเสียงเพียงอย่างเดียวนั้น ย่อมไม่เกิดประโยชน์ หากไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านเพียงพอก็ถือว่าเรื่องที่อ่านนั้นไม่สมบูรณ์

สุวัฒน์ จันทรลอย (2527 : 11) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นเรื่องที่สำคัญ เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประสบการณ์ด้านต่างๆ ของแต่ละบุคคลถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการอ่านอย่างยิ่ง ถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านกล่าวได้ว่าการที่แท้จริงยังไม่เกิดขึ้นและยังทำให้เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์อีกด้วยและในการอ่านให้เข้าใจนั้นผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถหลายอย่างดังที่ เบอร์ดิน (Burton. 1956 : 321) ได้กล่าวถึง ความเข้าใจในการอ่านว่าต้องอาศัยความสามารถในด้านต่างๆ ดังนี้คือ

1. ความเข้าใจในความหมายของศัพท์
2. การเรียงลำดับเหตุการณ์ได้
3. การจับใจความสำคัญได้
4. การสังเกตความสัมพันธ์ของข้อความที่อ่าน

ขวาล แพรัตกุล (2520 : 134) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นความสามารถในการผสมผสานแล้วขยายความรู้ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผลซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. รู้ความหมายและรายละเอียดย่อย ๆ ของเรื่องนั้นมาก่อนแล้ว
2. รู้ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นความรู้ย่อย ๆ เหล่านั้น
3. สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยภาษาของตนเอง (ภาษาพูด)
4. เมื่อพบสิ่งอื่นใดที่มีสภาพทำนองเดียวกันกับเรื่องที่เคยเรียนรู้มาแล้วสามารถตอบและอธิบายได้

คาร์เรลล์ (Carroll. 1986 : 87) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือความเข้าใจในประโยคตอนจุดและโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในรูปแบบการเรียบเรียงเรื่อง เข้าใจในรูปแบบหรือโครงสร้างของข้อเขียนและในความหมายที่กว้างที่สุดอาจกล่าวได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านคือการรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสารจากงานเขียน

เมื่อพิจารณาถึงความเข้าใจในการอ่าน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่าการที่ผู้อ่านจะมีความเข้าใจในการอ่านได้นั้น ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ในเรื่องความหมายของคำว่า วลี ประโยค อนุเจต การเรียบเรียงประโยค ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละประโยค ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละประโยค สามารถจับใจความสำคัญ บอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน เรียบเรียงเหตุการณ์ในเรื่องและสรุปความได้

1.1.9 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านเพื่อความเข้าใจสามารถแบ่งได้หลายระดับเพราะการอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลินและเสริมบุคลิกภาพ โดยที่ระดับความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้อ่าน ดังนั้นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายต่างกันย่อมต้องการระดับความเข้าใจต่างกันด้วย ดังที่ตรีเชีย แสดงความเห็นว่ ความเข้าใจในการอ่านไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการตอบคำถามให้ถูกต้องเท่านั้น แต่หมายถึงความเข้าใจที่มีอยู่ 2 ระดับ คือ

1. ระดับต่ำ ความเข้าใจในระดับนี้จะเกิดก็ต่อเมื่อผู้อ่านพอใจกับสิ่งที่ตนอ่านเข้าใจความหมายและมีโน้ตค้นอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
2. ระดับสูง นักเรียนจะต้องจับใจความสำคัญให้ได้เข้าใจถึงแก่นของแนวคิดที่แฝงอยู่และสามารถเปรียบเทียบแนวความคิดเหล่านี้กับสิ่งที่เขาเคยรู้มาแล้วเพื่อที่จะรับเอาสาระสำคัญและแนวความคิดมาผสมผสานเป็นมโนคติทั้งใหม่และเก่าเข้าด้วยกัน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมหลักใหญ่ๆ ไม่ต่ำกว่า 5 ประการ จากหลัก 10 ประการ ซึ่งควรจะได้รับทดสอบเรียงลำดับตามความสามารถ ดังนี้

1. เข้าใจความหมายศัพท์ที่เป็นกุญแจสำคัญ วลี ประโยค
2. แยกแยะข้อเท็จจริงและทำตามคำสั่งได้อย่างมีระบบ
3. จับใจความที่สำคัญที่สุดได้และจำแนกระหว่างใจความสำคัญและรายละเอียดได้
4. เข้าใจและเรียบเรียงลำดับข้อความได้
5. สรุปเรื่องราวและให้ข้อคิดเห็นได้
6. ทำนายผลได้ใกล้เคียง
7. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล
8. จำแนกข้อเท็จจริงได้จากความคิดเห็น จากการพิสูจน์สมมติฐาน
9. แก้ปัญหาด้านการตีความได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำถามที่มีความหมายกำกวม
10. อ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีความซาบซึ้ง ตรีเชีย (ตรีเชีย รัตนอุดม. 2527 :

14-15 อ้างอิงมาจาก Tricia. 1982 : 74-75)

เบอร์มิสเตอร์ (Burmister. 1974 : 147-148) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านโดยอาศัยพื้นฐานจากแซนเดอร์ส (Sanders) ซึ่งดัดแปลงมาจากลำดับชั้นการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ได้ 7 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความจำ (Memory) คือ การที่ผู้อ่านจำในสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวไว้ซึ่งได้แก่การจำหรือการเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วันที่ คำจำกัดความ ใจความสำคัญของเรื่องและลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

2. ระดับแปลความ (Translation) คือ การนำเอาข้อความหรือสิ่งที่เข้าใจไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น การแปลภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การถอดความจากคำจำกัดความ หรือข้อความจากการนำใจความสำคัญของเรื่องไปแปลเป็นรูปแผนที่ แผนภูมิ เป็นต้น

3. ระดับการตีความ (Interpretation) คือ การอ่านที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้ เช่น เมื่อได้เหตุผลแล้วสามารถหาเหตุผลได้สามารถทำนายเหตุการณ์ต่อไปได้หรือสรุปความจากสิ่งที่กล่าวโดยทั่วๆ ไปและสามารถมองเห็นเป็นภาพพจน์ในสิ่งที่อ่านได้

4. ระดับการประยุกต์ใช้ (Application) คือ ความเข้าใจหรือมองเห็นหลักการ แล้วนำหลักการไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จได้

5. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) คือ ความสามารถในการอ่าน แยกแยะส่วนประกอบย่อยๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นส่วนใหญ่ได้ ได้แก่ การวิเคราะห์ การโฆษณาชวนเชื่อแยกแยะบทประพันธ์ ตรวจสอบการใช้เหตุผลผิด และความเห็นในสิ่งที่อ่านได้

6. ระดับสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านมาผสมผสานกันแล้วจัดเรียบเรียงใหม่

7. ระดับการประเมิน (Evaluation) คือ ความสามารถในการวางเกณฑ์และตัดสินสิ่งที่อ่านโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นบรรทัดฐาน เช่น เรื่องราวที่อ่านอะไรบ้างเป็นจริง (Facts) อะไรบ้างเป็นจินตนาการ (Fantasy) อะไรบ้างเป็นความคิดเห็น (Opinion) อะไรบ้างที่เป็นความเชื่อของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

อุทัย ภิรมย์รัตน์ (2533 : 5-8) กล่าวถึง ระดับความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. การรับรู้คำและความเข้าใจความหมายของคำในระดับมัธยมศึกษาต้องอาศัยปริบทโครงสร้างของคำ การพบเห็นคำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและการค้นคว้าจากพจนานุกรม

2. การอ่านเพื่อจับใจความ การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านจากประโยคข้อความหรือย่อหน้าต้องอาศัยการวิเคราะห์โครงสร้างประโยค ข้อความ ย่อหน้า หรือเรื่องราวนั้นๆ จึงจะเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ การอ่านประเภทนี้เป็นการอ่านที่มุ่งเพื่อจับใจความทั่วไปแบ่งได้ 2 อย่างคือ

2.1 ใจความสำคัญหรือใจความหลัก หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หมายความว่าอย่างไร เป็นต้น

2.2 ใจความรอง หมายถึง รายละเอียดที่เป็นข้อมูลสนับสนุนใจความหลักให้ชัดเจนขึ้น อาจจะเป็นตัวอย่าง เหตุผลและสถานการณ์ต่างๆ จับใจความเพราะต้องอาศัยการสัมพันธ์ของใจความหลักกับใจความรองและสิ่งอ้างอิงอื่นๆ ทำให้เกิดอนุมานความหมายในภาษาทั่วไปเรียกว่า ความหมายโดยนัย เช่น

2.2.1 อนุมานหรือสรุปเรื่องที่อ่าน

2.2.2 การทำนายเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่จะเกิดขึ้น

2.2.3 การคัดเลือกและการจัดรวม

3. การอ่านเพื่อขยายความ เป็นการทำความเข้าใจในระดับสูงกว่าการจับใจความ แต่เป็นทักษะในกลุ่มเดียวกับการตีความคือการนำข้อมูลจากการจับใจความไปใช้กับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกัน ผู้อ่านต้องใช้เหตุผลเชิงเปรียบเทียบ และอนุมานจากข้อมูลเดิมถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์หรือข้อความต่าง ๆ

4. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์เป็นการอ่านเพื่อเลือกและประเมินซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อยต่อไปนี้

4.1 การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อความที่อ่าน

4.2 การประเมินค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูล

4.3 การแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่านซึ่งประกอบด้วยการใช้ปัญญาและอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน

4.4 การนำไปใช้

ความสามารถในการอ่านต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่านเป็นส่วนสำคัญในการสอนอ่าน การกำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ซึ่งต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เช่นความเหมาะสมของตัวผู้เรียน ได้แก่ วัย ระดับชั้น ความรู้พื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาความสามารถในการอ่านในระดับการแปลความ การตีความ การขยายความ การจับใจความสำคัญและการสรุปความ ดังนี้

1. การแปลความ หมายถึง ความสามารถในการให้ความหมายข้อความต่างๆ ได้ โดยแปลตามลักษณะและนัยของเรื่องซึ่งมีความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะ

2. การตีความ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้ อย่างชัดเจนหรือมีความหมายโดยนัยออกมาเป็นความคิดของตนเองได้

3. การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการขยายเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ตามนัยของเรื่อง

4. การจับใจความสำคัญ หมายถึง การสรุปสาระสำคัญของเรื่อง ความสำคัญของเรื่องเหตุผลหรือสรุปหลักการ สรุปแก่นของเรื่อง

5. การสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อความโดยพิจารณาจากความหมายที่ซ่อนอยู่ในข้อความซึ่งจะช่วยให้สามารถสรุปความได้อย่างถูกต้อง

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านแบ่งออกได้ 3 ระดับด้วยกัน ได้แก่ ระดับต้น คือ ความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ ระดับปานกลาง คือสามารถตีความจากเรื่องที่อ่านได้ และระดับสูง คือสามารถประเมินเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้นในการอ่านจึงควรสนับสนุนให้ผู้อ่านได้ฝึกทักษะการอ่านตามลำดับ

1.1.10 ความสำคัญของการสอนอ่านวิชาภาษาไทย

สนม ครูทเมือง (2523 : 3) ได้สรุปความสำคัญของการสอนอ่านวิชาภาษาไทยไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ

2. การสอนอ่านวิชาภาษาไทย ช่วยในด้านความเจริญงอกงามของนักเรียน ทำให้นักเรียน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามด้านจิตใจด้วยความสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ

3. ช่วยให้ผู้อ่านไม่ตกเป็นเหยื่อของบุคคล ซึ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการโฆษณาชวนเชื่อ

นอกจากนี้ประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน สามารถนำมาแก้ปัญหาชีวิตได้โดยทำให้เป็น ผู้ที่สามารถเข้าใจสภาพเหตุการณ์ที่เผชิญได้อย่างรวดเร็วและสามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันทั่วๆไป เพราะปัญหาบางประเภทอาจนำประสบการณ์ที่เคยอ่านพบมาดัดแปลงแก้ปัญหาได้

1.1.11 ความมุ่งหมายในการสอนอ่านวิชาภาษาไทย

สนิท ตั้งทวี (2531 : 30) มีความเห็นว่าการสอนอ่านภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษา ควรฝึกให้นักเรียนได้รู้จักจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านให้ได้อย่างรวดเร็วด้วยการใช้สายตา ที่แม่นยำให้รู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ จดบันทึกเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีขั้นตอนและ สามารถนำความรู้จากการอ่านนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพูด และการเขียนได้ดีในโอกาสต่อไป

ประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 331) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการสอนอย่างวิชาภาษาไทย ไว้ดังนี้ คือ

จุดมุ่งหมายของการอ่านในใจ เพื่อรับรู้เรื่องที่อ่านสามารถสรุปใจความได้ถูกต้องรวดเร็ว เข้าใจมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดโดยการเขียนหรือบอกได้ ติความหมายของคำและข้อความ ได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน อภิปรายความรู้สึก ความคิดเห็นของตนต่อเรื่องที่อ่านวิจารณ์เรื่อง อย่างมีเหตุผลตามเกณฑ์ การวิจารณ์หนังสือ เพิ่มพูนความสามารถในการอ่านและสร้างอุปนิสัย และทัศนคติต่อการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง เพื่อประโยชน์ในการใช้เสียงในการฝึกใช้เสียงสื่อสาร เรื่องที่อ่านให้แก่ผู้ฟังทำให้ขยายความรู้ได้ทั่วถึงและก่อให้เกิดความเพลิดเพลินทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสาร การเข้าใจและการจำความหมายในด้านของผู้ส่งสารจะได้รับน้อยกว่าการอ่านในใจเพราะต้องคำนึงถึง การออกเสียงไปด้วย การสอนศัพท์ทุกคำอย่างละเอียดอาจทำให้เบื่อหน่ายและขัดจังหวะในการอ่าน ทำให้รสของคำและความลดน้อยลงไป

จุดมุ่งหมายของการอ่านทำนองเสนาะ เพื่อได้รับรสไพเราะของวรรณคดีฝึกการเอื้อน ทำนองด้วยเสียงไพเราะ มีท่วงทำนองและลีลาถูกต้องทำให้ผู้ฟังซาบซึ้ง

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการสอนอ่านวิชาภาษาไทยนั้น มี 3 จุดมุ่งหมายคือ การอ่านในใจ การอ่านออกเสียงและการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งความมุ่งหมายในการสอนอ่าน ในแต่ละอย่างนั้นมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้อ่านเอง

1.1.12 ทฤษฎีการสอนอ่าน

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2534 : 23) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบันมีด้วยกัน หลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ คือทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยาแม้ว่าเป้าหมายของ การสอนอ่านจะคล้ายคลึงกันคือต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ หารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ติความ ขยายความและมีเจตคติการอ่านในทางบวก เช่น รักการอ่าน มีความสนใจในการอ่าน ฯลฯ แต่ทฤษฎีทั้งสองจะมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้เรียนแตกต่างกันไปบ้าง การสอนอ่านความผสมผสานระหว่าง ทฤษฎีการสอนอ่านทั้งภาษาศาสตร์และทางจิตวิทยาอยู่ในตัวอย่างบูรณาการ โดยพิจารณาทั้งลักษณะ ของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่าน ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญซึ่งจะเป็นหลัก

การอ่านที่ดีต่อไปและเข้าใจกระบวนการอ่านซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองต่อไป

ทฤษฎีของเพียเจต์เกี่ยวกับการทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กสามารถนำมาเป็นหลักในการสอนอ่านได้เป็นอย่างดี โดยในระยะแรกของการพัฒนาเด็กจะคิดได้โดยอาศัยรูปธรรมเป็นสำคัญ ดังนั้นในระยะแรกๆ ของการสอนอ่านจึงจำเป็นต้องใช้รูปธรรมเป็นอันมาก เช่น ในการทำความเข้าใจความหมายของคำ เป็นต้น ต่อมาเมื่อเด็กพัฒนาขึ้นการสอนอ่านจึงเป็นไปในลักษณะนามธรรม การทำความเข้าใจความหมายของคำ ใช้วิธีอธิบายให้เด็กเข้าใจและให้เด็กคิดด้วยตนเอง เมื่อเด็กรู้วิธีทำความเข้าใจความหมายของคำอ่านแล้ว ครูจึงสอนให้เด็กอ่านอย่างอนุমানและการอ่านเพื่อประเมินต่อไป ดังนั้นการสอนอ่านโดยอาศัยพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ อาจจำแนกลำดับการสอนได้เป็น 3 ขั้น คือการอ่านเพื่อทำความเข้าใจความหมายของคำ โดยวิธีรูปธรรมและนามธรรม การอ่านอย่างอนุमानและการอ่านอย่างประเมิน

กิลฟอร์ด (Guildford. 1966 : 125) ได้กล่าวถึง เรื่องการอ่านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความรู้และสติปัญญา สติปัญญานั้นประกอบด้วยระบบปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ได้แก่ ปฏิบัติการด้านความรู้ความจำ ความคิดอย่างจำแนก ความคิดอย่างรวมและการประเมิน กิลฟอร์ดได้ให้คำแนะนำว่า เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ที่ดี ความคิดที่ดี จะต้องประกอบกันเป็นหน่วยหรือระบบที่ใหญ่พอสมควร แนวคิดดังกล่าวของกิลฟอร์ดสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการสอนอ่านได้ เช่น การสอนอ่านเป็นคำ การสอนอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ การสอนอ่านอย่างอนุमान เป็นต้น

คาโรลล์ (Garroll. 1964 : 188) กล่าวว่า การเรียนการอ่านมีหลักสำคัญควรยึด 3 ประการ คือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยวางเงื่อนไขในการเรียนการสอน มีความมั่นคงถาวรในการเรียนอ่าน ฝึกอ่านอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนอ่านหรือจำคำได้ต้องอาศัยการเสริมแรงด้วย

2. การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยพลันของเด็กแต่เกิดหลังจากเด็กได้ลองผิดลองถูกมาหลายครั้งแล้ว เช่น เด็กเห็นคำว่า "กิน" มาก่อนแล้ว พบคำว่า "บิน" เด็กก็จะอ่านว่า "กิน" แต่เมื่อได้รับการสอนหรือได้ลองสะกดดู เด็กก็จะอ่านว่า "บิน" ได้ถูกต้อง

สรุปได้ว่าทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ กล่าวว่าความรู้คือประสบการณ์ที่ได้รับการสะสม (Cumulative) มาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้วได้ผลลัพธ์ไว้ในตัว เมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีกเด็กจะค่อยผสมผสาน (Assimilation) ความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกันกับประสบการณ์ที่จะเกิดความคิดต่างๆ ไปใช้ในการทำปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

1.1.13 กลวิธีการสอนอ่าน

ในการสอนอ่านนั้นผู้อ่านจะมีแบบการอ่านของตน โดยผู้อ่านจะเลือกแบบการอ่านที่ทำให้สามารถอ่านเรื่องได้เข้าใจในเวลาอันรวดเร็ว

เยาวรีย์ ประเสริฐภักดี (2534 : 3) กล่าวว่า แบบการสอนอย่างมีการสอนเป็นวิธีดังนี้

1. การอ่านแบบข้ามคำ ผู้อ่านจะกวาดสายตารวดเร็วเพื่อให้ได้ในความคร่าวๆ ว่าบทอ่านนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร ใจความสำคัญมีอะไรบ้าง การอ่านในลักษณะนี้ผู้อ่านจะต้องรู้จัก

การคาดคะเนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของบทอ่าน การอ่านแบบข้ามคำนี้ผู้อ่านสามารถใช้วิธีการดังนี้คือ อ่านชื่อเรื่อง อ่านหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย อ่านย่อหน้าแรกและย่อหน้าสุดท้ายของเนื้อหา อ่านประโยคแรก

2. การอ่านแบบกวาดสายตา เป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบรายละเอียดของข้อมูล การอ่านแบบนี้ต้องอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาที่อ่าน

3. การอ่านแบบเข้ม เป็นการอ่านเพื่อต้องการรายละเอียดของข้อมูลต้องอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหา ที่ผู้อ่านจะสามารถวิเคราะห์และตีความได้อย่างถูกต้อง

4. การอ่านเชิงสังเคราะห์ เป็นการอ่านระดับสูง คือผู้อ่านสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่าน

5. การอ่านเชิงวิจารณ์ เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความคิด ไตร่ตรอง เพื่อติชม ประเมินสิ่งที่อ่านด้านสำนวนภาษา

สรุปได้ว่า กลวิธีการอ่าน เป็นวิธีการอ่านเพื่อช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้กลวิธีการอ่านขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่ถ้ารู้จักเลือกใช้ได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการอ่านและงานเขียน ก็จะทำให้การอ่านบรรลุผลเร็วขึ้น กลวิธีการอ่านนี้เป็นทักษะที่สามารถฝึกหัดให้เกิดความชำนาญได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สุดดิพันธ์ หวังสุริยะ (2530 : 80) ศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยบทเรียนที่มีบทสรุปก่อน บทสรุปหลังและไม่มีบทสรุป ผลการวิจัยพบว่า การสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนการอ่านเนื้อเรื่อง บทเรียนที่มีบทสรุปหลังอ่านเนื้อเรื่อง และไม่มีบทสรุปเนื้อเรื่องทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมนึก พวงกลิ่น (2530:85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สมรรถภาพการอ่านเร็ว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน โดยใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสมรรถภาพการอ่านเร็วสูงกว่ากลุ่มควบคุม

นฤนาถ ดวงมุสลิห์ (2532 : 79) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้วิธีการ อาร์ เอส เอ็ม กับการเรียนตามปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการ อาร์ เอส เอ็ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการ อาร์ เอส เอ็ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำและทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติพบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่การเขียนคำของนักเรียนที่รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

รัชนิดา รัชนีลัดดาจิต (2533 : 79) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิค PANORAMA กับการสอนอ่านตามคู่มือครูพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิค PANORAMA กับการสอนอ่านตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และมีความสามารถในการอ่านเร็วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค PANORAMA กับการสอนอ่านตามคู่มือครูพัฒนาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประทุม การรักเรียน (2535 : 135) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้ทางภาษากับการสอนตาม คู่มือครู พบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ กลวิธีการเรียนรู้ทางภาษากับการสอนตามคู่มือครูพัฒนาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำรวย ธรรมวิจิตร(2536 : 123) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนอ่านตามคู่มือครู พบว่าความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนอ่านตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านภาษาไทยสรุปได้ว่าทักษะการอ่านสามารถฝึกฝนได้หลายรูปแบบรวมทั้งการจัดหาสื่อการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิดสัน (Davidson. 1971) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำถามของครูกับคำตอบของนักเรียนในขณะที่มีกิจกรรมการอ่านแบบธรรมชาติและแบบที่ใช้ความคิดในขณะที่อ่านปรากฏว่านักเรียนที่อ่านโดยถูกฝึกให้คิดอยู่เสมอ นั้นมีแนวโน้มจะตอบถามในรูปเชิงวิจารณ์ และพอใจที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา ส่วนนักเรียนที่เรียนด้วยการอ่านแบบธรรมชาติไม่ค่อยใช้ความคิดลึกซึ้งซึ่งมักจะมีแนวโน้มจะตอบคำถามแบบไม่มีความคิดเชิงวิจารณ์ อีกทั้งไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นของตน ออกมา

ซีโรต้า (Sirota. 1971) ศึกษาเรื่องการจัดโปรแกรมการอ่านหนังสือว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนหรือไม่ จากการศึกษพบว่าโปรแกรมการอ่านที่ครูจัดให้นักเรียนแต่ละคนมีผลต่อประสิทธิภาพการอ่านของนักเรียน กล่าวคือนักเรียนจะอ่านหนังสือมากขึ้นและอ่านได้ดีขึ้น

เบลล์ และราทส์ (Blair and Rathes. 1978 : 29-31) ได้ทำการศึกษาความเข้าใจในการอ่านที่มีการวินิจฉัยโดยไม่ต้องใช้เหตุผล จุดมุ่งหมายเพื่อหาความแตกต่างของความเข้าใจในการอ่านระหว่างการระลึกได้ การวินิจฉัยขั้นต้นและการวินิจฉัยขั้นสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 5-6 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในชิคาโก จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบการอ่านที่ปรับปรุงใหม่ระดับกลาง ผลปรากฏว่าคำถามที่ให้อินิจฉัยทำให้นักเรียนได้คะแนนต่ำกว่าคำถามที่มีความหมายตามตัวอักษร นักเรียนที่ตอบคำถามที่ให้อินิจฉัยขั้นต้นและขั้นสูงทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

เดวิดสัน (Davison. 1971 : 6273) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำถามของครูกับคำตอบของนักเรียนในขณะที่กิจกรรมการอ่านแบบธรรมดาและแบบที่ใช้ความคิดขณะอ่าน ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนอ่านโดยถูกฝึกให้คิดอยู่เสมอมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามในรูปคิดเชิงวิจารณ์และพอใจที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมาส่วนนักเรียนที่เรียนการอ่านแบบธรรมดาไม่ค่อยใช้ความคิดที่ลึกซึ้งนักมีแนวโน้มในการตอบคำถามแบบไม่คิดเชิงวิจารณ์และไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นของตนเอง

ฮาฟเนอร์ และพาล์มเมอร์ (Hafner and Palmer. 1980 : 34) ได้ศึกษาผลของการสอนคำศัพท์และความเข้าใจในการอ่านจากการสอน 3 วิธี คือ

1. วิธีบอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยค (Metter-Relation matter)
2. วิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามหลักแห่งเหตุและผล
3. วิธีเรียนศัพท์

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีที่ 1 มี 20 คน เรียนวิธีที่ 2 มี 15 คน และเรียนวิธีที่ 3 มี 25 คน ใช้เวลาทดลอง 5 สัปดาห์ครึ่ง แล้วทดสอบเกี่ยวกับเรื่อง

1. การอ่านคำศัพท์
2. ระดับความเข้าใจในการอ่าน
3. ความเร็วของความเข้าใจในการอ่าน
4. การวินิจฉัยความเข้าใจในการอ่าน

ผลจากการทดลองพบว่า การสอนด้วยวิธีบอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยค และวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามหลักแห่งเหตุผลผลดีกว่าวิธีเรียนคำศัพท์ นอกจากความสามารถในการอ่านคำศัพท์เท่านั้นที่การสอนด้วยวิธีการบอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยคกับวิธีเรียนคำศัพท์ได้ผลไม่แตกต่างกันและพบว่าไม่มีความแตกต่างกันในด้านผลสัมฤทธิ์ระหว่างเพศ

จากการประมวณงานวิจัยในต่างประเทศพอจะสรุปได้ว่าปัจจัยต่างๆ มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียนทั้งนี้เป็นเพราะสุขภาพทางกายและทางจิตของผู้อ่าน สภาพแวดล้อม ประสบการณ์เดิม มีผลต่อการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่แสดงออกมานั้น ล้วนมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ มีนักการศึกษาให้ความหมายของแรงจูงใจไว้หลายท่าน ดังเช่น แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1955 : 552) กล่าวว่า แรงจูงใจในเป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาพอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งเร้าให้ปรากฏเป็นพฤติกรรมออกไปสู่จุดมุ่งหมายจะเกิดอารมณ์พึงพอใจหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ชีวิตของบุคคลนั้น ส่วนกู๊ด (Good. 1973 : 375) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึง กระบวนการเร้าและสนับสนุนให้บุคคลกระทำการกิจกรรมต่างๆ อย่างมีระบบ ฮิลการ์ด (Hilgard. 1981 : 314) กล่าวถึงแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ไปกระตุ้นบุคคลให้เกิดพลัง และนำไปสู่การกระทำและเมอร์เรย์ (Murray. 1983 : 284) กล่าวถึงแรงจูงใจอีกทัศนะหนึ่งว่าแรงจูงใจ หมายถึง องค์ประกอบภายในซึ่งกระตุ้นหรือนำทางและเป็นตัวรวมของพฤติกรรมต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

ส่วนนักวิชาการของไทยให้ความหมายไว้ดังนี้

สถิต วงษ์สวรรค์ (2525 : 114) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จหรือเป็นแรงชักนำสิ่งที่มาเร้าให้เกิดความต้องการ (Need) ทำให้เกิดแรงขับขึ้นมาให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง สำหรับ พยอม วงศ์สารศรี (2526 : 118) กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 221) และอารี พันธุ์ณี (2534 : 192) ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันว่าเราสามารถแบ่งแรงจูงใจตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรมได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) หมายถึงการที่บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำด้วยความเต็มใจ

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) หมายถึงการที่บุคคลแสดงพฤติกรรม เพราะต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาเร้าภายนอก เช่น รางวัล เกรด เป็นต้น

ดังนั้น แรงจูงใจจึงหมายถึง แรงที่มากระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความต้องการ หรือตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สรวงน สุทธิเลิศอรุณ (2526) แบ่งแรงจูงใจเป็น 2 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอกเพราะแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใด ก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองความรู้สึกของตนเสมอ เช่น

ความอยากรู้อยากเห็น	ความอบอุ่น	ความเห็นอกเห็นใจ
ความพอใจ	ความรัก	ความสงสาร
ความสำเร็จ	ความศรัทธา	ความสนใจ
ความหิว	ความต้องการ	ความซาบซึ้ง

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใด อย่างหนึ่งตามต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ ได้แก่

การแข่งขัน แบ่งเป็นการแข่งขันกับตัวเอง ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มเมื่อมีการแข่งขันจะทำให้เกิดการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเป็นการสร้างทีมงานและความสามัคคีในกลุ่มขึ้นได้

นอกจากนี้ บุคลิกภาพของครู วิธีการสอนของครู การให้รางวัล การลงโทษและการใช้สื่อการเรียนเป็นแรงจูงใจภายนอกเช่นกัน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ตนต้องการและสนใจถ้าหากนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนก็จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น เพราะการตั้งใจสนใจเรียนเป็นผลสะท้อนมาจากแรงจูงใจของนักเรียนทั้งสิ้น และที่สำคัญครูควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงขับและเครื่องล่อ (The Need-Drive-Incentive Theory)

ทฤษฎี ฮัลล์ เห็นว่าแรงขับเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำโดยมีเครื่องล่อเป็นแรงหนุนเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง ความสัมพันธ์ของแรงขับกับเครื่องล่อซึ่งมีหลายชนิดที่ช่วยจูงใจให้บุคคลกระตือรือร้น มีความสนใจทำงาน การสร้างแรงจูงใจที่ใช้กันมาก (ประสาธ อิศารปริดา. 2523 : 83) โดยใช้เครื่องล่อหรือวิธีดังต่อไปนี้

1) การให้รางวัล หมายถึง การให้สิ่งของเป็นสินน้ำใจ การให้คำชมเชย การให้สิทธิพิเศษบางอย่าง การให้คะแนน

2) การลงโทษ หมายถึง การเขียนติ การกล่าวคำตำหนิ การกักขัง การตัดสิทธิบางอย่าง

3) การแข่งขัน หมายถึง การให้บุคคลชิงชัยกับตนเองหรือบุคคลอื่นๆ โดยมีรางวัลเป็นเครื่องล่อ

4) ความสำเร็จในการทำงาน เป็นการกระตุ้นให้บุคคลมีพลังเป็นการกระตุ้นให้บุคคลมีกำลังใจที่จะทำงานในคราวต่อไป

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งเร้า (Cue-Stimulus (Nondrive) Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า พฤติกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้าหรือเครื่องล่อจะมีมากกว่าเกิดจากแรงขับสิ่งเร้าต่างๆ มีส่วนที่จะช่วยสร้างนิสัยให้บุคคลเรียนรู้ต่อไปเมื่อพบกับสิ่งเร้าในประสบการณ์ที่เคยผ่านมาในชีวิตฉะนั้นพฤติกรรมทุกอย่างจึงอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งเร้า

3. ทฤษฎีทางอารมณ์ (Affective-Arousal Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมีอยู่ 2 ประการ คือ

1) บุคคลยอมแสวงหาหรือเข้าใกล้สิ่งที่พึงพอใจ

2) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่หลบหลีก หรือไม่เข้าใกล้สิ่งที่รบกวนหรือสภาพที่น่ารังเกียจ ฉะนั้นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะต้องมีอารมณ์แฝงอยู่ ทฤษฎีย้ำว่าอารมณ์ที่เกิดขึ้นในพฤติกรรมต่างๆ เป็นต้นว่า อารมณ์รักหรือชอบ จัดเป็นอารมณ์ทางบวก (Positive Affect) ส่วนการหลบหลีกจากความเจ็บปวด หรือสิ่งที่ไม่พึงพอใจจัดเป็นอารมณ์ทางลบ (Negative Affect)

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับทางสติปัญญา (Cognitive Theory)

ทฤษฎีนี้ย้ำเกี่ยวกับความเข้าใจหรือการคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ โดยอาศัยการเรียนรู้มาก่อนหรือจากการตัดสินใจซึ่งต้องอาศัยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเร้า และการตอบสนองทั้งหมด

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory of Motivation)

ทฤษฎีนี้เน้นเรื่องสำคัญ 2 เรื่องคือ

1) แรงขับทางเพศ

2) แรงขับทางความก้าวร้าว

แรงขับทั้ง 2 ทางจะช่วยผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ

6. ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ (Theory of Need Gratification)

ในเรื่องความต้องการนี้ ทฤษฎีที่น่าสนใจมี 2 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองซึ่งความต้องการของบุคคลก็มีหลายอย่างตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางสรีระ (Basic Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทางด้านการดำรงชีวิตเช่น ต้องการอาหาร น้ำ อากาศ และอุณหภูมิ การหลับนอน การขับถ่าย เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs) คือ ความต้องการความปลอดภัยมั่นคง ซึ่งได้แก่ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการคุ้มครองปกป้อง ความรู้สึกปลอดภัยจากการคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงอันตรายหรือความเจ็บปวดต่างๆ

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) คือความต้องการความรักอยากให้ตนเป็นที่รัก ยอมรับจากกลุ่ม โดยปกติแล้วบุคคลมักจะอยู่รวมกลุ่มกัน ดังนั้น จึงต้องการความรักและต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ยอมรับตนเอง เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม กลุ่มทำงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self Esteem Needs) คือ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ขึ้นได้เป็นอันมาก เช่น บางคนมีการใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตนเพื่อให้บุคคลอื่นได้ยกย่องตน เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization) คือ ความต้องการสูงสุดของบุคคลที่บุคคลจะต้องพยายามกระทำการต่างๆ ตามความเหมาะสมและตามความสามารถของตนเอง เช่น ครูสอนหนังสืออย่างไม่เกิดความเบื่อหน่าย สอนด้วยความสุขสบายใจ เป็นต้น

2) ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์

ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์มีความคิดเห็นว่าการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความรู้สึกขาดซึ่ง ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคลและบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคม หรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจ นั่นเองทฤษฎีความต้องการตามหลักของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ ดังนี้

(1) ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าวเป็น ความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวง ด้วยความรุนแรงมีการต่อสู้ การก่อกวน การทำร้ายร่างกาย หรือการฆ่าฟันกัน เช่น พุดจาประชิดประชันกับเพื่อนที่ไม่ชอบ เป็นต้น

(2) ความต้องการที่จะเอาชนะพื้นฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เป็นความต้องการที่จะฝ่าฝืน อุปสรรค ความล้มเหลวต่าง ๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้น เช่น เมื่อได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ผู้ที่ได้รับ จะเกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะคำสบประมาทจนประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

(3) ความต้องการที่จะยอมแพ้ เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับ คำวิพากษ์วิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเผาตัวตายเพื่อประท้วงการปกครอง เป็นต้น

(4) ความต้องการป้องกันตนเอง เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจาก คำวิพากษ์วิจารณ์การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจพยายามหาเหตุผลมาอธิบาย การกระทำของตนมีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่าง ๆ ทั้งปวง เช่น ให้เหตุผลว่า สอบกตเพราะครูสอนไม่ดี เป็นต้น

(5) ความต้องการเป็นอิสระ เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวาง ทั้งปวงต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง เช่น เด็กมักจะแต่งตัว หรือรับประทานอาหารเอง โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือจากมารดาหรือบุคคลอื่น เป็นต้น

(6) ความต้องการความสำเร็จ คือ ความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ยากลำบาก ให้ประสบความสำเร็จ หรือพยายามเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง เพื่อให้การทำงานของตนประสบความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าเพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง

(7) ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่น รักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการเอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

(8) ความต้องการความสนุกสนาน เป็นความต้องการที่จะแสดงความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน มีการพักผ่อน หย่อนใจ มีการเล่นเกมกีฬา เป็นต้น

(9) ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น เป็นความต้องการ หรือมีความปรารถนา ของบุคคลในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายกับผู้อื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น

(10) ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจ มีความสงสาร ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแล คำแนะนำจากบุคคลอื่น

(11) ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น เป็นความต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล ที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ หรือให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นให้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆ

(12) ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจในตนเองให้กับผู้อื่น เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตัวเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เช่น เล่าเรื่องตลกขบขันให้บุคคลอื่นฟังเพื่อบุคคลอื่นจะเกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

(13) ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นทำตามคำสั่งของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

(14) ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อื่นว่า เป็นความต้องการที่ยอมรับนับถือผู้มีอาวุโสด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้วยความยินดี

(15) ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูกหรือการกระทำต่างๆ ที่ทำให้เกิดความละอายใจ

(16) ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกายต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

(17) ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษเป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่ม เพราะกลัวการถูกลงโทษ

(18) ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

(19) ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง เป็นความต้องการที่จะรักษชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมยแม้ว่าตนจะต้องหิว หรือไม่ยอมทำความผิด ไม่คดโกง ผู้ใดเพื่อชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล เป็นต้น

(20) ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น เป็นความต้องการที่จะกระทำให้ตนเองไม่เหมือนกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนในกลุ่มใส่กระโปรงมาโรงเรียนแต่ตนต้องการให้แตกต่างจากบุคคลอื่นโดยการใส่กางเกงมาโรงเรียน เป็นต้น

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จัดว่าเป็น ทฤษฎีแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลทั้งสี่ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องขึ้นอยู่กับผู้สอนเลือกใช้ในการจัดเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

2.1.3 ประเภทของแรงจูงใจ

การจูงใจเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถกระทำได้โดยใช้หลักทางจิตวิทยาซึ่งนักจิตวิทยาใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ในการจำแนกลักษณะของแรงจูงใจ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 227) จำแนกแรงจูงใจตามที่มาของแรงจูงใจได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการเนิ่นชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการของร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย
2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับในสังคม

สรวง สุทธิเลิศอรุณ (2526 : 63) แบ่งแรงจูงใจตามเหตุผลของการแสดงพฤติกรรมเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอกเพราะแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใด ก็แสดงพฤติกรรมตอบสนองความรู้สึกของตนเองเสมอ เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความหิว ความต้องการความรัก ความอบอุ่น ความพอใจ ความสงสาร ความสนใจ ความศรัทธา ความเห็นอกเห็นใจ ความซาบซึ้ง ความสำเร็จ
2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนด แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญได้แก่

การแข่งขัน แบ่งเป็นการแข่งขันกับตัวเอง ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มเมื่อมีการแข่งขันเกิดขึ้นจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้สำเร็จ

การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเป็นการสร้างทีมงานและความสามัคคีในกลุ่มดีขึ้น

นอกจากนี้ บุคลิกภาพของครู วิธีการสอนของครู การให้รางวัล การลงโทษและการใช้สื่อการเรียนเป็นแรงจูงใจภายนอกเช่นกัน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก แต่แรงจูงใจภายในเกิดยากกว่าการที่จะเกิดแรงจูงใจภายในได้นั้นจะต้องเกิดแรงจูงใจภายนอกเสียก่อน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนครูควรเข้าใจถึงการสร้างแรงจูงใจภายนอกให้ผู้เรียนเสียก่อนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจภายในต่อไป แรงจูงใจภายนอกเหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความชอบ ความพอใจที่จะเรียนและพฤติกรรมที่ตามมาคือความตั้งใจเรียน การร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น รวมถึงการตอบสนองการเรียนรู้นั้นในแบบต่างๆ

2.1.4 แรงจูงใจกับการเรียน

ในการเรียนการสอน แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนนอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถแล้วยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ นักเรียนที่มีความสามารถสูงแต่ขาดแรงจูงใจในการเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ดังที่ จาโคโบวิทส์ (Jakobovit 1970 :

58) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญในการเรียนภาษาเขาได้ศึกษาการเรียนของนักเรียนที่เรียนภาษาพบว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จมี ความถนัด (Attitude) ร้อยละ 33 สติปัญญา (Intelligence) ร้อยละ 20 ความมานะพยายาม หรือแรงจูงใจในการเรียนร้อยละ 33 และองค์ประกอบอื่นๆ ร้อยละ 14 แสดงว่าแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ต้องสร้างให้เกิดในตัวผู้เรียนและส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน สถิต วงษ์สุวรรณ (2525 : 138-139) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจกับการเรียนการสอนว่า การใช้แรงจูงใจในการเรียนการสอนจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนและตั้งใจเรียนทำให้เกิดพลังและความพร้อมในการเรียน ซึ่งแนวทางให้นักเรียนประพจน์และปฏิบัติตนดี ครูจะต้องรู้จักใช้แรงจูงใจให้เหมาะสมกับเหตุการณ์โดยคำนึงถึงเพศ วัยและระดับความรู้ของนักเรียน และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2528 : 122) กล่าวถึง แรงจูงใจในการสอนภาษาไทยว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมประกอบการเรียนและการจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจ สนุกสนาน เมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจภายนอกแล้วแรงจูงใจภายในก็จะเกิดขึ้นทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนอยากร่วมกิจกรรมและอยากศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ ที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยแรงจูงใจจะเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนและรับรู้สิ่งต่างๆ ในที่สุด

2.1.5 หลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน

เนื่องจากแรงจูงใจมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นครูจึงควรส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ให้มากที่สุดซึ่งครูควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่เด็กในการเรียน เอนกกุล กริแสง (2521 : 125-128) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. การชมเชยและการคำหนิ ทั้งการชมและการคำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกันทั้งสองอย่าง
2. การทดสอบบ่อยครั้ง คะแนนจากการสอบจะเป็นสิ่งที่จูงใจมีความหมายต่อนักเรียนอย่างมากเพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การศึกษาต่อในสถานที่สูงขึ้น การทดสอบจึงเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น
3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่ทำให้นักเรียนในใจใคร่รู้ เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง
4. วิธีการแปลกใหม่ ครูควรนำวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อสร้างความสนใจโดยใช้วิธีการใหม่ซึ่งวิธีการใหม่จะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น
5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย เพื่อยั่วยุให้นักเรียนพยายามมากยิ่งขึ้นในการให้รางวัลครูควรพยายามให้นักเรียนมีโอกาสได้รับการเสริมแรงทั่วถึงกัน ไม่ควรเฉพาะผู้ที่ชนะแต่อาจจะให้รางวัลในการแข่งขันกับตัวเองก็ได้
6. ตัวอย่างจากสิ่งทีนักเรียนคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบการเรียนควรเป็นสิ่งที่นักเรียนรู้จักคุ้นเคยแล้วเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน การนำเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อนจะทำให้เข้าใจง่ายขึ้นและชัดเจนยิ่งขึ้น

8. เกมและการเล่นละคร การสอนที่让孩子ได้ปฏิบัติจริง ทั้งในการเล่นและแสดงละครทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นด้วย

9. สถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนไม่พึงปรารถนา สถานการณ์ในชั้นเรียนที่อาจทำให้นักเรียนเบื่อไม่พอใจ ขัดแย้ง ควรหาทางลดหรือจัดเพราะเป็นสิ่งที่เป็อุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สภาพบรรยากาศในห้องเรียนไม่ดี บทเรียนยากเกินความสามารถ ตลอดจนการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันเกินไป

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า หลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนนั้น ครูต้องมีบทบาทในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมในการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้สร้างหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ

2.1.6 การวัดแรงจูงใจ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1969 : 36-62) วัดแรงจูงใจโดยวิธีที่เรียกว่า เทคนิคการฉายภาพ (Projective Technique) จากแบบทดสอบ TAT (Thematic Apperception Test) ซึ่งเมอร์เรย์ เป็นผู้สร้างขึ้น วิธีวัดแรงจูงใจ โดยวิธีนี้ใช้ภาพที่มีความหมายคลุมเครือ แต่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา เป็นสิ่งเร้าให้บุคคลตอบสนอง แล้วนำเอาสิ่งที่บุคคลตอบสนองไปวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ที่แมคเคลแลนด์ได้กำหนดไว้

สุพจน์ สิ้นธุวงศ์วัฒน์ (2527 : 31) กล่าวว่า การวัดแรงจูงใจ จัดได้ว่าเป็นการวัดบุคลิกภาพด้านหนึ่งซึ่งการวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่วัดได้ยากเมื่อเปรียบเทียบกับ การวัดในสิ่งอื่นๆ นักจิตวิทยาได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพนั้น ม.ล.ดุษฎี ชุมสาย (สุพจน์ สิ้นธุวงศ์วัฒน์. 2527 : 31 ; อ้างอิงมาจาก ดุษฎี ชุมสาย. 2508 : 364-367) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า มีอยู่ 5 วิธีคือ

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนงตั้งแต่ประกอบการณ์อันซับซ้อน

2. วิธีทดสอบ การทดสอบประกอบด้วยข้อความต่างๆ หลายข้อสอบที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้นโดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไปเป็นมาตรฐาน ซึ่งบางข้อเป็นคำถามเกี่ยวกับความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมในลัทธิการเมืองหรือเศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่างๆ หรือปฏิกิริยาที่คนทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้นๆ เป็นต้น ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมใจกับผู้ทดสอบในการตอบคำถามต่างๆ เพื่อให้การสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์

3. การประเมินค่าโดยการเลือกลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นเครื่องเชิดชูให้บุคลิกภาพเด่นสะดุดตา เช่น ความสงบเสถียรแล้วหลายๆ คนประมาณค่าว่าบุคลิกภาพของผู้ถูกประมาณค่านั้นตกอยู่ในขั้นไหน คือมีความสงบเสถียรมากน้อยเพียงใด

4. การวิเคราะห์ตัวเอง คือ การประมวลค่าตัวเอง แบบวิเคราะห์ตัวเองจะเป็นคำถามปรนัยจะเป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน

5. การสัมภาษณ์ มีหลักคล้ายๆ กับการวิเคราะห์ตัวเองต่างกันที่ว่าผู้สัมภาษณ์มาตั้งคำถามให้เราคิดตามเพื่อให้เราวิเคราะห์ตัวเอง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จัดบันทึกและประมาณค่าบุคลิกภาพของเขาผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่วิตัวว่าถูกทดสอบบุคลิกภาพ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า การวัดแรงจูงใจสามารถทำได้หลายวิธีแล้วแต่ความเหมาะสมสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เพราะแบบสอบถามสามารถใช้วัดได้กับบุคคลจำนวนมากและทราบผลในเวลารวดเร็ว

2.2 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สมัคร ไวยขุนทด (2530 : 55) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบการสอนส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนขามสะแกแสง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 60 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคณิตศาสตร์โดยการสอนแบบระบบการสอนส่วนบุคคลกับการสอนตามคู่มือการสอน สสวท. แตกต่างกัน

ยุพิน พุทธาพิพัฒน์ (2531) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง การพูด แรงจูงใจและความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีตามทฤษฎีธรรมชาติและวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีตามแนวทฤษฎีตามธรรมชาติและนักเรียนที่เรียนตามวิธีการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นาราวดี กิจวิธ (2532:74-75) ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่รับการสอนโดยวิธีสอนตามแนวทฤษฎีตามธรรมชาติและวิธีการสอนตามคู่มือครู พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนโดยวิธีตามแนวทฤษฎีธรรมชาติสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชลธร รวมธรรม (2533) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบและกิจกรรมตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบและกิจกรรมตามแนวคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พวงทอง วิโรจนการ (2532 : 78) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแรงจูงใจในการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จินตนา นักบุญ (2536 : 113) ได้ทดลองเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานกับการสอน

ตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

พิมสเลอร์ แมคอินทร์และรูท (Pimsleur McIntyre and Ruth. 1966 : 175-214) ได้ศึกษาพบว่าแรงจูงใจกับความสามารถทางภาษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกและแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศ

รัสเซล (Russel. 1969 : 260-263) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 9 ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษา และการอ่านโดยใช้แบบสอบถาม Califormal Achievement thest พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

คาร์มา (Khammar. 1971 : 109-111) ได้ทำการสำรวจแรงจูงใจของผู้เรียนภาษาอังกฤษระดับกลางในประเทศคูเวต ผลการวิจัยพบว่าความสนใจ และแรงจูงใจของผู้เรียนขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และชนิดของเนื้อหาที่ใช้สอนว่า มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากน้อยเพียงไร หากเนื้อหาที่ใช้สอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากผู้เรียนก็จะมีทั้งความสนใจและมีแรงจูงใจมากด้วย

จากการประมวลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาสรุปได้ว่าการเรียนภาษาต้องจูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป

3.1 เอกสารเกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปนี้ได้อาศัยแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้มีการเริ่มใช้บทเรียนสำเร็จรูปมานานแล้ว บทเรียนสำเร็จรูปอาจเรียกได้แตกต่างกันไปตามลักษณะของการนำไปใช้ เช่นบทเรียนโปรแกรม โปรแกรมการสอน และหนังสือที่เรียนด้วยตนเอง (Programmed Instruction Programmed learning Programmed Lesson และ Programmed Material)

3.1.1 ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป

สำหรับความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปนั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น คอรีCorey (1967:23) กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปคือวิธีการจัดเนื้อหาให้ได้ลำดับต่อเนื่องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมในสภาพการณ์ต่างๆ เมื่อได้ตอบคำถามแล้วผู้เรียนจะทราบได้ทันทีว่าคำตอบของตนเองถูกต้องหรือไม่

วิททิช และ สคูลเลอร์ (Wittich & Sehuller) (1968 : 5) กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปคือ ความรู้ที่จัดให้นักเรียน โดยแบ่งออกเป็นส่วนย่อยๆ ตามลำดับความรู้ แต่ละส่วนย่อยจะประกอบด้วยเนื้อหาวิชาคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนตอบและคำตอบของคำตอบเพื่อให้นักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้เอง

กาลเลนเดอร์ Callender (1971 : 241) ได้ให้นิยามบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึงวิธีการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะผ่านบทเรียนที่จัดไว้เป็นขั้นๆ ด้วยความสามารถของตนเองได้รับรู้ทันทีว่าคำตอบของตนถูกหรือผิด

เป็รื่อง กุมุท (2519 : 1) กล่าวถึงบทเรียนสำเร็จรูปว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง ลำดับประสบการณ์ที่วางไว้สำหรับผู้เรียนไปสู่ความสามารถ โดยอาศัยหลักความสัมพันธ์ของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง

ไพโรจน์ เบาใจ (2520 :1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการสอนแบบหนึ่งซึ่งผู้เรียนจะสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนได้เร็วเข้าตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยที่ผู้เรียนต้องเสียเวลารอคอยกัน การเรียนนั้นผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของบทเรียนนั้นอย่างเคร่งครัดและด้วยความซื่อสัตย์

ชม ภูมิภาค (2521 : 11-12) กล่าวถึง บทเรียนสำเร็จรูปว่า เป็นการสอนที่แบ่งเนื้อเรื่องที่สอนออกเป็นหน่วยย่อยๆ ต่อเนื่องกันตามลำดับเพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้า เนื้อหาที่เรียนแบ่งเป็นตอนย่อยๆ แต่ละตอนเรียกว่ากรอบ ซึ่งผู้เรียนจะต้องผ่านและตอบสนองทุกกรอบ เป็นลำดับต่อเนื่องกันจนจบบทเรียนเมื่อมีการตอบสนองแต่ละกรอบ ผู้เรียนจะทราบทันทีว่าตอบถูกหรือผิดเพราะแต่ละกรอบจะมีคำตอบที่ถูกเฉลยไว้ให้

ณัฐินี เฉลิมสิน (2537 :14) ได้สรุปไว้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ส่งเสริมให้เด็กได้ศึกษาด้วยตนเองและทราบผลของการมีส่วนร่วมในการเรียนนั้น เนื้อหาของบทเรียนจะถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อยๆ เล็กๆ เรียกว่า กรอบ ในแต่ละกรอบผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการตอบและทราบผลของการตอบทันทีที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถของตนเองไม่มีการจำกัดเวลา ซึ่งสามารถสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนด้วยตนเองของผู้เรียนโดยมีการจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และบรรจุไว้ในกรอบตามลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ตลอดจนมีการทำคำเฉลยให้แก่ผู้เรียน

3.1.2 ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป

จาคอบส์ (Jacobs) (1962 : 19) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปว่า

1. เป็นความรู้ย่อยที่เรียงลำดับเอาไว้ เพื่อเป็นสิ่งเร้าความสนใจของนักเรียน
2. ผู้เรียนตอบสนองความรู้แต่ละข้อตามวิธีที่กำหนดให้
3. การตอบสนองของนักเรียนจะได้รับการเสริมแรง โดยให้ทราบผลการตอบทันที
4. ผู้เรียนค่อยๆ เรียนเพิ่มขึ้นทีละขั้นจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความใหม่ ซึ่งบทเรียน

สำเร็จรูปจัดเตรียมไว้ให้

5. ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนได้ด้วยตนเองเวลาที่ใช้เรียนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน

บาร์โลว์ (Barlow) (1963 : 151) กล่าวถึงลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่า

1. เป็นการสอนบทเรียนในลักษณะเป็นขั้นย่อยๆ ซึ่งในแต่ละขั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กัน
2. จัดให้รางวัลหรือแรงจูงใจในทันทีทุกครั้งที่มีผู้เรียนตอบถูก

3. การเรียนเป็นแบบให้ผู้เรียนตอบสนองหรือแสดงออกมา ซึ่งสามารถวัดได้
 แชรรม (Schramm) (1964 :16) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปว่า

1. เนื้อหาวิชาแบ่งออกเป็นส่วนย่อยๆ เรียกว่ากรอบแต่ละกรอบจะมีคำอธิบายและมีคำถามให้ผู้เรียนตอบหรือเติมคำในช่องว่างหรือเลือกคำตอบที่ถูกแต่ละกรอบจะถูกเรียงลำดับไว้อย่างต่อเนื่องกัน

2. เมื่อผู้เรียนตอบเสร็จในแต่ละกรอบ จะรู้ผลได้ทันทีว่าตอบถูกหรือไม่

3. การเรียนรู้อาจดำเนินไปที่ละขั้นและจะมีกรอบสำหรับฝึกหัดทบทวนและทดสอบผู้เรียนให้เข้าใจยิ่งขึ้น

4. การเรียนไม่จำกัดเวลา ผู้เรียนจะเรียนไปตามความสามารถของตน

รอทแมน และโจนส์ (Rothman and Jones) (1971 : 19) ได้ให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปว่า คือกระบวนการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นย่อยๆ โดยให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองโดยนำนักเรียนจากความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่และความรู้ที่ยู่ยากซับซ้อนขึ้น เขาทั้งสองได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของบทเรียนสำเร็จรูปว่าต้องมีลักษณะดังนี้

1. มีจุดหมายที่ชัดเจน กล่าวคือพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของนักเรียนจะต้องกำหนดไปว่าเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายเช่นไร

2. การเสริมแรงจะต้องให้นักเรียนทราบผลย้อนกลับเพื่อให้นักเรียนทราบว่าตนตอบถูกหรือผิด

3. ขั้นตอนของการเขียนจะต้องเป็นขั้นเล็ก ๆ

4. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองภายใต้ระดับความสามารถของตนเอง

5. มีความเป็นเหตุ เป็นผล

ไพโรจน์ เบาใจ (2520 : 1-2) กล่าวถึง ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

1. เป็นความรู้ย่อยๆ ที่เรียงลำดับเนื้อหาไว้อย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนไปที่ละน้อยจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียน

2. ผู้เรียนต้องปฏิบัติหรือตอบคำถามแต่ละกรอบไปตามที่กำหนดให้

3. ผู้เรียนจะได้ทราบผลการตอบสนองทันทีโดยบทเรียนจะมีคำตอบไว้ให้

4. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลา การใช้เวลาในการศึกษาบทเรียนขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล

ชม ภูมิภาค (2521 : 11-12) กล่าวถึง ลักษณะบทเรียนสำเร็จรูปว่า เป็นการเรียนการสอนที่แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ และต่อเนื่องกันโดยลำดับเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนที่กำหนดเอาไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน เนื้อหาที่เรียนแบ่งเป็นส่วนย่อยๆ เล็กๆ แต่ละตอนเรียกว่า กรอบ ซึ่งผู้เรียนจะต้องอ่านและตอบสนองทุกกรอบเป็นลำดับต่อเนื่องกันหลายกรอบจนบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เมื่อมีการตอบสนองแต่ละกรอบผู้เรียนจะทราบผลทันทีว่าถูกหรือผิดหากตอบถูกก็เป็นการย้ำ หากตอบผิดก็จะมีคำตอบที่ถูกซึ่งจะมีหน้าที่แก้คำตอบที่ผิดนั้นให้ถูก

จากการที่ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปไว้หลายท่านด้วยกันจึงได้สรุปลักษณะสำคัญๆ ของบทเรียนสำเร็จรูปที่ควรมีไว้ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน กล่าวคือ พฤติกรรมขั้นสุดท้ายของนักเรียนจะต้องกำหนดลงไปเพื่อให้นักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้
2. เนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปแบ่งออกเป็นหน่วยเล็กๆ เรียงลำดับไว้ตามความสนใจของนักเรียนซึ่งแต่ละหน่วยเรียกว่า กรอบ
3. นักเรียนต้องแสดงการตอบสนองความรู้ในแต่ละกรอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง
4. การตอบสนองของนักเรียนจะได้รับเสริมแรงโดยให้ทราบผลการตอบทันที
5. นักเรียนค่อยๆ เรียนเพิ่มขึ้นทีละขั้นจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่ซึ่งบทเรียนจัดลำดับให้
6. ยึดนักเรียนไว้เป็นศูนย์กลาง
7. นักเรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเองเวลาที่ใช้เรียนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน
8. เนื้อหาบทเรียนได้ผ่านการทดลองใช้แล้วและนำข้อมูลมาปรับปรุง โดยผู้เขียนบทเรียนสำเร็จรูป

1.1.3 ประวัติและความเป็นมาของบทเรียนสำเร็จรูป

ประพัต จีระวรพงษ์ (2527 : 244) กล่าวถึงบทเรียนสำเร็จรูปว่า แนวคิดนี้เริ่มต้นจากวิธีการสอนของโสเครตีส (Socrates) ประมาณกว่า 2,000 ปีมาแล้ว ที่ใช้แผนการสอนวิชาเรขาคณิตแก่ลูกทาส โดยวิธีแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นตอนย่อยๆ ให้ต่อเนื่องกันสอนไปที่ละขั้นๆ มีการเฉลยคำตอบไว้ให้ ซึ่งหลักการนี้คือวิธีของบทเรียนสำเร็จรูปและบทเรียนสำเร็จรูปที่ถือว่าการกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกคือแบบที่ ซิดนีย์ เพรสซีย์ (Sydney Pressey) แห่งมหาวิทยาลัย โอไฮโอ สหรัฐอเมริกา คิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1962 เพื่อใช้กับเครื่องสอนของเขา เครื่องสอนที่เพรสซีย์ประดิษฐ์มาเพื่อเป็นเครื่องทดสอบความรู้โดยอัตโนมัติมีข้อคำถามปรากฏไว้ 4 ตัวเลือก นักเรียนอ่านข้อความแล้วเลือกตอบข้อใดแล้วกดปุ่มนั้นจะทำให้ทราบผลทันทีว่าถูกหรือผิด เมื่อผิดให้พยายามเลือกใหม่ในระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1946-1950 ได้มีการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการฝึกทหารขึ้นหลายชนิดส่วนใหญ่เป็นการสอนทักษะต่างๆ โดยใช้โปรแกรมแบบตรง (Linear Programming)

ต่อมาในปี 1950 นอร์แมน โครเดอร์ (Norman A. Crowder) ได้พัฒนาเครื่องมือโปรแกรมของเพรสซีย์ เพื่อประโยชน์ในการฝึกหัดข้อบกพร่องในเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในกองทัพอากาศโครเดอร์ใช้โปรแกรมแบบกิ่ง (Branching Programming) ซึ่งประกอบด้วย การให้ความรู้ที่ละขั้นตอนแต่ละขั้นมักจะน้อยกว่าหนึ่งหน้าและมีคำถามให้เลือกตอบติดตามมา หลังจากการอ่านความรู้แล้วผู้เรียนจะเลือกคำตอบที่ตนคิดว่าถูกต้องแล้วติดตามขั้นตอนไปตามคำตอบที่ได้เลือกถ้าผู้เรียนตอบผิดโปรแกรมจะระบุให้กลับไปศึกษาสิ่งที่ตนไม่รู้เสียใหม่แล้วจึงย้อนกลับมาทำ

ในปี ค.ศ. 1954 สกินเนอร์ (B.F. Skinner) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งความเคลื่อนไหวของการสอนแบบโปรแกรมในปัจจุบันได้เขียนบทความเรื่องวิทยาศาสตร์การเรียนรู้และศิลปะในการสอนซึ่งเป็นตัวเร่งที่สำคัญในความก้าวหน้าของเรื่องนี้แม้ว่าเทคนิคการสอนแบบโปรแกรมของสกินเนอร์จะมีใช้ของใหม่ แต่เขาก็เป็นคนแรกที่เรียกความสนใจในเรื่องนี้จากวงการวิชาการได้วิธีการพื้นฐานของการสอนแบบโปรแกรมของสกินเนอร์มีหลักอยู่ที่การวางเงื่อนไขให้ผู้เรียน

มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่งจัดเอาไว้ ดังนั้นความรู้สึกในหน่วยย่อยๆแต่ละหน่วยซึ่งเรียกว่า กรอบ (Frame) ได้นำมาจัดเสนอต่อผู้เรียนในฐานะที่เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ผู้เรียนจะต้องตอบสนอง (Response) ต่อความรู้ โดยการเติมข้อความหรือตอบคำถามผู้เรียนจะรู้ว่าคำตอบของตนถูกหรือผิดจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ถ้าการตอบสนองของผู้เรียนไม่ถูกต้อง เขาอาจได้รับทราบเหตุผลหรือถ้าตอบสนองถูกต้องผู้เรียนก็จะได้รับการเสริมแรง แล้วผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ในกรอบต่อไป

3.1.4 ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป

ธีรชัย ปุณณโชติ (2532:11-25) ได้แบ่งประเภทของบทเรียนสำเร็จรูปออกเป็น 3 ประเภทสรุปได้ดังนี้

1. บทเรียนแบบเส้นตรง (Linear Programming) เป็นบทเรียนที่เสนอเนื้อหาที่ละน้อยบรรจุลงในกรอบต่อเนื่องกันตามลำดับจากกรอบที่หนึ่งถึงกรอบสุดท้าย โดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก สิ่งที่ยื่นจากหน่วยแรกหรือกรอบแรกๆ จะเป็นพื้นฐานสำหรับกรอบถัดไปในแต่ละกรอบจะมีเนื้อหา คำถามให้ตอบและมีที่ว่างไว้ให้ตอบโดยอาจจะอยู่ในกรอบเดียวกันหรือคนละกรอบก็ได้ ส่วนเฉลยคำตอบนั้นอาจจะอยู่ในกรอบถัดไปหรืออยู่ในกรอบเดียวกันก็ได้ แต่มักอยู่ในที่ว่างด้านขวาหรือซ้ายของหน้ากระดาษ



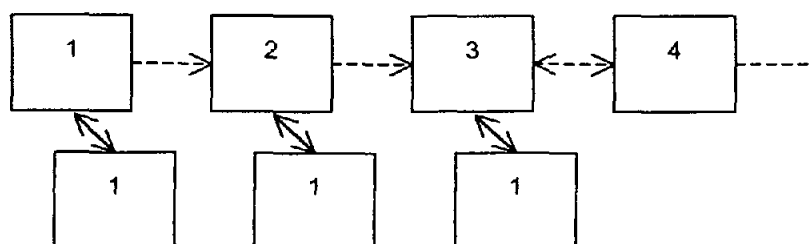
ภาพประกอบ 1 แสดงบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง

2. บทเรียนแบบกิ่งหรือแบบสาขา (Branching Programming) เป็นวิธีการเขียนบทเรียนแบบสืบลำดับ ทั้งนี้มีการเรียงลำดับข้อความย่อยโดยอาศัยคำตอบของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ ถ้าผู้เรียนตอบคำถามของข้อความง่าย ๆ ที่เป็นหลักของบทเรียนไม่ถูกต้องก็อาจได้รับคำสั่งให้เรียนข้อความย่อยต่างๆ เพิ่มเติมก่อนที่จะก้าวต่อไป

หน่วยย่อยหรือกรอบในบทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขามี 2 ชนิด คือ

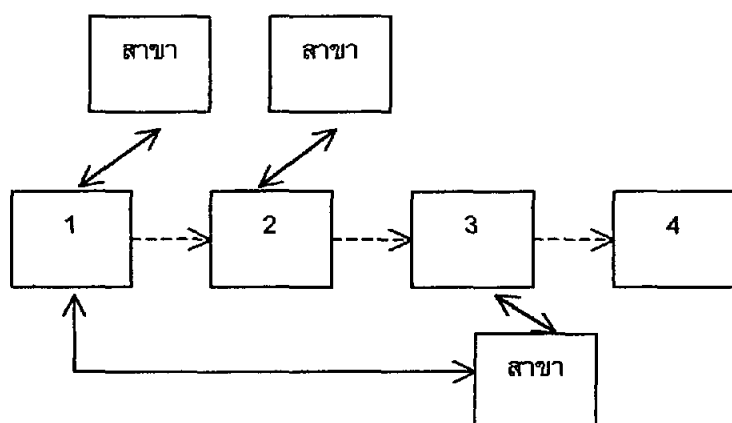
1. กรอบยีน เป็นกรอบที่อธิบายเนื้อหาวิชาและมีคำถามแบบเลือกตอบอยู่หลายคำตอบ ให้นักเรียนเลือก
2. กรอบสาขา เป็นกรอบที่ช่วยแก้ไขความบกพร่อง หรือผิดพลาดของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนตอบคำถามนั้นได้ถูกต้อง

บทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขา มีวิธีแตกสาขาหลายลักษณะดังภาพต่อไปนี้



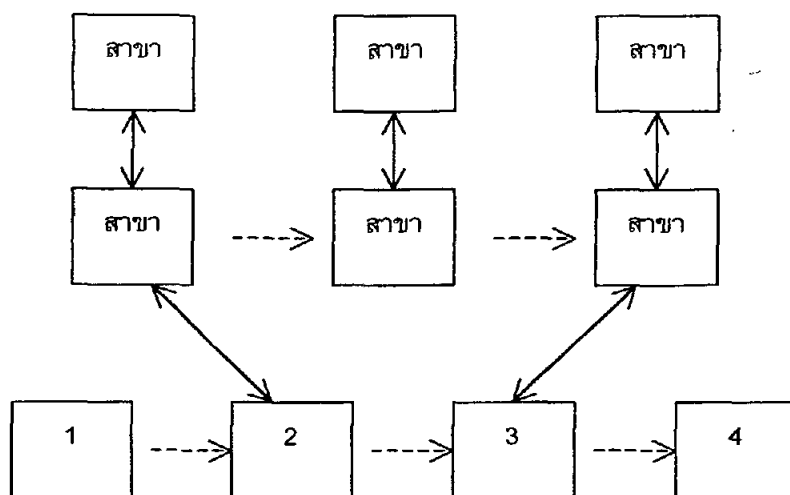
ภาพประกอบ 2 แสดงบทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขาชนิดอธิบายคำตอบที่ผิด
หลังจากอธิบายแล้วย้อนกลับไปเรียนกรอบเดิมซ้ำ

จากภาพประกอบ 2 กรอบ 1, 2, 3, 4 เป็นกรอบย่น แล้วมีกรอบสาขาแยกออกไป ถ้าผู้เรียนเริ่มเรียนกรอบที่ 1 แล้วตอบคำถามผิดจะต้องไปเขียนกรอบสาขาที่แยกออกไปเสร็จ แล้วจึงย้อนกลับไปเรียนซ้ำกรอบที่ 1 อีกจากนั้นจึงไปเรียนกรอบที่ 2 ต่อไปในกรอบอื่นๆ ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน



ภาพประกอบ 3 แสดงบทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขาชนิดแก้ไขข้อบกพร่องของ
ผู้เรียนที่ไม่เข้าใจ สิ่งที่ผ่านมาไปแล้ว

จากภาพประกอบ 3 แสดงว่าถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจในกรอบใดๆ จะต้องไปเรียนแบบสาขาแล้วย้อนกลับมาเรียนกรอบย่นอีกถ้าเรียนแล้วบางกรอบจะกำหนดให้ย้อนมาเริ่มต้นที่กรอบที่ 1 ใหม่



ภาพประกอบ 4 แสดงบทเรียนสำเร็จรูปแบบชนิดที่ช่วยให้นักเรียน ที่มีพื้นฐานอยู่แล้ว เรียนไปได้เร็วกว่านักเรียนที่ต้องการอธิบายเพิ่มเติม

3. บทเรียนแบบไม่แยกกรอบ (Adjunct Auto Instruction) เป็นบทเรียนที่เลื้อยเนื้อหาทีละน้อยตามลำดับขั้น มีคำถามและมีเฉลยหรือแนวในการตอบคำถามไว้ให้ตรวจสอบทันที แต่ไม่เสนอเนื้อหาในลักษณะของกรอบจะเสนอเนื้อหาที่เป็นลำดับที่ต่อเนื่องกัน เช่นเดียวกับการเขียนบทความหรือตำราแตกต่างกันเพียงว่าบทเรียนประเภทนี้จะต้องมีคำตอบหรือแนวคำตอบไว้ให้ผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับผู้เรียนว่าคำตอบของคนถูกหรือผิดซึ่งเป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน

3.1.5 หลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยา

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ดังนั้น การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจำเป็นต้องอาศัยหลักการทางจิตวิทยาประกอบ การเรียนการสอนด้วยพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูปเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาของนักจิตวิทยา 2 ท่านคือ-สกินเนอร์ (Skinner) และ-ธอร์นไคด์ (Thomdike)

อาร์ พันธ์มณี (2524 : 112) กล่าวถึงสกินเนอร์ว่า สกินเนอร์ (B.F. Skinner) เป็นผู้คิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำขึ้น เขาเป็นนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ได้ศึกษาค้นคว้าและทดลองทฤษฎีจนเป็นที่ยอมรับ สกินเนอร์ได้สร้างเครื่องมือช่วยสอนที่เรียกว่า บทเรียนสำเร็จรูปหรือโปรแกรมการเรียนขึ้นเพื่อช่วยปรับปรุงแบบการเรียนการสอนในสหรัฐอเมริกา เพื่อเสริมประสิทธิภาพทั้งด้านตัวครูผู้สอนและระบบการเรียนการสอนได้เป็นผลสำเร็จยิ่งขึ้น

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เน้นการกระทำของผู้รับการทดลองหรือผู้ที่เรียนรู้มากกว่าสิ่งเร้าที่ผู้ทดลองหรือผู้สอนกำหนด เมื่อผู้เรียนรู้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วจึง “เสริมแรง” พฤติกรรมนั้นๆ ทันที เพื่อให้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมเรียนรู้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไขแบบอาการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือ การตอบสนองจะขึ้นอยู่กับการเสริมแรง (Reinforcement) นั้นเอง

ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement) ของ Skinner มีสาระดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนอง(Operant Conditioning)พฤติกรรมตอบสนองที่แสดงออก การเรียนรู้จะเป็นตัวนำให้เกิดการตอบสนอง และอัตราของการตอบสนองจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเสริมแรง หรือการไม่เสริมแรง
2. การเสริมแรง (Reinforcement) คือตัวเร้าที่ทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการตัวเสริมแรงอาจจะเป็นคำชมเชยการให้รางวัล และสิทธิพิเศษต่างๆ ตลอดจนการได้รับรู้ผลแห่งการกระทำว่าถูกต้องหรือไม่
3. การเสริมแรงทันทีทันใด (Immediate of Reinforcement) สิ่งเร้าที่เป็นตัวเสริมแรงต้องเกิดขึ้นทันทีหลังจากมีการตอบสนอง หรือเมื่อได้รับคำตอบ มิฉะนั้นผู้เรียนอาจมีการตอบสนองอย่างอื่น ซึ่งเป็นสิ่งไม่พึงต้องการ

ธอร์นไดค์ (Edward L. Thorndike) เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน เกิดที่รัฐแมสซาชูเซตส์สหรัฐอเมริกา ธอร์นไดค์ได้ให้กำเนิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า(S)กับการตอบสนอง(R)เขาเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องสร้างสิ่งเชื่อมโยงหรือพันธะ(Bond)ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง(Connectionism Theory)หรือทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connectionism)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528:180) กล่าวถึงกฎการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลองของธอร์นไดค์ซึ่งนำมาใช้กับบทเรียนสำเร็จรูปได้คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งที่มีชีวิตจะเรียนรู้ในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลตอบสนองที่ตนมีความพอใจได้เร็ว และจะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนไม่พอใจได้ช้ากว่า ความต่อเนื่องระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองหรือพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นถูกต้องผู้เรียนมักสนใจที่จะเรียนและฝึกฝนในสิ่งที่ตนเองพอใจและคิดว่าทำได้สำเร็จ

2. กฎแห่งการฝึกหัด(Law of Exercise)พฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอย่อมเกิดความคล่องแคล่ว กฎข้อนี้เป็นเรื่องของการกระทำซ้ำบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความแน่ใจ เรียนรู้ได้นาน และคงทนถาวร

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ถ้าได้เรียนสมความปรารถนาจะทำให้เกิดความพอใจถ้าไม่ได้เรียนจะเกิดความรำคาญใจและเมื่อผู้เรียนยังไม่พร้อมที่จะเรียนถ้าถูกบังคับให้เรียนย่อมเกิดความไม่พอใจ

สรุปได้ว่า การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป จะต้องคำนึงถึงทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้ต่อไป

3.1.6 การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปนั้น มีผู้เสนอขั้นตอนการสร้างไว้ดังนี้

แลมบ์ (Lamb.1966 : 60) ได้สรุปขั้นตอนของการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

1. วางจุดมุ่งหมายของบทเรียนสำเร็จรูป เป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมการสร้างแบบทดสอบสำหรับการสอนครั้งสุดท้าย ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. พิจารณาความรู้ที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนและกำหนดออกมาในรูปพฤติกรรม

3. เขียนกรอบ (frames)

4. เลือกผู้เรียนจากกลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนมาทำpretest แล้วให้เรียนกับบทเรียนสำเร็จรูป เมื่อเรียนจบให้ทำ posttest ขณะที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบ และเรียนบทเรียนสำเร็จรูป ผู้สร้างบทเรียน จะต้องคอยสังเกตข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนทำในบทเรียนสำเร็จรูปและแบบทดสอบ

5. แก้ไขบทเรียนแล้วเขียนใหม่

6. กระทำซ้ำตามข้อ 4 และข้อ 5 จนกว่าจะเป็นที่พอใจ

7. ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

8. กระทำซ้ำตามข้อ 4, 5, 6 และ 7 จนกว่าจะได้บทเรียนสำเร็จรูปที่ดี

วิทติช และชูลเลอร์ (Wittich and Schuller.1967 : 513) ได้เสนอหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

1. แต่ละกรอบปัญหานั้นเสนอเนื้อหาเฉพาะเรื่องเฉพาะสิ่งอย่างชัดเจน มีคำถามหรือคำสั่งให้นักเรียนตอบสนองต่อเรื่องนั้นโดยตรง

2. ต้องมีการแจ้งผลการตอบสนองทันที เพื่อเป็นการเสริมแรงในกรณีที่เด็กทำผิดก็ให้โอกาสเด็กแก้ตัวและปรับปรุงการตอบสนองของตนจนกว่าจะถูก

3. เด็กแต่ละคนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองตามเอ็กต์ภาพ และเป็นอิสระจากคนอื่น

4. ต้องมีการจัดลำดับการเรียนรู้ตามตรรกศาสตร์จากง่ายไปหายาก

5. เด็กต้องแสดงการตอบสนองต่อบทเรียนอย่างมั่นคง สม่าเสมอ

เป็รื่อง กุมุฑ (2519 : 12-38) ได้สรุปขั้นตอนในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร เพื่อให้ทราบว่าจะต้องสอนอะไรบ้าง เนื้อหาที่สอนเป็นอย่างไร ระดับไหน ประมวลการสอนก็อาจช่วยให้ทราบถึงระดับการสอน เวลาที่ใช้สอนก็อาจกำหนดความลึกและขอบข่ายของเนื้อหาได้นอกจากนี้ผู้สร้างบทเรียนยังต้องศึกษาเพิ่มเติมจากคู่มือครูหรือบันทึกการสอนของครู แบบฝึกหัดต่างๆ สำหรับนักเรียนหรืออาจสัมภาษณ์ผู้รู้ด้วยซึ่งจะช่วยให้เกิดแนวความคิดในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

2. ตั้งจุดมุ่งหมาย การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปต้องสร้างให้ตอบสนองความสามารถของผู้เรียน ผู้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องพยายามแจกแจงจุดมุ่งหมายให้เป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้

3. การวางแผนขอบเขตของงาน หรือการวางแผนเค้าโครงเรื่อง มีประโยชน์ในการสร้างบทเรียนมากเพราะจะช่วยให้การจัดลำดับเรื่องรววก่อนหลังและป้องกันการหลงลืมเรื่องราวบางตอนไป

4. เขียนบทเรียนสำเร็จรูป กรอบของบทเรียนควรมีลักษณะดังนี้

4.1 เขียนเนื้อหาเป็นหน่วยย่อยเล็กๆ แต่ละหน่วยย่อยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหน่วยต่อไป

4.2 มีเนื้อหาและคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน

4.3 ทำให้ผู้เรียนเกิดความสัมฤทธิ์ผลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

4.4 การเขียนเนื้อหาแต่ละกรอบควรให้พาดพิงไปถึงกรอบที่ผู้เรียนได้ศึกษามาก่อนแล้วด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วในตัว

4.5 ให้ทราบคำตอบที่ถูกต้องต้องเป็นการเสริมแรง เนื้อหาของบทเรียนแต่ละกรอบต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษาและการใช้ภาษา หากจะใช้คำศัพท์ควรเป็น

คำที่เหมาะสมกับพื้นฐานและอายุของผู้เรียน เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาและมีความต่อเนื่องกันในแต่ละกรอบ กรอบบางกรอบอาจไม่ต้องการคำตอบก็ได้ เช่น กรอบแนะนำบทเรียน วิธีทำบทเรียน เป็นต้น

ปรัชญา ใจสอาด (2522 : 71-72) กล่าวว่า เทคนิคในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปยังไม่มี การกำหนดมาตรฐานการสร้างไว้ตายตัวผู้สร้างบทเรียนแต่ละคนก็มีเทคนิคเป็นของตนเอง เช่น บทเรียนสำเร็จรูปตามแนวของ สกินเนอร์ และ ฮอลล์แลนด์ มีลักษณะดังนี้

1. ให้การเสริมแรงทันทีที่ผู้เรียนตอบสนองทุกครั้ง
2. ผู้เรียนมีการตอบสนองออกมาอย่างเห็นได้ชัด
3. ให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบถูกมากที่สุด การตอบผิดจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร
4. เนื้อหาวิชาแบ่งเป็นหน่วยเล็กๆ เป็นขั้น ๆ ผู้เรียนจะเรียนติดต่อกันไปเรื่อยๆ ทีละขั้นตามลำดับขั้น
5. ค่อยๆ ขจัดคำต่าง ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเดาคำตอบได้ถูกต้องให้น้อยลงจนกระทั่งหมดไปในที่สุด
6. ควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้คงที่หมด เว้นแต่ตัวแปรที่จะเป็นสิ่งที่เราให้ผู้เรียนตอบสนองเท่านั้น
7. พยายามให้ผู้เรียนมองเห็นความแตกต่างของเนื้อหาวิชาอย่างชัดเจน
8. ผู้เรียนจะต้องเขียนคำตอบของตัวเองลงในบทเรียน
9. คำตอบมีอยู่ข้างใต้ทางขวามือของแต่ละหน่วยเนื้อหาวิชา

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ตามแนวทางและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวมานี้ พอสรุปเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ ได้แก่ การศึกษาหลักสูตรในระดับและชั้นที่ต้องการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปพิจารณาตัดสินใจว่าจะเลือกสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องใดต่อจากนั้นจึงศึกษาจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเฉพาะศึกษาเนื้อหารายละเอียด เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปและแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ขั้นตอนปฏิบัติงานลงมือเขียนกรอบหรือหน่วยย่อยของบทเรียนโดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและผลของการวิเคราะห์ภาระกิจเป็นแนวทางซึ่งในขณะที่เขียนบทเรียนผู้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องใช้เทคนิคของการตรวจปรับสภาวะเพื่อให้ได้บทเรียนสำเร็จรูปที่สามารถสนองต่อผู้เรียนทางด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง
3. ขั้นตอนทดลองและแก้ไข ตรวจแก้ไขในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ทางด้านภาษา เทคนิคและความถูกต้องตามหลักวิชาในการเขียนบทเรียนสำเร็จรูปและเมื่อแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วนำบทเรียนสำเร็จรูปนี้ไปทดลองใช้กับผู้เรียนซึ่งแบ่งขั้นตอนการทดลองออกเป็น 3 ลักษณะ คือ
 - 3.1 ทดลองเป็นรายบุคคล
 - 3.2 ทดลองกลุ่มย่อย ประมาณ 10 – 15 คน
 - 3.3 ทดลองภาคสนาม

4. ขั้นตรวจสอบคุณภาพ เป็นขบวนการขั้นสุดท้ายของการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปโดยทั่วไปแล้วใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (The 90/90 Standard)

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป

3.2.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา มีดังนี้

พัชรินทร์ สุขขวัญ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทเรียนสำเร็จรูปสไลด์เทปวิชาภาษาไทย เรื่องคุณค่าพจนานุกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลานกระบือวิทยา โดยนำบทเรียนไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนตามลำดับขั้นการทดลองคือ ชั้น 1 คน ชั้นกลุ่มย่อย 10 คน และชั้นภาคสนาม 100 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปสไลด์เทปที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 94.00/95.75 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความก้าวหน้าขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐฐินี เฉลิมสิน (2537 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีคุณูปถัมภ์" จังหวัดราชบุรี จำนวน 140 คน บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้ใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้ใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิมิตร์ มั่นเภา (2539 : 34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องคำวิเศษณ์ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี จำนวน 30 คน บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้ ใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพราะทำได้ถึง 94.11/83.33 และคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงเพ็ญ สว่างใจ (2539:74) ได้ทำการวิจัย เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปและหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้น เรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นจะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพราะทำได้ถึง 86.33/85.52 และความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หัตถนา กว้านสกุล (2540:51-52) ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปและหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้น เรื่องราชาธิราชตอนพลายประกายมาศ โดยทดลองกับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสวรรคต่อนันตวิทยา จังหวัดสุโขทัย จำนวน 100 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นจะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 เพราะทำได้ถึง 93.44/91.35 และความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากรายงานการวิจัยที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า การนำบทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ไปใช้นั้นย่อมส่งผลที่ดีทั้งกับผู้เรียนและครูผู้สอนได้โดยตรง เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือได้นั้นสามารถนำไปใช้สอนแทนครูได้ นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าว

3.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีดังนี้

Leonard Cornelius Kampwerth (1970) ได้วิจัยเพื่อจะหาคำตอบว่า การใช้บทเรียนโปรแกรมสอนเด็กเรียนช้าในเรื่องคำศัพท์ที่มีประสิทธิภาพเพียงใด ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการเรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรมรวมกับการเรียนจากครูในชั้นเรียนจะทำให้เด็กมีความสามารถในการจำศัพท์ได้ดีกว่าการเรียนจากครูอย่างเดียว หรือ การเรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรมอย่างเดียว

Robert William Froetich (1970) ได้สร้างบทเรียนโปรแกรมเทปวิชาวรรณคดีดนตรี (Music literater) ขึ้นผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงดนตรีได้ดีกว่าการสอนแบบปกติ นักเรียนชอบการเรียนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเทป

คาล (Carl. 1971 : 1893A) ได้ทำการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนปกติเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนปกติ ผลของการวิจัยการวิจัยปรากฏว่า การเรียนโดยใช้วิธีสอนทั้ง 2 แบบนั้นไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังทำให้ทราบอีกว่า บทเรียนสำเร็จรูปสามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียนขนาดใหญ่ และยังเป็นเครื่องมือช่วยสอนแทนครูได้ซึ่งโรงเรียนควรนำบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

ซู (Sue. 1973 : 3244A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนพิมพ์ดีดเบื้องต้นด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนที่เรียนจากครูโดยตรงกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนพิมพ์ดีดเบื้องต้นด้วยวิธีสอนทั้ง 2 แบบให้ผลไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสามารถทำให้ทราบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสามารถพิมพ์ดีดได้เร็วกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนจากครู แต่จากการทดลองวิธีสอนทั้ง 2 แบบ พบว่า ใช้ได้ดีทั้งเด็กเก่ง ปานกลางและอ่อน

แมคคินเลย์ (Mckinley. 1974 : 1443A) ได้ทำการวิจัยจากบทเรียนระหว่างการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับเครื่องช่วยสอนในการทดลองสอนอ่านเด็กอายุ 14-18 ปี ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ 5 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอนในการอ่านสามารถใช้ได้ผลดีในการเรียนด้วยตนเอง

Shirley (1975) ได้ทำการวิจัยเชิงพรรณาเรื่อง การพัฒนาเขียนบทแบบโปรแกรมผู้วิจัยกล่าวในแนวการทำสไลด์เทป फिल्मสตริป ไทรทัศน์ เทปบันทึกภาพและคอมพิวเตอร์จะต้องมี

การเขียนบทหรือโปรแกรม สิ่งนี้เป็นสิ่งครู นักการศึกษาควรสนใจอย่างยิ่ง เพราะจะได้สามารถสร้างสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ ผลการวิจัยสรุปว่าเมื่อเขียนบทหรือโปรแกรมแล้วจำเป็นจะต้องมีการทดสอบวัดผลหาค่าความเชื่อมั่นเพราะจะทำให้ผลงานที่ผลิตออกมามีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูปทั้งในประเทศและต่างประเทศ กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพสามารถใช้สอนแทนครูได้ และประหยัดเวลาในการเรียนได้มาก แต่บทเรียนสำเร็จรูปก็มีข้อจะสามารถใช้แทนครูได้โดยเด็ดขาดจะเห็นว่านักเรียนยังต้องการครูอยู่ แต่ผลดีของบทเรียนสำเร็จรูปคือช่วยให้นักเรียนก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน และงานวิจัยบางฉบับยังแสดงผลให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นดังนั้นจึงน่าที่จะทดลองวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปนี้ต่อไปเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน

4.1.1 ความหมายของการ์ตูน

การ์ตูน (Cartoon) มาจากภาษาอิตาเลียนว่า คาโทเน (Cartone) และจากภาษาลาตินว่า (Carta)ความหมาย กระดาษ (Paper) ตามความหมายที่เข้าใจกันคือการเขียนภาพลงบนกระดาษหน้าซึ่งในสมัยแรกเป็นเพียงการออกแบบเพื่องานเขียนภาพประดับกระจกและลายกระเบื้องเคลือบสี (Mosaic) (Willinmes. 1972 : 728)

คินเดอร์ (Kinder. 1950 : 150) กล่าวถึงความหมายของการ์ตูนไว้ว่า การ์ตูน คือ ภาพที่ผู้อ่านสามารถจะตีความหมายได้จากสัญลักษณ์ที่มีอยู่ และส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่เกินจริงเพื่อสื่อความหมายหรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทันสมัย ตัวบุคคล หรือสถานการณ์ต่างๆ

ชอร์ส (Shores.1960 :193) อธิบายว่า การ์ตูนได้แก่ ภาพวาดสัญลักษณ์หรือภาพล้อเลียนหรือเสียดสีบุคคล สถานที่ สิ่งของหรือเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไปในปัจจุบัน

วิททิช และชูลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1962 : 154-155) ได้อธิบายความหมายของการ์ตูนไว้ว่า การ์ตูนเป็นสิ่งที่จำลองความคิดของบุคคล หรือจำลองสถานการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของคนทั่วไป การ์ตูนทำให้คนได้เข้าใจถึงความคิด เรื่องราวต่างๆ ในขณะเดียวกันก็เกิดความรู้สึกขบขันไปด้วย

บราวน์ (Brown. 1977 : 89) ได้กล่าวถึงการ์ตูนไว้ว่า ข่าวสารในรูปของการ์ตูนจะสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็วและแจ่มแจ้งขึ้นยิ่งกว่าการที่จะอ่านบทบรรณาธิการหรือบทความทำนองเดียวกันเสียอีกถ้าผู้ดูเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับแนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังข่าวสารนั้น ซึ่งตรงกับแนวความคิดของ วิททิช และชูลเลอร์ ที่ว่าการ์ตูนเป็นสิ่งแรกที่จะนำให้คนเข้าใจเรื่องราว เหตุการณ์ หรือสาระของข่าวสารต่างๆ มีคนจำนวนมากที่อาจไม่ได้อ่านบทความจากคอลัมน์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ แต่ก็สามารถรับรู้เรื่องราวข่าวสารหรือความเป็นไปต่างๆ ในขณะนั้นได้ โดยการติดตามอ่านการ์ตูนด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเขียนการ์ตูนในหนังสือพิมพ์ต่างๆ มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้อ่านทั่วไป เพราะนอกจากการ์ตูนจะช่วยให้คนเข้าใจถึงเรื่องราว ข่าวสาร เหตุการณ์ และความคิดต่างๆ ได้ง่ายแล้ว การ์ตูนยังก่อให้เกิดความขบขันไปในตัวอีกด้วย แต่ทั้งนี้ต้องเป็นการ์ตูนที่ดี คือเป็นการ์ตูน

ที่สร้างให้ยากแก่การเข้าใจซึ่งจะต้องอาศัยความชำนาญของผู้เรียน ในการที่จะถ่ายทอดให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและเกิดความรู้สึกคล้อยตาม

ไพเราะ เรื่องศิริ (2524 :1)ให้คำจำกัดความของการ์ตูนว่า การ์ตูนคือภาพวาดง่าย ๆ ที่มีแบบเฉพาะตัวไม่เหมือนภาพธรรมดาทั่วไป ภาพการ์ตูนอาจมีรูปร่างที่เกินความเป็นจริงหรือลดรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออกเพื่อจุดมุ่งหมายในการบรรยาย การแสดงออกมุ่งให้เกิดความตลกขบขัน ล้อเลียนเสียดสีการเมืองและสังคม ตลอดจนใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนั้นอาจใช้ประกอบการเล่าเรื่องบันเทิงคดี สารคดีได้อีกด้วยและที่สำคัญก็คือใช้ประกอบการเรียนการสอนภาพวาดนี้อาจจะเป็นตอนเดียวจบหรือเป็นเรื่องสั้นๆ 2-3 ตอนจบ

ประเสริฐ ศิลปะ (2532 : 13-14) กล่าวถึงความหมายของการ์ตูนไว้ว่า การ์ตูน คือ ภาพที่เขียนขึ้นเพื่อจำลองความคิดของบุคคลในอันที่จะล้อเลียน เสียดสีบุคคล เหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ โดยให้เกิดอารมณ์ขันแก่ผู้ดูไปด้วยทั้งนี้โดยที่ลักษณะของการ์ตูนนั้นน่าจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ

1. ใช้ลักษณะหรือสัญลักษณ์ที่คนทั่วไปรู้จักดี
2. เป็นภาพง่าย ๆ เน้นรายละเอียดเฉพาะจุดสำคัญ
3. แสดงความรู้สึกอย่างชัดเจน
4. สะท้อนแนวความคิดที่ชัดเจน
5. สอดแทรกอารมณ์ขันลงในภาพ

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2533 : 3-4)ได้สรุปความหมายของการ์ตูนไว้ว่า การ์ตูนคือ ภาพวาดลักษณะง่าย ๆ บิดเบี้ยวไ้เย่ในลักษณะไม่เหมือนภาพในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งมีรูปลักษณะที่เลียนแบบธรรมชาติ เราคาดคิด หรือรูปร่างอิสระที่ลดทอนรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อความหมายแทนตัวหนังสือเป็นผู้แสดงแทนในการพูดหรือแสดงออกต่าง ๆ ที่เป็นภาพประกอบตลกแต่งมุ่งให้เกิดความสวยงาม น่าขัน ล้อเลียน เสียดสีในทางการเมืองสังคมและใช้เป็นสื่อในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ประกอบการเล่าเรื่องในทางบันเทิงคดีและสารคดี

จากที่กล่าวมานี้ การ์ตูนคือ ภาพวาดที่เป็นสัญลักษณ์ จำลองมาจากความคิด เป็นภาพวาดง่าย ๆ เป็นภาพที่ไม่เหมือนภาพในโลกของความเป็นจริง เป็นภาพล้อเลียนที่แสดงออกมาเพื่อใช้ในการสื่อความหมายหรือเสนอคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดอารมณ์ขัน ล้อเลียน เสียดสี ในทางการเมืองสังคมได้

4.1.2 ประโยชน์ของการ์ตูนที่มีต่อการเรียนการสอน

แซนด์ (Sand.1956 :248-249) ได้กล่าวถึงข้อดีบางประการสำคัญของหนังสือการ์ตูนในการสอน ได้แก่ความสามารถในการสร้างความสนใจซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีทั่วไปในหมู่นักการศึกษาว่า ความสนใจเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลการเรียนรู้ ถ้าหากครูได้คัดเลือกและนำไปใช้ร่วมกับวิธีสอนได้อย่างเหมาะสมแล้วหนังสือการ์ตูนก็สามารถเป็นเครื่องมือในการสอนที่ทรงประสิทธิภาพได้อย่างหนึ่ง

วิททิช และซูลเลอร์ (Wittich and Sehuler. 1962 :164) กล่าวว่าการ์ตูนยังให้ความเพลิดเพลินการแสดงออกถึงอารมณ์ขันนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ ครูที่มีประสิทธิภาพทั่วไปถือว่าภาพการ์ตูนเป็นอุปกรณ์การสอนที่สมบูรณ์แบบอย่างหนึ่ง

พัน สุขเจริญ (2525:33-34) กล่าวถึงการดูในแง่ของการดูเพื่อการสอนแล้ว ย่อมหมายถึงการมีผู้ส่งและผู้รับ คือ ครู และนักเรียนตามความติดเดิมเคยเข้าใจกันว่า การดูสร้างขึ้น เพื่อให้เด็กอ่านเพื่อความบันเทิงหรือความขบขัน แต่ความจริงการดูนั้นว่าเหมาะกับทุกเพศทุกวัย ที่รักการอ่าน และใช้ความคิดเพราะว่าการดูจะให้แง่คิดที่ซ่อนเร้นแฝงอยู่อย่างมีเสน่ห์ในตัว ของการดูเอง บทบาทของการดูในด้านการศึกษจะช่วยให้การดูได้ผลดีขึ้นเพราะครูจะเป็นผู้มี อารมณ์ดี มีอารมณ์ขัน การสอนมีเทคนิคการสร้าง ความสนใจและอารมณ์ขันเสมอจะทำให้บรรยากาศ การเรียนการสอนดีกว่าการสอนที่ไม่มีความขบขัน หรือการดูเข้ามาช่วยเพิ่มบรรยากาศทำให้ สภาพการเรียนการสอนไม่่วงเหงาหาวนอน เพียงแต่ผู้สอนรู้จักหรือมีศิลป์ในการเลือกใช้การดูให้ เหมาะสมเท่านั้น บทบาทของการดูที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนนั้น มีความจำเป็นแทบทุกระดับ การศึกษานับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่เลยทีเดียว คุณสมบัติที่แท้จริงของการดูนั้นแสดงถึง ความคิด ความคิดฝัน เสียดสีทำหยาที่เหมือนจริง หรือเกินความจริงและให้ความขบขันแก่ผู้ดู

ในแง่การเรียนการสอน การดูสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากคือ

1. ใช้เป็นสิ่งเร้าหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจบทเรียนหรืออาจใช้เป็นตัวนำ เข้าสู่บทเรียน
 2. ใช้อธิบายให้เกิดความเข้าใจบทเรียน การเรียนในหลายๆ วิชาสามารถนำการดูเข้ามาช่วยร่วมด้วยการเขียนการดูประกอบบทเรียน จะทำให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้นกว่าอธิบายอย่างเดียว
- สังเขต นาคไพจิตร (2530 : 72) กล่าวถึงประโยชน์ของการดูด้านการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. กระตุ้นให้เรียน (Motivation) เป็นเครื่องเร้าความสนใจในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี ใช้ได้ทั้งโรงเรียนประถมและโรงเรียนมัธยม ทำให้อารมณ์ขันเรียนได้สนุก
2. ใช้อธิบายให้เข้าใจ(Illustration) ใช้ภาพการดูง่ายๆ อธิบายเนื้อหาวิชาทำให้นักเรียนเข้าใจวิชาที่เรียนดียิ่งขึ้น
3. ใช้เป็นกิจกรรมนักเรียน (Pupil Activity) การให้นักเรียนเขียนภาพการดูด้วยตนเอง อธิบายภาพด้วยตนเองเป็นการสร้างเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การดูเป็นภาพที่เด็กสนใจมากประเภทหนึ่ง การดูช่วยให้เด็กชอบอ่านและสนใจอ่านและช่วยให้เด็กเกิดความคิดที่จะเรียบเรียงเรื่องที่เขาเห็นออกมาได้ดีเนื่องจากการดูสามารถถ่ายทอดความคิดจินตนาการ ออกมาเป็นภาพง่ายๆ แต่ช่วยให้คนได้มองเห็นความจริงได้มากที่สุด

4.1.3 ความสนใจของเด็กที่มีต่อภาพการดู

ฮิลเดรท (Hildreth. 1985 : 525) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเด็กชาย และเด็กหญิง โดยทำการวิจัยกับเด็กอายุ 6-16 ปี ในประเทศอังกฤษ พบว่าเด็กชายและเด็กหญิง ร้อยละ 95 สนใจอ่านหนังสือการดู

เลฟเวอร์รี่(Lavery.1992:60) ได้กล่าวว่าการ์ตูนและเรื่องประกอบภาพเป็นที่โปรดปราน ของนักเรียนทุกวัย สังเกตได้ง่าย เช่นเมื่อนักเรียนอ่านวารสารจะรีบพลิกไปที่หน้าการ์ตูนก่อนเสมอ การ์ตูนโดยทั่วไปเป็นภาพที่มีเนื้อหาประกอบเพียงเล็กน้อย จัดเป็นสื่อทัศนที่นำเสนอเนื้อหาที่ครู สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในห้องเรียนได้ โดยมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาเชิงหน้าที่ในสถานการณ์ ต่างๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2520: 35) ได้สำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทยพบว่าหนังสือการ์ตูนเป็นหนังสือที่เด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาชอบอ่านมากที่สุด มีจำนวนถึงร้อยละ 94.68

4.1.4 การศึกษาเกี่ยวกับการใช้การ์ตูนประกอบการสอน

วิททิช และสกูลเลอร์ (Wittich and Sehuler. 1962 : 164) ได้กล่าวไว้ว่าข้อดีประการสำคัญของหนังสือการ์ตูนได้แก่ ความสามารถในการสร้างความสนใจ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีทั่วไปในหมู่นักการศึกษาว่า ความสนใจเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลการเรียนรู้ ดังนั้นถ้าได้มีการเลือกนำการ์ตูนไปใช้ประกอบการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้วหนังสือการ์ตูนก็จะสามารถเป็นเครื่องมือในการสอนที่ทรงประสิทธิภาพได้อย่างหนึ่ง

คินเดอร์ (Kinder.1950 : 152)กล่าวถึงความคิดเห็นของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาเกี่ยวกับการนำภาพการ์ตูนไปใช้ในการเรียนการสอนว่า การ์ตูนมีคุณค่าทางการศึกษาในแง่ของความกระชับและการดึงดูดความสนใจได้มีการสำรวจการใช้การ์ตูนประกอบการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาจำนวน 300 คน ปรากฏผลดังนี้

1. ครูทุกคนพอใจในประโยชน์ของการ์ตูน
2. นักเรียนร้อยละ 97 ชอบเรียนกับครูที่ใช้การ์ตูนสอน
3. การ์ตูนมีประโยชน์มากที่สุดสำหรับครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ
4. ประโยชน์ของการ์ตูนอยู่ที่การใช้เป็นภาพประกอบการดึงดูดความสนใจการจูงใจ การให้ความชัดเจน การเน้นให้เกิดอารมณ์ขัน
5. ครูและนักเรียนเห็นพ้องต้องกันว่า พอใจหนังสือแบบเรียนที่มีการ์ตูนเป็นภาพประกอบ

สรุปได้ว่าการ์ตูน เป็นตัวช่วยดึงดูดความสนใจ สร้างความสนใจในการเรียนและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียนมากขึ้น

4.1.5 หลักการใช้รูปภาพประกอบการสอน

นันทพร กัทหลสุวรรณ (2533 : 36) ได้กล่าวว่า เมื่อเลือกรูปภาพที่เหมาะสมได้แล้วควรทราบถึงหลักการใช้รูปภาพในการสอน ซึ่งมีดังนี้

1. ใช้รูปภาพครั้งละน้อย ๆ ภาพ จะได้ผลดีมากกว่าใช้มาก ๆ ภาพ
2. ใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์ของเรื่องที่สอน
3. ใช้รูปภาพร่วมกับอุปกรณ์ประกอบการสอนอื่น ๆ
4. เลือกดูว่าเวลานำภาพออกแสดง จะใช้วิธีไหนจึงจะเหมาะสม
5. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้ภาพด้วย
6. ควรสอนวิธีอ่านรูปภาพให้นักเรียน ซึ่งมีวิธีการดังนี้
 - 6.1 หาความสำคัญของเรื่องในภาพก่อน
 - 6.2 หาความแตกต่างหรือเหมือนกันของวัตถุ
 - 6.3 หาความเกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกันของกระบวนการ

6.4 มองหาแง่ "เกี่ยวพัน" ของสิ่งที่ปรากฏในภาพ

7. เมื่อเทียบกับการใช้อุปกรณ์อย่างอื่นที่หาได้แล้ว เห็นว่ารูปภาพจะใช้ได้ผลดีกว่า จึงค่อยใช้รูปภาพ

4.1.6 ประเภทของการ์ตูน

คินเดอร์ (Kinder. 1950 : 399-400) แบ่งประเภทของการ์ตูนออกเป็น 2 ประเภท คือ การ์ตูนธรรมดา (Cartoon) และการ์ตูนเรื่อง (Comics)

สตีเฟ่น เบคเคอร์ (Stephen Becker. 1962 : 495-506) ได้กล่าวไว้ว่าสมาคมการศึกษาเกี่ยวกับเด็กแห่งอเมริกา (Child Study Association of America) ได้สำรวจหนังสือการ์ตูนใน ค.ศ.1943 และแบ่งการ์ตูนออกเป็น 10 ชนิด คือ

1. เรื่องผจญภัย
2. เรื่องการผจญภัยในความคิดฝัน
3. เรื่องอาชญากรรมและการสืบสวน
4. เรื่องชีวิตจริงประวัติบุคคล
5. เรื่องการผจญภัยในป่า
6. เรื่องการ์ตูนสัตว์
7. เรื่องตลกขบขัน
8. เรื่องเกี่ยวกับความรัก
9. เรื่องจากหนังสือวรรณคดี
10. เรื่องสงคราม

กระทรวงศึกษาธิการ และธนาคารกสิกรไทย (2524 : 1-2) ได้แบ่งการ์ตูนเป็น 5 ประเภท คือ

1. การ์ตูนบทบรรณาธิการ และการ์ตูนล้อเลียนการเมือง (Editorial Cartoons and Political Cartoons) เป็นการ์ตูนที่สืบเนื่องมาจากสาระสำคัญของบทบรรณาธิการหรือเหตุการณ์ทางการเมืองที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นอาจมีคำบรรยายหรือไม่ก็ได้
2. การ์ตูนเรื่องราวและการ์ตูนช่องเดียว (Comic Strips and Panels) มีลักษณะเป็นตัวการ์ตูนที่ผู้วาดกำหนดบุคลิกให้ อาจเป็นการ์ตูนประเภทวันต่อวันหรือวันเดียวจบ คำพูดของตัวการ์ตูนจะอยู่ในวง (Balloons) ข้างๆ หัวผู้พูด
3. การ์ตูนตลก (Gag Cartoons) เน้นความตลกขบขันเป็นหลักเป็นการ์ตูนช่องเดียวโดยมีคำบรรยายสั้นๆ เป็นคำพูดของการ์ตูนนั้นหรืออาจจะไม่มีคำบรรยายเลย ให้ผู้อ่านตีความจากท่าทางของตัวการ์ตูนเอง
4. การ์ตูนประกอบภาพ (Illustrative Cartoons) ไม่ค่อยมีความหมายในตัวเองมักประกอบกับแบบเรียนหรือโฆษณาเพื่อการสอนหรืออธิบาย
5. ภาพยนตร์การ์ตูน (Animated Cartoons) คือการทำให้ภาพการ์ตูนมีชีวิตเคลื่อนไหวได้โดยการนำภาพยนตร์การ์ตูนหลายๆ ภาพมาเรียงตามลำดับต่อเนื่องกันอย่างรวดเร็วเป็นอาภักปฏิกิริยาของตัวการ์ตูนบันทึกไว้บนแผ่นฟิล์มภาพยนตร์ ภาพยนตร์ขนาดสั้นจะต้องใช้ภาพวาด

ประมาณ 10,000-15,000 ภาพ และภาพยนตร์การ์ตูนขนาดยาวอาจต้องใช้ภาพวาดถึง 2 ล้านภาพ ใช้จิตรกรนับร้อยคน

พรจันทร์ จันทวิมลและคนอื่นๆ (2534 : 80-81) ได้แบ่งประเภทของการ์ตูนตามประโยชน์ในการใช้งานได้ 7 ประเภท คือ

1. ภาพล้อสังคม (Gag Cartoon) มักเป็นภาพในเชิงล้อ (Caricature) โดยนักเขียนการ์ตูนภาพล้อโดยเฉพาะ นิยมพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร
2. ภาพล้อการเมือง (Political and Editorial Cartoon) เป็นภาพล้อผู้บริหารประเทศเน้นทางด้านการเมืองและการปกครองโดยมีจุดมุ่งหมายกระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นในเชิงตรงกันข้ามหรือขบขัน เสียดสี เป็นต้น
3. การ์ตูนโฆษณา (Commercial Cartoon) หมายถึง การ์ตูนที่ใช้ในงานโฆษณาชวนเชื่อในสินค้าของตน ลักษณะการ์ตูนอาจเป็น 2 มิติ หรือหุ่นการ์ตูน 3 มิติ
4. การ์ตูนประชาสัมพันธ์ (Public Relations Cartoon) เป็นการ์ตูนในลักษณะเดียวกับการ์ตูนโฆษณา แตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ว่า การ์ตูนประชาสัมพันธ์เป็นการ์ตูนที่ใช้ประดับตกแต่งเพื่อกระตุ้นในการบอกข่าวแจ้งข่าว ให้ผู้อื่นได้ทราบว่าโดยมิได้มุ่งหวังผลทางด้านการค้าเหมือนการ์ตูนโฆษณา
5. การ์ตูนล้อเลียน (Caricature Cartoon) เป็นการ์ตูนที่เขียนในเชิงล้อเลียนบุคคลให้ดูตลกขบขันโดยวาดบุคลิกลักษณะเกินความเป็นจริง
6. ภาพยนตร์การ์ตูน (Animated Cartoon) หมายถึง การทำภาพวาดการ์ตูนให้ออกมาเป็นภาพยนตร์โดยการวาดการ์ตูนลงบนแผ่นใส แล้วถ่ายเป็นภาพยนตร์ให้มีลักษณะการเคลื่อนไหวเหมือนมีชีวิตจริง
7. การ์ตูนเรื่องยาว (Comic Strip Cartoon) เป็นการ์ตูนที่ใช้ดำเนินเรื่องราวหรือประกอบนิยาย นิทานต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบมักมีความยาวเป็นตอนๆ ไม่สามารถจบลงภายในช่องเดียวเหมือนการ์ตูนภาพล้อ

4.1.7 รูปแบบการ์ตูน

สมิตร ผลจำรูญ (2522 : 24-26) ได้อธิบายถึงรูปแบบของภาพการ์ตูนไว้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการ์ตูนธรรมดาหรือการ์ตูนเรื่องก็ตาม ถ้าพิจารณาตามคตินิยมทางศิลปะของนักเขียนการ์ตูนแล้วจะพบว่ามีลักษณะใหญ่ๆ อยู่ 2 แบบ คือ

1. แบบเลียนของจริง (Realistic type) เป็นการเขียนภาพให้มีลักษณะใกล้เคียงความเป็นจริงในธรรมชาติ ทั้งในเรื่องสัดส่วน รูปร่าง ลักษณะท่าทางและสภาพแวดล้อม ภาพแบบนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริงมากแต่ไม่ถึงกับเป็นภาพวาดเหมือนจริงลักษณะภาพการ์ตูนแบบเลียนของจริงนี้พบมากในการ์ตูนเรื่องของอเมริกา หนังสือพิมพ์รายวันของไทยบางฉบับ ได้นำภาพการ์ตูนเรื่องแบบเลียนของจริงตัดตอนมาลงพิมพ์ในหนังสือของตนเพื่อให้ผู้อ่าน ติดตามอ่านทุกวัน เช่น หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ นำเรื่อง "ทาร์ซานจ้าวป่า" มาลงพิมพ์ควบคู่กับการ์ตูนไทยเป็นเรื่องที่แสดงถึงคุณธรรมและคตินิยมสำหรับเด็ก ๆ บางฉบับก็ลงเฉพาะวันอาทิตย์ นอกจากนี้ยังมีการ์ตูนเป็นเล่มโดยเฉพาะเป็นการ์ตูนเรื่องเกี่ยวกับนิทานไทย ต่างประเทศเกี่ยวกับวรรณคดี ประวัติศาสตร์ และสารคดี เป็นต้น

2. แบบล้อเลียนของจริง (Cartoon type) เป็นภาพที่เขียนบิดเบือนไปจากความเป็นจริง มักเน้นเฉพาะลักษณะเด่นๆ หรือที่สำคัญๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะเป็นการล้อเลียนและทำให้เกิดอารมณ์ขบขันแก่ ผู้ดู เช่น การ์ตูนของ วอลท์ ดิสนีย์ ซึ่งเขียนภาพล้อหนู ในการ์ตูนเรื่อง "มิกกี้เมาส์" ล้อเปิดในเรื่อง "โค่นสตั๊ด" ล้อคนกับสุนัขในเรื่อง "ทรามวีกกับไอ้ตูป" เป็นต้น ภาพการ์ตูนต่างๆ เหล่านี้ล้วนบิดเบือนไปจากความเป็นจริง

ลักษณะการ์ตูนล้อของจริงจะพบในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองและสังคมในปัจจุบันหนังสือแทบทุกฉบับมักจะไม่วาดภาพการ์ตูนล้อของจริงเหล่านี้ ทั้งในหนังสือพิมพ์ต่างประเทศและในประเทศไทย นักเขียนภาพล้อที่มีชื่อเสียงในปัจจุบันมีหลายคน เช่น ประยูร จรรย์วาทย์ สุชีพ ณ สงขลา และชัย ราชวัตร เป็นต้น แม้ว่านักเขียนการ์ตูนของไทยบางคนจะลอกเลียนของต่างประเทศมา แต่ก็เป็นการลอกเพียงรูปแบบเท่านั้นและก็ได้พยายามสร้างเอกลักษณ์ของตนเองขึ้นมาทุกคน เช่น การ์ตูนของ สุชีพ ณ สงขลา ก็จะมีรูปการ์ตูนผมยุ่งๆ ของ อรุณ วัชรสวัสดิ์ ก็มีรูปเด็กไว้ผมจุกและรูปดวงอาทิตย์เป็นเอกลักษณ์ของตน

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับข้อบกพร่อง

4.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ประเสริฐ ศิลปะ (2532 : 65) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรงการ์ตูนแบบที่ใช้การ์ตูนภาพล้อและบทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรงการ์ตูนแบบที่ใช้การ์ตูนเลียนแบบของจริงกับการเรียนการสอนแบบปกติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรงการ์ตูนแบบที่ใช้การ์ตูนภาพล้อเลียนแบบของจริงกับนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรงการ์ตูน แบบที่ใช้การ์ตูนภาพล้อมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกัน พอสรุปได้ว่าบทเรียนทั้ง 2 แบบใช้เทคนิคการนำเสนอเนื้อหาและขั้นตอนต่างๆ เหมือนกันทุกอย่าง ยกเว้นจะแตกต่างกันเพียงแต่แบบภาพของการ์ตูนที่เสนอในบทเรียนเท่านั้น แสดงว่า การ์ตูนภาพล้อและการ์ตูนเลียนแบบของจริงไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์และเจตคติ

พรพันธ์ วันศุกร์ (2534 : 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของเทคนิค "แม่แบบ" สไลด์การ์ตูนกับโปรแกรมพัฒนาสื่อนิสัยที่มีต่อสื่อนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนมีสื่อนิสัยด้านการรักษาความสะอาดร่างกายแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรมการพัฒนาสื่อนิสัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนมีสื่อนิสัยด้านการรักษาความสะอาดของร่างกายสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรมพัฒนาสื่อนิสัย

ชยันต์ เพชรศรีจันทร์(2532:93) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยใช้หนังสือเรียนที่ใช้ภาพเหมือนกับหนังสือเรียนที่ใช้ภาพการ์ตูน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา โดยใช้หนังสือเรียนที่ใช้การ์ตูนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปภาพเหมือน

ชนิกานต์ คมคาย (2539 : 60) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์โดยใช้สื่อภาพการ์ตูน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อภาพการ์ตูนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนแบบสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อภาพเหมือน

4.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

โซนส์ (Sones. 1944 : 238-239) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 6 และ 9 ระหว่างหนังสือคู่มือธรรมดากับหนังสือการ์ตูน โดยในกลุ่มทดลองใช้การ์ตูนเรื่อง วอนเดอร์ วูแมน (Wonder Woman) กลุ่มควบคุมใช้หนังสือบทเรียนธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมแสดงว่าหนังสือการ์ตูนช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีกว่าหนังสือธรรมดา

บราวน์ (Brown.1977 : 113)ยกตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา โดยครูจะจัดมุมการ์ตูนไว้บนแผ่นป้ายผ้าสำหรับหน้าห้องเรียน นักเรียนจะเลือกตัดการ์ตูนจากหนังสือพิมพ์และวารสารมาติดไว้ที่มุมดังกล่าว พร้อมทั้งคำอธิบายจุดเด่นของการ์ตูนนั้น ในแต่ละสัปดาห์บรรดานักเรียนจะช่วยกันเลือก “ยอดการ์ตูนประจำสัปดาห์” ที่บรรยายข่าวและเหตุการณ์สำคัญในรอบสัปดาห์ได้ดีที่สุด แล้วติดไว้ในป้ายประกาศพิเศษวิธีการนี้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดสำคัญของภาพการ์ตูนในหนังสือพิมพ์และวารสารซึ่งช่วยสะท้อนเหตุการณ์ปัจจุบันของประเทศและของโลกได้ดีขึ้นเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

พิตแมน (Pittman. 1958 : 283) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อเด็ก ผลการวิจัยพบว่า หนังสือการ์ตูนมีอิทธิพลต่อเด็ก สามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของเด็กได้

คินเดอร์ (Kinder. 1965 : 68-69) ได้สำรวจการใช้การ์ตูนของครูในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 300 คน ผลการสำรวจพบว่า

1. ครูทุกคนพอใจในประโยชน์ของการ์ตูน
2. นักเรียนร้อยละ 97 ชอบเรียนกับครูที่ใช้การ์ตูนในการสอน
3. การ์ตูนมีประโยชน์มากที่สุดสำหรับครูที่สอนสังคมศึกษา คณิตศาสตร์และวิชา

ภาษาไทย

4. ประโยชน์ของการ์ตูนอยู่ที่การใช้ภาพประกอบ ดึงดูดความสนใจ จูงใจเกิดความคิดและเน้นอารมณ์ขัน

5. ครูและนักเรียนพอใจแบบเรียนที่มีการ์ตูนประกอบ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูนดังกล่าว จะเห็นว่า การนำการ์ตูนมาประกอบการสอนจะช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น นอกจากนี้การ์ตูนยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของนักเรียนและช่วยให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างน่าสนใจจึงสมควรที่จะนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

5. เอกสารเกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

5.1 ความหมายของการสอนตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือของกรมวิชาการ หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินการตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการสอนนี้ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ชักถาม ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสมการดำเนินการสอนในแต่ละคาบใช้วิธีการหลายๆ อย่างควบคู่กันไปโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา (กองวิจัยทางการศึกษา. 2536 :22)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 1) ให้ความหมายว่า คู่มือครู คือเอกสารสำหรับช่วยให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ตลอดจนทราบแนววิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

5.2 ลักษณะของคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525:5) ได้อธิบายรายละเอียดของคู่มือครูไว้ว่าประกอบด้วย

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครูเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ครูใช้ในการเรียนการสอนได้โดยสะดวก โดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด
3. เนื้อหาสาระประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจงในการใช้คู่มือครูในแต่ละบทเรียนซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกันคือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบ ข้อเสนอแนะวิธีสอน และการจัดกิจกรรม สื่อการสอนการวัดและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบและหนังสืออุเทศ
4. วิธีการใช้คู่มือ ครูควรใช้ประกอบการสอนโดยตลอดจะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

ลักษณะของคู่มือครูวิชาภาษาไทย

หนังสือคู่มือครูวิชาภาษาไทยของกรมวิชาการ ประกอบด้วย

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและแบบเรียน
2. คำแนะนำในการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้
 - 2.1 จุดประสงค์การสอน
 - 2.2 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
 - 2.3 ข้อเสนอแนะในการสอน
 - 2.4 ความรู้ประกอบ
 - 2.5 หนังสืออ่านประกอบ

5.3 วิธีใช้คู่มือครูกรมวิชาการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : ก,ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูไว้ว่า

1. ผู้สอนควรอ่านข้อสังเขปเนื้อความในตอนต้นของคู่มือครูให้ตลอดเสียก่อน แล้วจึงทำความเข้าใจในรายละเอียดที่กล่าวในหนังสือเรียน บางตอนในหนังสือมีแยกเป็นข้อๆ อย่างละเอียดแล้วในข้อสังเขปอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2-3 ข้อ เป็นข้อสังเขปข้อเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน

2. คู่มือสำหรับแต่ละบท มักมีคำชี้แจงเนื้อความสำคัญของบทเรียน ในหนังสือเรียน อาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียน ต่อไปบางบทเห็นว่าเนื้อความชัดเจนแล้วก็ให้ตัวอย่างเพิ่มเติมอีกตามปกติ จะมีข้อเสนอแนะการสอนประจำบทแต่ละข้อเสนอไม่ใช่ข้อกำหนดให้กระทำ ดังนั้น เมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้วถ้าครูคิดวิธีของตนเองและปรับปรุง หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนหรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควร

3. สำหรับบางบทมีความรู้เพิ่มเติมขึ้น นอกเหนือไปจากหนังสือเรียน โดยมุ่งหวังที่จะให้ครู ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือถ้าโรงเรียนใดมีนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนมีศักยภาพสูง ครูอาจเพิ่มเติมความรู้ให้แก่นักเรียนก็ได้ การเสริมความรู้ย่อมไม่ถือเกณฑ์ว่าจะต้องให้รู้เฉพาะในหนังสือหรือมีในคู่มือครู อาจเสริมความรู้ให้แก่นักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น จากแหล่งวิทยาการแหล่งใดและกลวิธีใดก็ได้

จะเห็นได้ว่า การสอนตามคู่มือครูจะเห็นสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจ การใช้คู่มือครูให้ละเอียดถี่ถ้วน รู้จักยืดหยุ่น นำไปใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในโรงเรียนและท้องถิ่น

คำแนะนำทั่วไปสำหรับครู กรมวิชาการ (2536 :1-12) ได้เสนอแนะกลวิธีการสอนภาษาไทย ดังนี้

1. ควรมีการทดสอบนักเรียนก่อนจะเริ่มสอน เพราะครูจะได้ทราบสมรรถภาพของนักเรียนก่อนจะเริ่มสอนโดยแยกออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

2. เนื้อหาแต่ละบทมีการตัดตอนมาจากหนังสือเรื่องยาวที่เป็นวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องจึงควรให้นักเรียนอ่านจนเป็นที่เข้าใจชี้ให้เห็นคุณค่าในด้านความรู้ ข้อคิดเห็นและศิลปะการใช้ถ้อยคำ

3. การอ่านเรื่องที่คัดตัดตอนมาจากเรื่องยาวเช่น นิยายหรือบทความควรใช้เกณฑ์ในการอ่านให้เหมาะสมต่อบทที่อ่าน ครูควรทราบว่านิทาน นิยาย บทความหรือเรื่องที่อ่านใช้โวหารอะไร สำหรับนักเรียนควรศึกษารายละเอียดในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน ยกเว้นโวหารเด่นๆ อาจจะยกตัวอย่างให้ฟัง

4. เลือกฝึกทักษะที่ฝึกยาก เช่นทักษะการอ่านในใจ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ต้องใช้เวลานาน นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ด้วยตัวเองต้องฝึกจากครู

5. ครูควรใช้แบบฝึกหัดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ หรือ ตามความต้องการที่จะฝึก เช่น การทำแบบฝึกหัดจะเป็นการฝึกความจำ

6. การสอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าในช่วงต้นๆ การสอนจะดำเนินไปอย่างช้าๆ แต่ตอนหลังจะรวดเร็วขึ้นไม่ต้องกังวลว่าจะสอนช้า เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญก็จะปรับให้คล่องแคล่วขึ้น

7. ต้องคำนึงถึงศักยภาพ คือ ความสามารถของนักเรียนซึ่งอยู่ในตัวนักเรียนถ้าถูกย่วยุ จึงจะนำมาใช้และสมรรถภาพคือความสามารถเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็นวิธีการพัฒนาศักยภาพคือ ต้องให้นักเรียนประกอบกิจกรรม เช่น นักเรียนมีศักยภาพสูง ช่วยนักเรียนที่มีศักยภาพต่ำ
8. ควรมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อการสอน การแลกเปลี่ยนความคิด การทำงานร่วมกัน และเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
9. การฝึกทักษะควรมีการฝึกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนเพราะนักเรียนจะเกิดความแม่นยำ ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักเรียน และผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองอาจมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องทำการบ้าน
10. งานที่นักเรียนทำเป็นการบ้าน ควรมีลักษณะคือ ให้คัดลอกบทกลอน ให้หาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่สอน แบบฝึกหัดท้ายบท ให้เขียนงานต่างๆ เช่น ย่อความ แต่งบทร้อยกรอง
11. รวบรวมคำศัพท์ไว้ท้ายบทเรียนตามตัวอักษร โดยจะได้เป็นการฝึก ค้นหาคำที่เรียงตามอักษรด้วยความชำนาญที่ละน้อย และเป็นคุณค่าการจำตัวอักษรจาก ก ถึง ฮ ว่ามีความสำคัญ และควรควรให้นักเรียนใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและอธิบายวิธีการใช้
12. ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่านประวัติผู้แต่ง จะอ่านเมื่อจบบทหรือกลางๆ บทก็ได้ ประวัติผู้แต่งมักเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียนไม่จำเป็นต้องท่องจำ
13. ครูควรทำแผนการสอนและควรได้ประชุมปรึกษารื้อกัน ส่วนวิธีสอนก็แล้วแต่ กลุ่มโรงเรียนจะใช้
14. ควรมีการทดสอบหลังสิ้นสุดการเรียน
15. สื่อการสอนควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียนกับจุดประสงค์
16. ครูควรพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ซึ่งต้องสัมพันธ์กับบทเรียนและมีประโยชน์ ต่อนักเรียนมากที่สุด

5.4 รูปแบบการสอนตามแนวคิดของกาเย่

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษาได้กำหนดแนวปฏิบัติการสอนให้อยู่ในลักษณะเดียวกันโดยเน้นคุณสมบัติ 3 ประการ คือ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ซึ่งเป็นคุณสมบัติตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร หน่วยศึกษานิเทศน์ จึงได้ทำคู่มือให้ทุกโรงเรียนได้ยึดรูปแบบการเรียนรู้ของ กาเย่ (Gagne) และบริจด์ (Briggs) เป็นหลัก (มัลลิกา พงษ์ปริตร. 2527 : บทนำ)

ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของกาเย่

กาเย่ (Gagne. 1965 : 62-170) ได้จัดแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ประเภทตั้งแต่การเรียนรู้พื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อนดังนี้

1. การเรียนรู้เครื่องหมายหรือสัญญาณ (Signal Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่แสดงออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่การเรียนรู้ การวางเงื่อนไขตามแบบของพาโลฟ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก
2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Stimulus Response Learning) เป็นการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่างจากชนิดแรกตรงที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัว ในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมต่อสิ่งเร้าต่างๆ กันเมื่อทำได้ถูกต้องและเหมาะสมก็จะได้รับรางวัลหรือ

การเสริมแรง(Reinforcement) การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกของธอร์นไคต์ การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์

3. การเรียนรู้แบบลูกโซ่ (Chaining) เป็นการเรียนรู้ในการประกอบกิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและทักษะต่างๆ ในการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ประเภทนี้กาเย่นำมาจากทฤษฎีต่างๆ หลายทฤษฎี ซึ่งรวมแนวความคิดของสกินเนอร์ (Skinner) กัทธรี (Guthrie)

4. การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงด้วยภาษาถ้อยคำ (Verbal Association) เป็นเรื่องของการใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาวะภายในมากกว่าแบบที่ 3 เช่น การเชื่อมโยงชื่อของสิ่งของกับสิ่งของนั้นๆ เป็นต้น

5. การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง (Discrimination Learning) เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าเพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง

6. การเรียนรู้มโนคติ (Concept Learning) เป็นการเรียนการสอนตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ถึงสิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้

7. การเรียนรู้กฎ หรือหลักการ (Principle Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวมหรือเชื่อมโยงมโนคติ ตั้งแต่ 2 มโนคติขึ้นไปด้วยกัน และจากการที่สามารถตั้งเป็นเกณฑ์ขึ้นได้แล้วจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยวิธีคล้ายคลึงกัน

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิดโดยการรวมกฎเกณฑ์ต่างๆ ของการเรียนรู้ประเภทที่ 7 เข้าด้วยกัน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้

จากทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของกาเย่น อาคม จันทสุนทร (2527 : 6-7) อธิบายวิธีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนดังนี้

1. ต้องเริ่มด้วยการหาความต้องการจำเป็นของการเรียนการสอนนั้น ในกลุ่มผู้รับผิดชอบกำหนดเป้าหมายใหญ่ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับดูว่ามีทรัพยากรสิ่งสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร

2. นำเป้าหมายใหญ่ๆในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างหลักสูตรโดยยึดเป้าหมายใหญ่ในข้อ 1 โดยมีเป้าหมายของแต่ละรายวิชา

3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชานั้น จะสามารถระบุถึงสมรรถภาพในการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพได้ นั่นคือ สามารถบอกผลของการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้ ซึ่งสามารถระบุสมรรถภาพให้เห็นได้ชัดเจนขึ้น

4. ระบุถึงสมรรถภาพต่างๆของมนุษย์ให้ชัดเจนทั้งสมรรถภาพภายในและภายนอกได้ถูกต้อง การใช้แต่ละหลักการเรียนรู้ทั่วๆ ไป จะใช้แต่ในวงกว้างเท่านั้นการรู้และการใช้หลักการเรียนรู้เฉพาะแต่ละสมรรถภาพจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผนในแต่ละเรื่องได้ว่าถ้าจะเรียนเรื่องใดต้องมีความสามารถพื้นฐานที่ต้องการอะไรบ้างมาก่อนและสามารถที่จะทำเป็นภาพของขั้นตอน หรือการจัดลำดับสิ่งที่จะเรียนนั้นๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน

6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็ต้องทำเป็นหน่วยย่อยๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้น แล้วจัดทำรายละเอียดของจุดประสงค์จากจุดประสงค์รายวิชาที่เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. เมื่อแต่ละวิชาเป็นหน่วยย่อยหรือเป็นบทเรียนซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว เราจะต้องจัดสภาพภายนอกหรือสถานการณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้นๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของครูและการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ซึ่งจะต้องหาทางเลือกที่ดีจะให้ได้ตามจุดประสงค์นั้น

8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ ก็คือการประเมินผลซึ่งจะต้องประเมินผลในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรจะใช้แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

9. เพื่อให้เห็นภาพการเรียนการสอนได้ทั้งระบบ ก็ต้องพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอนซึ่งครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญที่จะจัดระบบถ่ายทอดสำหรับการถ่ายทอดน่าจะพัฒนานักเรียนแต่ละคนได้ดี ก็คือการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถของแต่ละคน และเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์ก็ต้องพิจารณาถึงการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดผลงาน เพื่อดูประสิทธิภาพการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 240 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) คือสุ่มมา 2 ห้องเรียน จาก 6 ห้องเรียน รวมนักเรียน 80 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายจับฉลาก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน ดังนี้

1. กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
2. กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการทดลองครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน 2 วิธี คือ
 - 1.1 บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
 - 1.2 แผนการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย
 - 2.2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนเป็นบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงซึ่งสร้างขึ้นโดยยึดหลักความสัมพันธ์ของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (S - R Theory) ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของ ธอร์นไคด์ (พรณี ชูทัย. 2522 : 146-147) มีลักษณะเป็นบทบรรยายที่มีภาพการ์ตูนประกอบผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับหลักการ และวิธีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน

3.1.2 ศึกษาหลักสูตรคู่มือครู แบบเรียน เนื้อหาที่จะสอน เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียนและกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการ

3.1.3 แบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนย่อยๆ แล้วกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลของแต่ละตอน จากนั้นจึงนำมา สร้างเป็นบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงรวมดา

3.1.4 นำบทเรียนที่สร้างขึ้นนี้ ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เพื่อตรวจแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของเนื้อหาการใช้ภาษา ในการเสนอบทเรียนและการตั้งคำถามในแต่ละกรอบให้ชัดเจนและเหมาะสม

3.1.5 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ตรวจและแก้ไขแล้ว มาแปลงเป็นบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน ซึ่งมีลักษณะเป็นบทสนทนาที่มีภาพการ์ตูนประกอบ โดยการกำหนดภาพการ์ตูนให้สัมพันธ์กับเนื้อหาในแต่ละกรอบในบทเรียน

3.1.6 นำบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับตัวการ์ตูน

3.1.7 นำบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน ที่แก้ไขปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้านความเหมาะสมของภาษา เวลา และความเหมาะสมของการรู้ตนประกอบเพื่อจะได้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนที่มีประสิทธิภาพ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.1.8 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนมี 4 ขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การทดลองรายบุคคลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง โดยใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน ทดลองครั้งละ 1 คน ผู้วิจัยคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด เพื่อบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำบทเรียนของแต่ละคน และตรวจคำตอบของนักเรียนหลังจากนั้นจึงซักถามว่านักเรียนมีปัญหาอะไรบ้าง เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนต่อไป

2. การทดลองกลุ่มเล็ก โดยนำบทเรียนที่แก้ไขหลังจากทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์ เขตบางแค กรุงเทพฯ จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของบทเรียนเหมือนครั้งแรก และตรวจสอบระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนที่เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านบทเรียนสำเร็จรูปก่อนจะนำไปทดลองภาคสนาม เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน

3. ทดลองภาคสนาม นำบทเรียนสำเร็จรูปการคูณที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบเกณฑ์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการคูณ ให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80 / 80

4. เมื่อได้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว จัดทำเป็นรูปเล่ม จึงนำไปใช้เป็นสื่อช่วยสอนในกลุ่มทดลองต่อไป

3.2 การสร้างแผนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ

เป็นแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน

3.2.1 ศึกษาวิธีสร้างแผนการสอนจากหนังสือและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 เขียนแผนการสอน โดยปรับขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนของบทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรง ตามความเหมาะสม

3.2.3 นำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมแล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การสร้างแผนการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนสำหรับใช้กับกลุ่มควบคุมโดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง 2533) แล้ววิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการสอน

3.3.2 ศึกษาแนวการสอนภาษาไทยจากคู่มือครูภาษาไทย (ท 101 – ท 102)

3.3.3 สร้างแผนการสอน โดยยึดวิธีสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

3.3.4 นำแผนการสอน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทยตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

3.3.5 นำแผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คนเพื่อหาข้อบกพร่องและเวลาสอนที่เหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.4.1 ศึกษาจุดประสงค์หลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยม. ศึกษาตอนต้น ท101 ท102 แล้ววิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาที่เกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน เพื่อกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.4.2 ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบจากหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยของจันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 21-102) และเทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539 : 62-166) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน

3.4.3 สร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.4.4 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดผลและทางด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน คือ ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม ผศ.ขจรศรี ขาติกานนท์และอาจารย์ศิริลักษณ์ กล้านาค ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)

คะแนน 1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น

บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่า ตัวยกความสอดคล้อง (IOC) แล้วตัดเลือกข้อสอบที่ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าข้อสอบนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไว้จำนวน 60 ข้อ

3.4.5 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจ และปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดสอบ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.4.6 นำผลการสอบของนักเรียนทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในแต่ละข้อคำถามให้ 0 คะแนนแล้วหาค่า ความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วเปิด ตาราง จุง เทห์ ฟาน (Fan. 1952 : 1-32) ตัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.30 - 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.22 - 0.69 จำนวน 40 ข้อ

3.4.7 นำแบบทดสอบที่ตัดเลือกไว้ ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ กับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน โดยใช้สูตร KR - 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197-198) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

3.4.8 นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

3.5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม วัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ตามวิธีของ ลิเคิร์ท จากหนังสือวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 107-108)

3.5.2 สร้างข้อความที่แสดงลักษณะของแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ส่วนประเมินค่า 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

กรณีที่ 1 ในข้อความที่มีความหมายทางบวก (Positive) ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	4 คะแนน
มาก	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

กรณีที่ 2 ในข้อความที่มีความหมายทางลบ (Negative) ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	1 คะแนน
มาก	2 คะแนน
น้อย	3 คะแนน
น้อยที่สุด	4 คะแนน

3.5.3 นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ ผศ.ดร.บึงอร พานทอง ผศ.ระวีวรรณ พันธุ์พานิชย์ อาจารย์อรุณศรี กุมุท พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ และสำนวนภาษา แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าตรรกะความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ไว้จำนวน 30 ข้อ

3.5.4 นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผ่านการตรวจและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน

3.5.5 นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย มาตรวจให้คะแนน แล้วเรียงค่าคะแนนจากสูงไปหาต่ำจัดกลุ่มสูง – ต่ำ โดยใช้สัดส่วน 25% จากนั้นวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สูตร t - distribution แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่า t ระหว่าง 3.71 – 7.41 จำนวน 20 ข้อ

3.5.6 นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ที่คัดเลือกไว้หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3.5.7 นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 249)

4.1 แบบแผนการวิจัย

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T1	X	T2
CR	T1	~X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

ER แทน กลุ่มทดลอง

CR แทน กลุ่มควบคุม

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

~X แทน การสอนตามคู่มือครู

4.2 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยสอนสัปดาห์ละ 10 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 20 คาบ ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม

2. จัดประชุมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียนบทบาทของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการเรียน

3. ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและแบบสอบถามความวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น

4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.1 กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

4.2 กลุ่มควบคุมสอนโดยใช้แผนการสอนตามคู่มือครู

5. เมื่อสอนครบ 20 คาบแล้ว ทำการทดสอบหลังการทดลองกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนทดลอง

6. ตรวจสอบแบบทดสอบและแบบสอบถามแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ คะแนนเฉลี่ย(Mean) และค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) ของแต่ละกลุ่ม

5.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ t – test แบบ Independent Sample(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 100-101)

5.3 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน โดยใช้ t – test แบบ Dependent Sample (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :104)

5.4 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t – test แบบ Dependent Sample(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :104)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536:59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

6.1.2 หาค่าความแปรปรวน คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 63)

$$S^2 = \frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2	แทน	ความแปรปรวน
f	แทน	ความถี่ของคะแนนแต่ละตัวอย่าง
X	แทน	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
X^2	แทน	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
$\sum fX$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนนแต่ละตัว
$\sum fX^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$N-1$	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยคำนวณจากสูตร ของ ไรวีเนลลี และแฮมเบลตัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2539 : 248-249) ดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำจากตารางสำเร็จของ จุง เทห์ ฟาน (Fan.1952:1-32)

6.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาไทย โดยใช้สูตร KR. – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 197-198) ดังต่อไปนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำถูกต้องในแต่ละข้อ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือวัดฉบับนั้น

6.2.4 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยวิธีของการแจกแจงที ของ t-distribution จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 131-132)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

$$df = n(n - 1)$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
 $\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
 N_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
 N_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

6.2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) คำนวณจากสูตร ครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left(\frac{1 - \sum s_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนของเครื่องมือวัด
 $\sum s_i^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

6.2.6 หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน
จากสูตร E_1 / E_2 (เสาวนีย์ สิกขบัณฑิต. 2528 : 284)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \left(\frac{\sum X}{N} \right) \frac{A}{B} \times 100$$

สูตรที่ 2

$$E_2 = \left(\frac{\sum F}{N} \right) \frac{A}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในแต่ละบท ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80
	E_2	แทน คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังจากเรียนของนักเรียน ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80
	$\sum X$	แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากแบบฝึกหัด
	$\sum F$	แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน จำนวนผู้เรียน
	A	แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
	B	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบ

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชา
ภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test Independent Sample เพื่อทดสอบ
สมมติฐานในข้อ 1 และ 2 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :100-101)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right) \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	X_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	X_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวน ของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวน ของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

6.3.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ภายในกลุ่มเดียวกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :104) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3, 4, 5, และ 6

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที่
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้จากการ ทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
	N	แทน	จำนวนคู่

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
SD_1	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง
SD_2	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t-distribution)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณกับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณกับการสอนตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
4. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
6. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวกับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t -test แบบ Independent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t
กลุ่มทดลอง	40	68.45	5.45	2.75**
กลุ่มควบคุม	40	64.47	7.32	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่าความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวกับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ แบบ Independent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t
กลุ่มทดลอง	40	22.77	3.33	2.20*
กลุ่มควบคุม	40	20.55	5.45	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่าแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการอ่านก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t – testแบบ Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	40	62.90	7.79			
				86	884	3.50**
หลังการทดลอง	40	68.45	5.45			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 แสดงว่าความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ $t - test$ แบบ Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	20.62	4.59			
				222	5156	3.21**
หลังการทดลอง	40	22.77	3.33			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t – test แบบ Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	61.70	6.19			
				60	660	2.11**
หลังการทดลอง	40	64.47	7.32			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่าความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

6. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ t -test แบบ Dependent Sample ได้ผลดังแสดง ในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	19.05	5.53			
				111	3015	2.48*
หลังการทดลอง	40	20.55	5.45			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่าแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวกับการสอนตามคู่มือครูเป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า และผลสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัว กับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัว กับการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน
3. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัว ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
5. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
6. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์ บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียน 240 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) คือสุ่มมา 2 ห้องเรียน จาก 6 ห้องเรียนรวมนักเรียน 80 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน ดังนี้

1. กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
2. กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แผนการสอนของกลุ่มทดลอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณในการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งบทเรียนสำเร็จรูปการคูณนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา ด้านภาพการ์ตูนและด้านการออกแบบบทเรียนสำเร็จรูป และนำไปหาประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ใช้เวลาเรียน 20 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลา 2 สัปดาห์

3.2 แผนการสอนของกลุ่มควบคุมผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอน ก่อนนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ใช้เวลาในการเรียน 20 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลา 2 สัปดาห์

3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบหาคุณภาพ แต่ละข้อได้ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.30 – 0.79 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.22 – 0.69 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

3.4 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจของลิเคอร์ท (Rensis likert) โดยดัดแปลงปรับปรุงข้อคำถามจากหนังสือวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 107-108) แบบสอบถามนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบหาคุณภาพโดยการหาค่า t อำนาจจำแนกของแต่ละข้อ ที่มีค่าระหว่าง 3.71 – 7.41 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

4. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 10 คาบ ใช้เนื้อหาเดียวกันมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

4.1 จัดประชุมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียนและวิธีการประเมินผลการเรียน

4.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

4.3 ดำเนินการทดลองสอนโดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 20 คาบ เท่ากัน

4.4 หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนทดลอง

4.5 ตรวจสอบแบบทดสอบและแบบสอบถาม แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ t -test แบบ Independent Sample

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณและนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t -test แบบ Dependent Sample

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ กับการสอนตามคู่มือครู ความสามารถในการอ่านภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ กับการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป การดูกับการสอนตามคู่มือครูจากผลการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. จากสมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการอ่านภาษาไทย แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญปลุก สิทธิไทย (2534 : 73) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการสอนตามแผนการของหน่วยศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูการทำให้ นักเรียนมีความสนใจในการอ่านและส่งผลให้ความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้มีสาเหตุจากการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูเป็นวิธีการเสนอความรู้ในลักษณะของเอกสารเย็บเล่มที่จัดออกเป็นกรอบย่อยๆ ได้แก่ เนื้อหา ตัวอย่าง แบบฝึกหัดและตรวจคำตอบซึ่งการนำเสนอเนื้อหาได้นำภาพการดูซึ่งมีคุณสมบัติในการดึงดูดความสนใจของนักเรียนประกอบในบทเรียนแต่ละกรอบ ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในแต่ละกรอบได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้การนำเสนอเรื่องที่มีความยาวมาให้นักเรียนฝึกอ่าน สามารถตัดเนื้อเรื่องออกเป็นตอนๆ แล้วนำภาพการดูมาประกอบเพื่อให้นักเรียนอ่านไปที่ละกรอบได้อีกด้วย ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดจินตนาการในเรื่องนั้นๆ ได้ดี และที่สำคัญ นักเรียนจะไม่รู้สึกว่ายาวเกินไปและไม่เบื่อหน่าย

อีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูนั่น เนื่องจากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีลักษณะนำกิจกรรมกลุ่มเข้ามาร่วมด้วย คือหลังจากที่นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนสำเร็จรูปการดูและทำกิจกรรมตามคำแนะนำของบทเรียนลงในใบงานด้วยตนเองเรียบร้อยแล้ว นักเรียนยังมีโอกาสนำผลงานของตนเองร่วมอภิปรายกับเพื่อนๆ และนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยมีครูช่วยสรุปอีกครั้งทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้น

2. จากสมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ ศิลปะ (2532 : 61) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรงการดูแบบที่ใช้การดูเลียนแบบของจริงกับการสอนแบบปกติมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการทดลอง แสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดู ส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้มีสาเหตุ

มาจากบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีภาพการ์ตูนประกอบ ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนมากกว่า บทเรียนที่มีแต่ตัวอักษร เพราะตัวการ์ตูนประกอบสามารถสร้างแรงจูงใจอันเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้การนำบทเรียนสำเร็จรูปที่มีภาพการ์ตูนประกอบให้นักเรียนศึกษา ปรากฏว่านักเรียนให้ความสนใจภาพการ์ตูนมาก บางคนมาขอคัดลอกบางคนช่วยตกแต่งเพิ่มเติมให้ภาพการ์ตูนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนและมีกิจกรรมให้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนมีจิตใจจดจ่อต่อบทเรียนและพยายามทำกิจกรรมให้ผ่านเพื่อจะได้รับการเสริมแรง

สาเหตุอีกประการหนึ่ง บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนเป็นสื่อที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีคือนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้เร็วก็สามารถเรียนไปล่วงหน้าได้ไม่ต้องเสียเวลารอผู้ที่เรียนช้ากว่า เมื่อเรียนจบบทเรียนก่อนผู้อื่นก็จะสามารถระบายสีภาพการ์ตูนในบทเรียน สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ช้าก็สามารถทบทวนเนื้อหาถ้ากลับไปกลับมาในระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนได้จนเกิดความเข้าใจโดยไม่ต้องวิตกกังวลว่าจะเรียนไม่ทันผู้อื่น และไม่ต้องกลัวว่าครูจะดุอีกด้วย ทำให้ไม่เครียดเวลาเรียน นอกจากนี้นักเรียนสามารถหยุดอ่านเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษได้ตามความต้องการ

3. จากสมมุติฐานข้อที่ 3 ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนก่อนทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความสามารถในการอ่านหลังการทดลองสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นกรอบย่อยๆ แต่ละกรอบมีภาพการ์ตูนประกอบและเนื้อหามีความสัมพันธ์กันสื่อความหมายให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ง่ายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅัญฐิณี เฉลิมสิน.(2537:69) การแบ่งเนื้อหาออกเป็นกรอบย่อยๆ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม แต่ละกรอบจะมีข้อมูลที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะให้เรียนต่อเชื่อมโยงกันตลอดการให้ข้อมูลกรอบละประเด็นช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนได้โดยไม่ขาดตอน ข้อมูลเหล่านี้จัดเรียงลำดับไว้เป็นระเบียบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่เป็นการเร้าความสนใจของนักเรียนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นพร้อมทั้งสนใจติดตามเนื้อเรื่องโดยตลอด

4. จากสมมุติฐานข้อที่ 4 แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่าแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน นอกจากจะจัดกิจกรรมเป็นลำดับขั้นอย่างชัดเจนง่ายต่อการเรียนรู้แล้ว ยังสอดแทรกกิจกรรมที่มีรูปแบบหลากหลายคล้ายเกม เช่น จับคู่เติมคำ เลือกข้อความหรือเติมข้อความในช่องว่างไว้โดยตลอด พร้อมให้การเสริมแรงทุกครั้ง

เมื่อนักเรียนทำถูกต้อง ทำให้รู้สึกท้าทายความสามารถ สนุกสนานเพลิดเพลิน และมีความภูมิใจเมื่อทำถูกต้องและได้รับการเสริมแรง พร้อมทั้งได้ทราบความก้าวหน้าของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ บุญปลุก สิทธิไทย. (2534 : 75) ที่กล่าวว่า การอ่านบทเรียนสำเร็จรูปการคูณ ตอบคำถาม และตรวจคำตอบด้วยตนเองเป็นการให้นักเรียนประเมินผลตนเองได้ทันที อันเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากทราบความก้าวหน้าของตนและกระตุ้นให้มีความพยายามที่จะเรียนได้ดีขึ้น บทเรียนสำเร็จรูปการคูณจึงเป็นสื่อที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้นและแรงจูงใจนี้นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

5. จากสมมุติฐานข้อที่ 5 ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากการทดลองพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการทดลองพบว่า การสอนตามคู่มือครูส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังการทดลองสูงขึ้น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการสอนตามคู่มือครูเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง การจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดหลักการสอน 9 ขั้นของ กายะ คือ สร้างความสนใจ แจ่มจุตประสงค์ ทบทวนประสบการณ์เดิม เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมให้แนวการเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรม ประเมินผลและส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้ จากกระบวนการสอนที่มีขั้นตอนนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์และรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อสนับสนุน อีกทั้งได้ทำกิจกรรมที่สนองกับความต้องการของนักเรียนโดยให้นักเรียนได้ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ การตีความและการแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากกระบวนการเรียนในลักษณะที่ได้กล่าวมาทำให้นักเรียน ได้มีการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยได้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ โสภนา แจ่มยวง (2538 : 100) ที่กล่าวไว้ว่าการสอนตามคู่มือครูเป็นการสอนที่ครูให้ความรู้ ให้ตัวอย่างและชี้แนะแนวทางในการเรียน รวมทั้งกิจกรรมอย่างหลากหลาย เปิดโอกาสในการเรียนรู้เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการส่งเสริมทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของนักเรียน และช่วยให้การเรียนของนักเรียนทุกระดับประสบผลสำเร็จ

6. จากสมมุติฐานข้อที่ 6 แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้มีสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครุนั้นมีการเริ่มต้นด้วยการสร้างแรงจูงใจทุกครั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนจึงทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน นอกจากนี้การใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ใบความรู้ ใบงาน บัตรคำ รูปภาพ แถบบันทึกเสียงสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนและดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี เพราะแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนดังที่ อาร์ พันธ์มณี (2534 : 192) มีความเห็นว่า แรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้

ของบุคคลเป็นอันมาก เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียนก็ย่อมไม่ส่งผลต่อการเรียนนั้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนให้ดีขึ้นได้ ครูจึงควรให้ความสนใจและพยายามนำบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยเฉพาะกับนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่ำ เพราะจะสามารถช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้

1.2 การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง นอกจากบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวแบบเส้นตรงแล้ว ยังมีบทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขาอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งสามารถนำมาเป็นรูปแบบในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปในวิชาภาษาไทยได้เช่นกัน ผู้จะทำการวิจัยสร้างบทเรียนสำเร็จรูปชนิดใดควรศึกษารูปแบบและเนื้อหาของบทเรียนว่าเหมาะสมกันหรือไม่ โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นหลักเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวที่ดีนอกจากจะทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้นแล้วจะต้องสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนด้วย

1.3 การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัว เป็นการส่งเสริมความสามารถระหว่างบุคคลดังนั้นนักเรียนจึงใช้เวลาในการศึกษาไม่เท่ากัน คนที่เก่งอาจเรียนไปได้เร็วไม่มีอะไรทำอีก อาจทำให้เบื่อหน่ายครูต้องระวังคอยเพิ่มงานหรือหากิจกรรมพิเศษไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม เช่น แบบฝึกหัดหรือบทเรียนเสริม เป็นต้น ส่วนนักเรียนที่เรียนช้า ครูควรให้นักเรียนได้ศึกษาบทเรียนอย่างเต็มที่ ถ้านักเรียนไม่อาจศึกษาบทเรียนให้จบในคาบเรียนได้ ครูอาจจะให้ยืมไปศึกษาต่อในเวลาว่างที่โรงเรียนหรือที่บ้าน

1.4 การนำบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวมาใช้ในการเรียนการสอน เป็นวิธีสอนที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น แต่ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวนั้นต้องอาศัยระบบที่ซับซ้อนและใช้งบประมาณมาก ดังนั้นครูผู้สอนควรพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อนว่า บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวที่จะสร้างขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าเพียงไร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัวในระดับชั้นที่สูงขึ้น เพื่อจะได้ทราบแนวทางและวิธีสอนที่เหมาะสมในแต่ละระดับชั้นต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านต่างๆ ของนักเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตัว ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและความคิดสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.(2528). จิตวิทยาการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กองทอง เคลือบพณิชกุล.(2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จันทิมา พรหมโชติกุล.(2529). เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน วิชาภาษาไทย. สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จินตนา นิกบุญ. (2531). การเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจ ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการ สอนเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนเขียนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จรัสศรี กิจบุญตือนันต์. (2532). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำและทัศนคติ ต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จัตรสุดา ดวงพลอย. (2526). “แนวคิดภาษาศาสตร์ จิตวิทยาการเรียนรู้และการอ่านภาษาอังกฤษ”, วารสารภาษาปริทัศน์. 4(1) : ภาคต้นปีการศึกษา.
- ชม ภูมิภาค. (2521). “ตำราแบบเรียนโปรแกรมกับมหาวิทยาลัยเปิด”, วารสารการศึกษา. 14 : (13-14 มิถุนายน – กรกฎาคม)
- ชลธร รวมธรรม.(2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบและกิจกรรมตาม คู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชยันต์ เพชรศรีจันทร์.(2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา โดยใช้สื่อหนังสือที่ใช้ภาพเหมือนกับหนังสือเรียนที่ใช้ ภาพการ์ตูน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ช่อม วิบุรณ์ศรี. (2511). การสอนทักษะการใช้คำสัญลักษณ์ในการเขียนเรียงความแก่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยศ เรืองสุวรรณ. (2521). หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. มหาสารคาม : ประสานการพิมพ์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2520). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.

- ทัศนากว๊านสกุล.(2540).การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสไลด์เทปวิชาภาษาไทย เรื่องราชาธิราช ตอน
พลายประกายมาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. พินธุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรชัย บุรณโชติ. (2532).การเขียนบทเรียนสำเร็จรูปเส้นทางสู่อาจารย์ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬา
ลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤนาถ ดวงมูสิทธิ. (2532). ผลการสอนอ่านภาษาไทยด้วยวิธีการ อาร์ เอส เอ็น และวิธีสอนแบบปกติ
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นันทพร กัณห์สุวรรณ. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทน และความคิด
สร้างสรรค์ในการเรียนรู้อัตนศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีสอนแบบวรรณิ โดยการใชภาพกระดานชอลด์กับภาพเหมือนจริง.
ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- นาราวดี กิจวิธิ.(2532). การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธี
ตามแนวทฤษฎีธรรมชาติและวิธีการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิมิต มั่นเกา. (2539). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่อง คำวิเศษณ์ตามหลักสูตรมัธยม
ศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเชิด ญิญญอนันตพงษ์. (2526). การทดสอบอิงเกณฑ์แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญปลุก สิทธิไทย. (2531). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนกับการ
สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประทุม การักเรียน. (2535). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้ทางภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประกาศรี สืหอำไพ.(2524). วิธีการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ อิตารปริดา.(2523). จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ : กราฟิเคอาร์ท.
- ประเสริฐ ศิลปะ. (2532). การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
เชิงเส้นตรงการ์ตูนแบบที่ใช้การ์ตูนภาพล้อและบทเรียนสำหรับรูปเชิงเส้นตรงการ์ตูนแบบที่ใช้
การ์ตูนเลียนแบบของจริงกับการเรียนการสอนแบบปกติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
วิทยานินพนธ์. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประหยัด จิระวรพงศ์.(2527). *หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา*. พิษณุโลก :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

ปรัชญา ใจสะอาด. (2522). *บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอน*. ลพบุรี : โรงพิมพ์ พัชรโกศล
การพิมพ์.

เปื้อง กุมุท. (2519). *เทคนิคการเขียนบทเรียนโปรแกรม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยี
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เปื้อง กุมุท. (2516). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษา ประสานมิตร.

พัชรินทร์ สุขขวัญ. (2536). *บทเรียนสำเร็จรูปสไลด์เทปวิชาภาษาไทย เรื่องคุณค่าพจนานุกรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พันธ์ สุขเจริญ. "การดู...สื่อการสอนอย่างสำคัญ," *วิทยานิพนธ์*. (2525). 4(1) : 34-39; กันยายน.

พิศวาส ลัดดากุล. (2524). *การสร้างแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอน
ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ่ายเอกสาร.

พรจันทร์ จันทวิมลและคนอื่น ๆ . (2534). *การเรียนรู้และจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*.
กรุงเทพฯ .

พรพันธ์ วันศุกร์. (2534). *การเปรียบเทียบผลของเทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนกับโปรแกรมการพัฒนา
สุนัขที่มีต่อสุนัขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบันไดมา จังหวัด
นครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.

พรรณี ชูทัย. (2522). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542) กรุงเทพฯ : พัฒนาวิชาการ (2535) จำกัด.

ไพเราะ เรื่องศิริ.(2524).*ความสนใจต่อการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กในภาคตะวันออก
ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ไพโรจน์ เมาใจ. (2520). *คู่มือการเขียนบทเรียนโปรแกรม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

พวงทอง วิโรจนกร. (2534). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถทางการ
เขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน
ด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

พรทิพา อินทปัญญา.(2539). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียน แรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ในการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ที่เรียนด้วยวิธีสอนอ่านแบบเอสอาร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- พวงเพ็ญ สว่างใจ. (2539). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณ์ญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. นครปฐม. มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- โมรี ชื่นสำราญ. (2530). เอกสารประกอบการสอนภาษาไทย ท.101 : ทักษะความรู้ทางภาษา. พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- มัลลิกา พงษ์ปริตร. (2527). การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษา
นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ยุพิน พุทธาพิพัฒน์. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง การพูด แรงจูงใจและความ
คงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธี
ตามแนวทฤษฎีธรรมชาติและวิธีการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวรีย์ ประเสริฐภักดี. "การพัฒนาการอ่าน," ว.การอ่าน. 6(1) : ตุลาคม 2534.
- รัชนิดา รัชนิลัดดาจิต. (2533). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการอ่าน
เร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิค PANORAMA กับ
การสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ศุภจตุรัส. (2534). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษา
อังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอด (TLS)
กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เลิศ อานันทนะ. (2523). ศิลปในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การพิศดารต์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:ศึกษาพร
การพิมพ์.
- วรรณา บัวเกิด. (2521). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและ
ทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2539) การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชาการ,กรม. (2542). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ปีการศึกษา 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุรัสภา.
- วิชาการ, กรม. (2532). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

- วีระวัฒน์ วัฒนา.(2542) การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียนสร้างสรรค์และความ
คงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ป้ายนิเทศประกอบ
ภาพการ์ตูนกับภาพเหมือนจริงเป็นสื่อในการสอน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ชัย เกียรติจินาติ. (2533). คู่มือฝึกเขียนการ์ตูนด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- ศิริพร พันธุ์ดี. (2530) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการรับรู้ทางสายตา กับสัมฤทธิ์ผล
ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดปทุมธานี.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริอร รัตนอุดม. (2527). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเข้าร่วม
กิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ใช้และไม่ใช้
การ์ตูนเรื่องประกอบการอ่าน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2526). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมา คุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี.
(2529). การนวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย. ปรินญาณการศึกษาอักษรมบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2528) วิธีการสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมนึก พวงกลิ่น. (2530) การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและ
สมรรถภาพการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน
กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมบูรณ์ ชิตพงษ์. (2514). สมรรถภาพทางสมองที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ.
ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2526). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- สมศรี บำบัด. (2531). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วในการอ่านในใจกับอัตราเร็วการเขียนสรุปความ
จากวรรณกรรมร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศศ.
ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สถิต พวงกลิ่น. (2525). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ร่วมสาส์น.
- สนม ครุฑเมือง. (2523). เอกสารประกอบการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- สนธิ ตั้งทวี. (2531). ศิลปการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สดุดีพันธ์ หวังสุริยะ. (2530). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถ
ในการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยบทเรียนที่มีบทสรุปก่อน บทสรุปหลัง
และไม่มีบทสรุป. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สมิตร์ ผลจำรูญ. (2522). รูปแบบของการวัดที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมิตร์ ไวยขุนทด. (2530). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจองใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนแบบระบบ การสอนส่วนบุคคลตามคู่มือครูของสสวท. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สามัญ,กรม. (2533). รายงานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2531. โรงพิมพ์โรงเรียนหนองโพวิทยา.
- สุจริต เพียรชอบ. (2531). การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. (2536). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิพร ปาคะดี. (2531). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึกสิ่งที่อ่านในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2527). "รูปแบบการสอนเขียนและปัญหาการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น," รายงานการวิจัยประกอบการศึกษารายวิชา หลักสูตร 773. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพจน์ สินธุวงศ์วัฒน์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ จันทร้อย. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน สมรรถภาพการอ่านเร็วและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 จากชุดการอ่านที่มีคำถามก่อนการอ่าน ระหว่างอ่านและหลังอ่าน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2531). "หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา," เอกสารคำสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. เอกสารเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับกระบวนการคิด. (2528). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์. (2534). เล่ม 2 กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- โลภนา แจ่มยวง. (2538). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกันและได้รับการสอน
ตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2526). บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและ
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 2 .กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์เจริญผล .
- อัจจิมา เกิดผล. (2533). "หลักการเขียน," ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เอนกกุล กรังแสง. (2521). เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พิษณุโลก.
กรุงเทพฯ : แผนกตำรา และการพิมพ์ มศว. พิษณุโลก.
- อาคม จันทรสุนทร. (2527). การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา.
- อารี พันธุ์มณี. (2534). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- อุทัย ภิมยรัตน์. (2533). "การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย," วารสารการอ่าน. 5(2) กันยายน .
- Arrowsmith' G. (1972). "Reading vs Thinking" *Bullentin of the English Language Center*.
- Blair. T.R. and J.D. Raths. (1978). "Reading Comprehension as Making Unreasonable
Inferences," *Journal of Education Research*. 72 : 29-31 ; September – October.
- Bond Guy L. and Miles A. Tinker. (1975). *Reading Difficulities : Their Diaganosis and Correction*.
New York : Applition Century Crofts.
- Brown,James W.,and others.(1972).*Administering Educational Media Instructional
Technologyand Library Science*. 2 nd ed., New York : McGraw-Hill Book Company.
- Burmister, Low E.(1974). "Improving Speed of Comprehension in Teaching,"*Reading Strategies
for Secondary School Teacher*. United State of America : Addison-Westey
Publishing Company Inc.
- Bush, C.L. and M.H. Huebner. (1970). *Strategies for Reading in the Elementary School*.
London : Macmillan.
- Carlson, G. Robert. (1971). *Book and the Teen-age Reader a Guide for Teachers Libarians
and Parents Rev. and undated*. New York : Harper.
- Carroll, P.L. and J.C. Eisthold. (1986). "Schema Theory and Esl Reading Pedagogy," *TESOL
Quarterly*. 17 : 239-268 ; December.
- Carroll, John B. (1964). *Language and Thought*. New Jersey : Prentice – Hall the Bobbs-
Merrill.
- Davidson, Jane L. (1971). "The Relationship between Teachers' Questions and Pupils'
Responses During a Bisected Reading Activity and Directed Reading Thinking
Activity," *Dissertation Abstracts International*. 31(11) : 6273 – 6274-A ; June.

- Finochiaro, Marry. (1980). *English as Second Language: From Theory to Practice*. New York : Regent Publishing Company Inc., : 130.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5 th ed. Tokyo : McGraw – Hill International Book.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Goodman, Kenneth S. (1970). "Behind the Eye : What Happens in Reading," Reading : Process and Program. Illinois : National Council of Teachers of English.
- Goodman, Yetta M. Dorothy J. Watson and Carolyn L. Bruke. (1987). *Reading Miscue Inventory : Alternative Procedures*. New York : Richard C. Owen.
- Guildford, J.P. (1966). *The Nature of Human Intelligence*. New York : McGraw – Hill.
- Harris, L.A. and E.B. Smith. (1976). *Reading Instruction*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Heys, Frank. (1976). "The – Teme – a Week Assumption," *A Report of and Experment*. English Journal 51(5) : 320 – 322.
- Hilgard, Ernest R. (1977). *Introduction to Psychology*. New York : Harcoures Prace.
- Hullet, Joycelin Brown. (1986). "Third Grade Writings: Their Relationship with Reading," *Dissertation Abstracts International*. 47(3) : 487 – A; September.
- Jack Rothman and Jones Wyatt. "Education for Application of Practice Skill in Community Organization and Social Planning. (1971)." *A New Look at Field Instruction*. New York : Association Press.
- Jakobovit, Lean A. Ja. (1970). *Foreign Language Learning a Psycho Linguistics Analysis of the Issues*. Rowley Mass : Newbury House.
- James D. Finn. (1962). *Teaching Machines : Auto Instructional Devices for the Teacher*. New York : American Book Company.
- James W. Brown, Richard B. Lewis, and Fres F. Hardclerod. (1977). *Av Instruction : Technology Media and Method*. New York : McGraw Hill Company.
- John A. Barlow. (1963). "Programmed Instruction in Perspective Yesterday Today and Tomorrow." *In Perspective in Programming*. New York : The Mcmillan Company.
- Johnson, David W. (1990). "Social Skills for Successful Group Work," *Education Leadership*. 47(4) : 29 – 30; December 1989/January 1990.
- Kinder, James. (1950). "Audio – Visual Materials and Techniques," New York : Book Company.
- Klarmar, Nayef. (1963). "Motivation and the Young Foreign Language Learner," *English Language Teaching*. 31 : 103 – 111 ;
- Leonard comeling Kampwerth, "An Experimental Study of Programmed Tutoring For Reading Instruction of Mental Retardated. (1971)." *Dissertation Abstracts International* 31 : 5888-A ; May.

- Lowrey, E.B. And B.L. Eleanor (1978). "The Effects of Four Drill and Practice Times Unit on the Decoding Performances of Students with Specific Learning Disabilities." *Dissertation Abstracts International*. 39 : 817-A ; August.
- Mechelland, David Clarenes. (1969). *Motivating Economic Achievement*. New York : The Free Press.
- McClelland, David C. and others. (1953). *The Achievement Motive*. New York : Apleton Century Croff, Inc.
- McCrimmon, P.M. and M. James. (1978). *Writing with a Purpose Shorted*. Boston : Longton Mifflin Company.
- McKinley, John and Robert M. Smith. (1955). *Program Planning : a handbook*. Bloomington, Indiana : Community Services in Adult Education.
- Murray, Henry A. (1983). *Exploration in Psychology : A clinical and Experimental Study of Fifty Men of College Age*. New York : Oxford University Press.
- Patecia Callender. (1969). *Programmed Learning : Its Development and Structure*. London : Longman.
- Patty, Walter T., Dorothy C. Petty and Majorie F. Becking. (1985). *Experience in Language : Tools and Techniques for Language Art Methods*. 4th ed. New York : Allum and Bacon Inc.
- Paul I. Jacobs, Milton H. Maier, and Lawrence Stolurow. (1962). *A Guide to Evaluation Self Instructional Programmes*. New York : Holt, Rinehart Winston.
- Pinsleur, Donald M. Soundlund and Ruth M. (1966). *Under Achievement in Foreign Language*. New York : McIntyre.
- Pittman, David J. (1958). "Mass Media Juvenile Delinquency, " *Juvenile Delinquency*. New York : Philosophical Library, Inc.
- Raffini, James P. (1970). "The Relationship Between Resultant Achievement Motivation and Clooge Student Examination Ocrtimabec," *Dissertation Abstracts International*. 31 : 1085-A.
- Riley, Pamela M. (1975). "Improving Reading Comprehension, " *English Teaching Forum*. Special Issue : The Art of TESOL, part. 2(8) : 198-200.
- Rivers, Wilga M. (1978). *Teaching Foreigner Language Skills*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Russel, Ivan L. (1969). "Motivation for Scholl Achievement : Measurement and Validity," *The Journal of Educational Research*. 62 : 263 – 266 : February.
- R.T.B. Lamb. (1966). *Aid to Modern Teaching : A shot Survey*. London : Sir Isac Pitman and Sons and Row.

- Ryan, J. (1977). "Family Patterns or Reading Problem : the Family the Read Together," 41 st Yearbook. California : Claremont Graduate School.
- Sand, Lester B. (1956). *Audio-Visual Procedures in Teaching*. New York : The Ronald Press Company.
- Shores, Louis. (1960). *Instructional Materials*. New York : The Ronald Press Company.
- Sirota, Beverly S. (1971). "The Effect of a Planned Literature Program of Daily Oral Reading by the Teacher on the Voluntary Reading of a Fifth Grade Children," *Dissertation Abstracts International*. 5 : 2520-A ; July.
- Sones, W.W.D. (1944). "The Comics and Instructional Method," *Journal of Educational Sociology*. December.
- Stephen M. Corey. (1967). "The Nature of Instruction," *In Programmed Instruction*. ed. Phil C. Lange. Chicago : The National Society for the Study of Education.
- Steven, Kathleen S. (1981). "The Effect of Topic Interests on the Reading Comprehension of Higher Ability Student," *The Journal of Education Research*. 6 : July.
- Thomas, Freddy Lavel. (1976). "The Extent of the Relationship Between Reading Achievement and Writing Achievement among College Freshman," *Dissertation Abstracts International*. 37(10) : 6320 A; April.
- Walter Arno Wittich and Charles Francis Schuller. (1968). *Audio Visual Materials*. New York : Harper and Row.
- Wilbur Schiramm. (1964). *The Research on Programmed Instruction : An Annotated Bibliography*. Washington, D.C. : U.S. Department of Health Education and Welfare.
- Williamson, J.R. Wimleish. (1973). "A Study of Three Motivational Techniques for Creative Writing," *Dissertation Abstracts*. 33 : 3490 ; January.
- Williem, Eddie. (1986). *Reading in the Language Classroom*. London : Macmillan Publisher Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
- เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
- ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูปการคูณ
- แผนการสอนตามคู่มือครู
- เอกสารประกอบแผนการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน
(แผนการสอนที่ 1)

วิชา ภาษาไทย ท101 ท102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

เวลา 7 คาบ

ความคิดรวบยอด

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นประโยชน์สำหรับการจดจำและทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านทุกประเภท ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง สารคดี และบันเทิงคดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกใจความสำคัญ และใจความรองได้
3. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้
4. บอกแนวคิดหลักของเรื่องได้
5. วิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ท101 ท102 เรื่องแม่ศรีเรือน เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว หมุนไปตามลมปาก เนื้อหาจากนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต

สื่อการเรียนการสอน

1. บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน
2. ใบงาน

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูสนทนาซักถามถึง เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ แล้วให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น

2. ครูซักถามถึงความรู้เดิมเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน

ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนนักเรียนคนละ 1 เล่มและแนะนำการใช้บทเรียน
2. นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนด้วยตนเอง ทวนคำถามแต่ละกรอบ

3. นักเรียนทำกิจกรรมที่กำหนดลงในใบงาน
4. นักเรียนร่วมกันอภิปราย
5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท ลงในใบงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอภิปราย แล้วบันทึกลงในใบงานส่งครู

ขั้นประเมินผล

1. การศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน
2. ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบท
 - ผ่านเกณฑ์ให้นำบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนคืนครู
 - ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ย้อนกลับไปศึกษาใหม่เป็นการบ้าน และทำแบบฝึกหัดท้ายบท

จนผ่านเกณฑ์

3. การตอบคำถามและการอภิปราย

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ แล้วให้นักเรียนสังเกตดูภาพบนกระดานว่าเป็นภาพอะไร แล้วเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนให้นักเรียนคนละ 1 เล่ม
2. นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนด้วยตนเอง ทวนคำถามแต่ละกรอบ
3. นักเรียนทำกิจกรรมที่กำหนดลงในใบงาน
4. นักเรียนร่วมกันอภิปราย
5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท ลงในใบงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอภิปราย แล้วบันทึกลงในใบงานส่งครู

ขั้นประเมินผล

1. การศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตน
2. ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบท
 - ผ่านเกณฑ์ให้นำบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนคืนครู
 - ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ย้อนกลับไปศึกษาใหม่เป็นการบ้าน และทำแบบฝึกหัด

ท้ายบทจนผ่านเกณฑ์

3. การตอบคำถามและการอภิปราย

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำแผนภูมิเพลง “แม่ศรีเรือน” (เอกสารหมายเลข 4) มาติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลงพร้อมกันทั้งห้อง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปการดูให้นักเรียนคนละ 1 เล่ม
2. นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปการดูด้วยตนเอง ทวนคำถามแต่ละกรอบ
3. นักเรียนทำกิจกรรมที่กำหนดลงในใบงาน
4. นักเรียนร่วมกันอภิปราย
5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท ลงในใบงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอภิปราย แล้วบันทึกลงในใบงานส่งครู

ขั้นประเมินผล

1. การศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปการดู
2. ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบท
 - ผ่านเกณฑ์ให้นำบทเรียนสำเร็จรูปการดูคืนครู
 - ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ย้อนกลับไปศึกษาใหม่เป็นการบ้าน และทำแบบฝึกหัด

ท้ายบทจนผ่านเกณฑ์

3. การตอบคำถามและการอภิปราย

เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

ชื่อ..... เลขที่.....
ห้อง..... กลุ่ม.....

ใบงาน

การอ่านจับใจความสำคัญ

เรื่อง

แบบฝึกกิจกรรมที่ 1

[illegible]

แบบฝึกกิจกรรมที่ 2 (กิจกรรมคนเก่ง)

[illegible]

แบบฝึกหัดท้ายบท

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิก

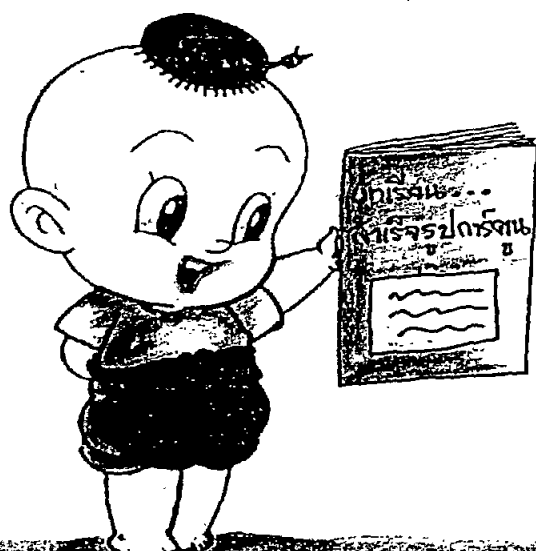
1. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
2. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
3. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
4. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
5. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
6. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
7. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
8. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....

ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน



บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ



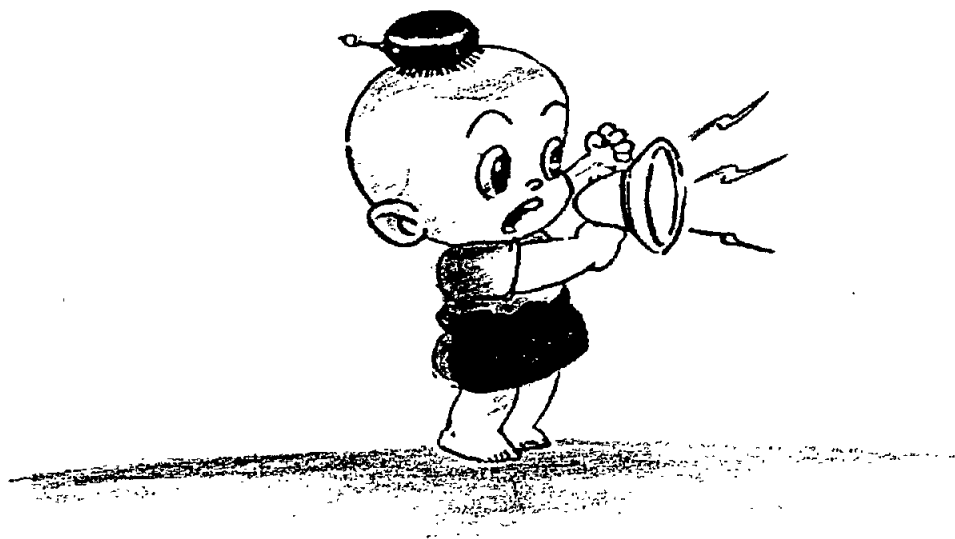
จุดประสงค์

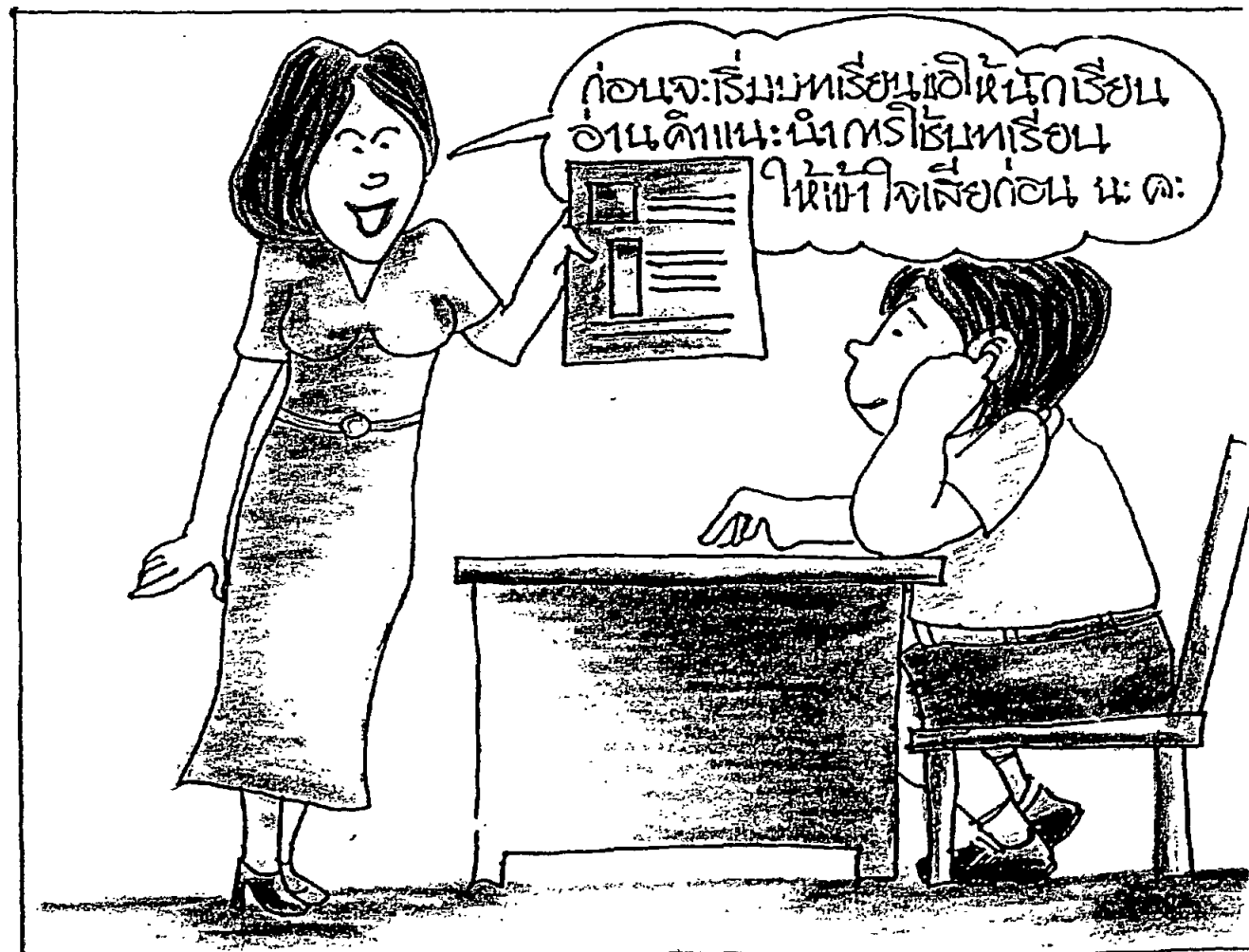
จุดประสงค์ทั่วไป

นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

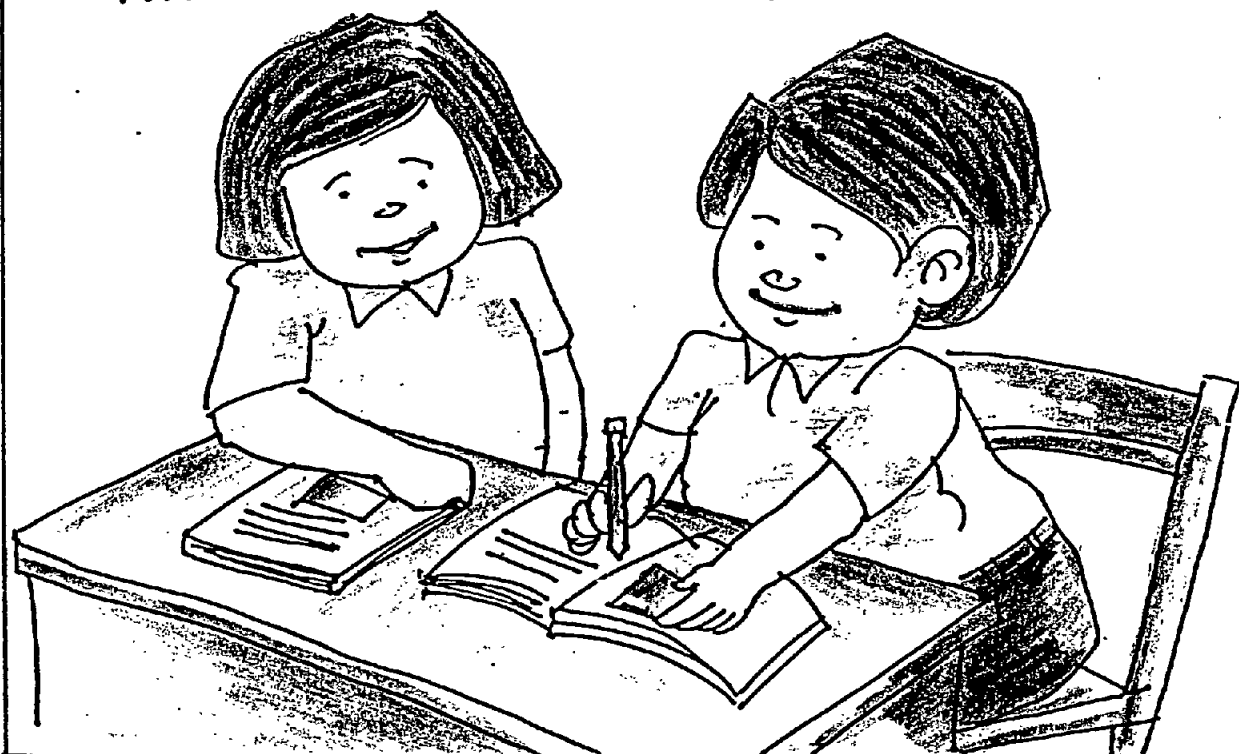
1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกใจความสำคัญ และใจความรองได้
3. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้
4. บอกแนวคิดหลักของเรื่องได้
5. วิเคราะห์ วิจัยเรื่องเรื่องที่อ่านได้



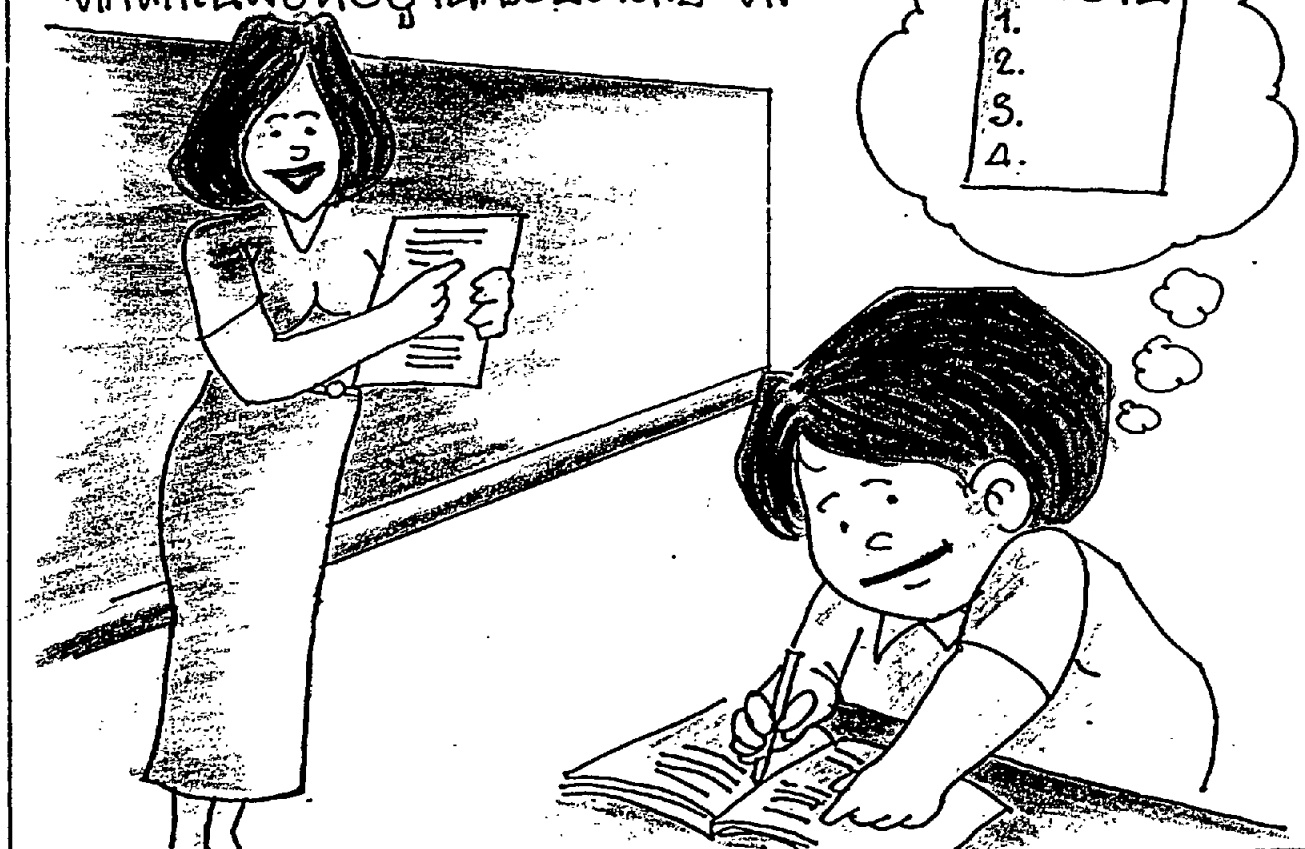




กรอมติยาม หรือแบบฝึกหัดในบทเรียนมิใช่ข้อทดสอบนะ:
เพียงแต่เป็นทฤษฎีเพื่อช่วยความเข้าใจในกรอมนี้เท่านั้น
ที่นักเรียนได้อ่านมาแล้วเท่านั้น



- เพื่อให้ นักเรียน ตอมติยามทุกข้อลงไปในชานเท่านั้น
- นักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้ทันที
จากคำตอบที่อยู่ในกรอมถัดไป ค่ะ



อ๊ะ... อ๊ะ... อย่างแอมเปิดดูหนังสือลองดูก่อน นะคะ
 ไม่ดีหรอกค่ะ ใจความสมเหตุ
 ของเรานะจาทะลุมีใจค่ะ

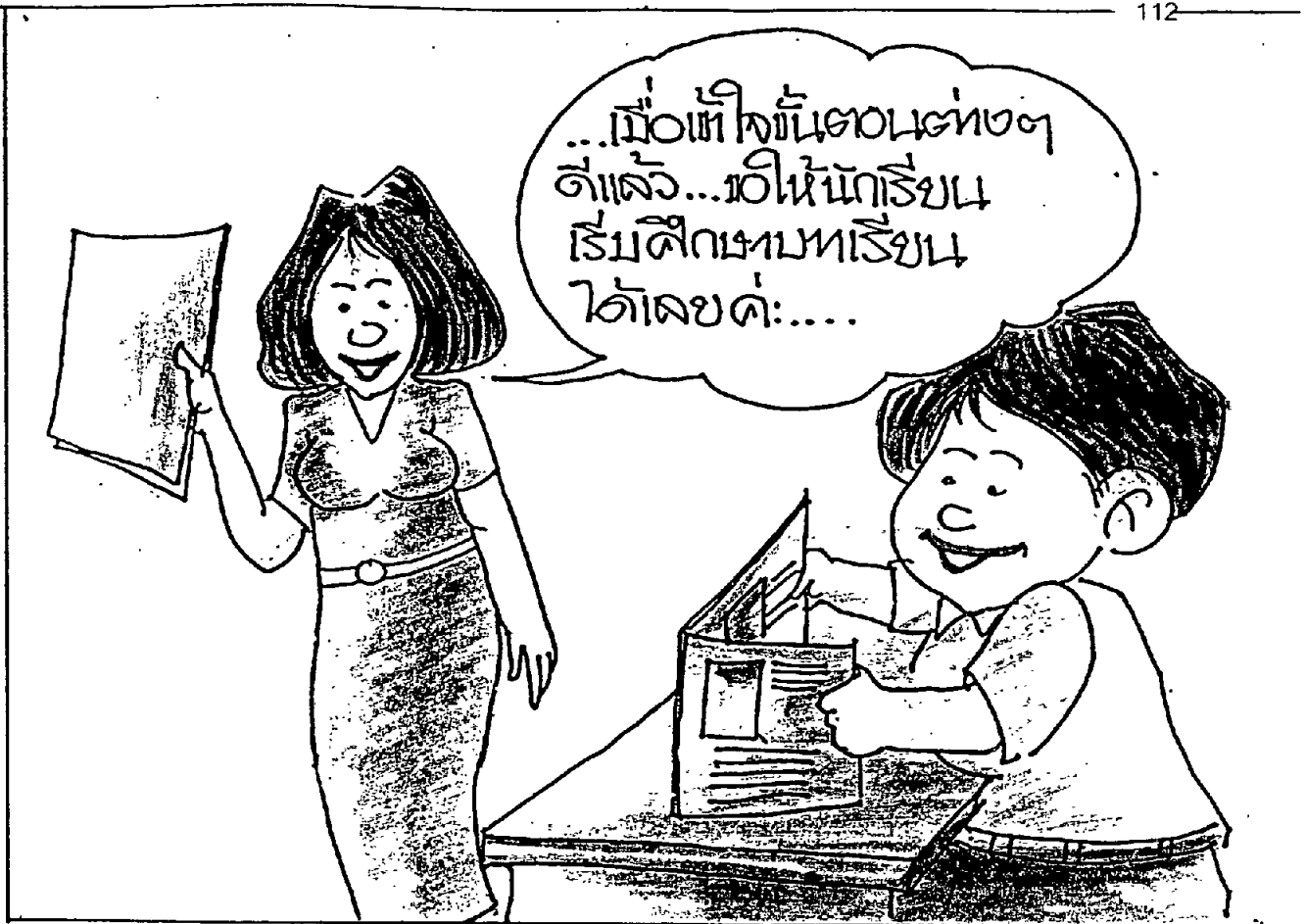
เด็กดีต้องซื่อสัตย์
 ต่อท่านแม่ค่ะ



ถ้าตอบคำถามผิด ไม่อย่างงั้นล่ะ: ลองดูสิคะนี่อัน
 ที่ผ่านๆ มาให้ทำใจแล้วจึงเรียนมาสอบใหม่ต่อไป

ใจเย็นๆ นะคะ: ไม่มีอะไร
 เกิดความพยายามของเรานะคะ





การอ่านจับใจความสำคัญ

คาบที่ 1

กิจกรรมที่ 1ดูภาพ และอ่านบทสนทนาต่อไปนี้
แล้วตอบคำถามไปตามลำดับ.....

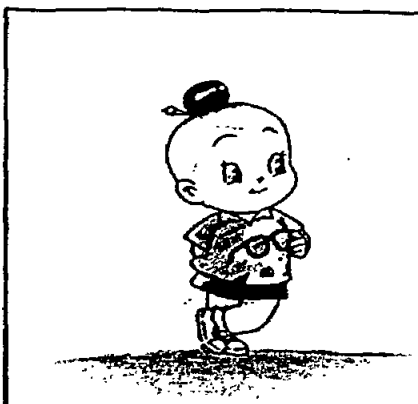
(เวลา 30 นาที)



จุดประสงค์ของการอ่าน
มีอะไรบ้างครับ ?

จุดประสงค์ของการอ่าน

1. อ่านเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง
2. อ่านเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวข้อความต่าง ๆ อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินเจริญใจ...



คำถามที่ 1

ข้อใดบอกจุดประสงค์ของการอ่านได้ถูกต้อง

- ก. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินเจริญใจ
- ข. อ่านเพื่อการคลายเหงา

ดีมาก ถ้าเลือกข้อ ก.

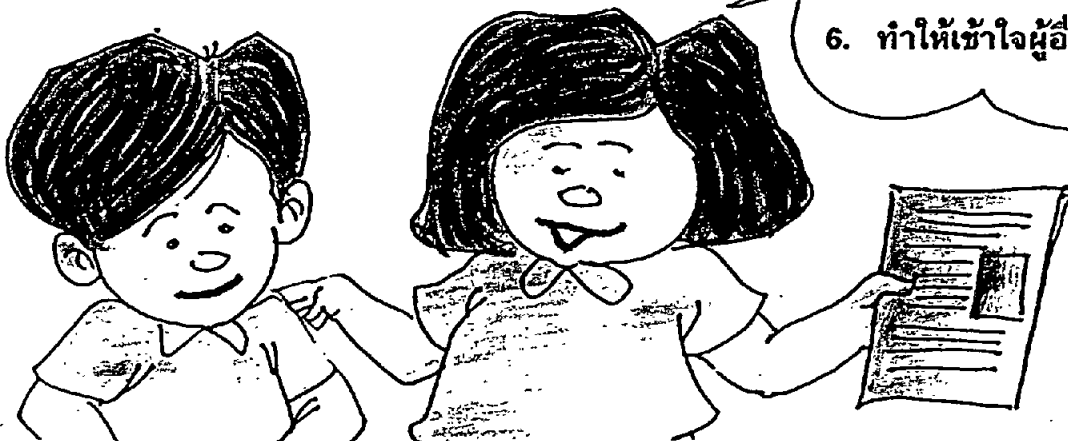
แต่ถ้าตอบผิด ลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



.....แล้วการอ่าน
มีประโยชน์อย่างไรบ้างครับ

.....ประโยชน์ของการอ่าน คือ...

1. ทำให้เป็นผู้รอบรู้ใน
ในเรื่องราวต่าง ๆ
2. ทำให้มีประสบการณ์
ในการตัดสินใจปัญหา
และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี
3. ช่วยสร้างเสริมความคิด
ริเริ่มสร้างสรรค์
4. ทำให้มีประสิทธิภาพใน
การเขียนมากขึ้น
5. มีความสนุกสนาน
เพลิดเพลิน
6. ทำให้เข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น



คำถามที่ 2

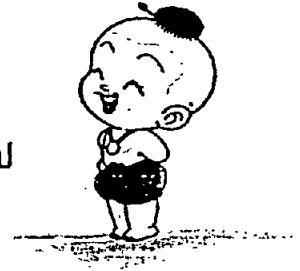
ข้อใดต่อไปนี้จะจัดเป็นประโยชน์ของการอ่าน

ก. ทำให้เป็นผู้รอบรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ

ข. ทำให้มีความเข้าใจในตัวเองดีขึ้น

เก่งมาก ถ้าเลือกข้อ ก.

แต่ถ้าตอบผิด ลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



.....แล้วการอ่าน
จับใจความสำคัญ
หมายถึงอะไรครับ ?...

.....การอ่านจับใจความ หมายถึง
การอ่านเพื่อจับความคิดสำคัญ
หรือประเด็นสำคัญของเรื่อง
ความคิดสำคัญ คือ สิ่งที่ผู้แต่ง
ต้องการให้ผู้อ่านทราบ....

....ความคิดสำคัญ
จะครอบคลุม
รายละเอียด
ในเรื่องนั้น ๆ....



คำถามที่ 3

ความคิดสำคัญ หรือประเด็นสำคัญของเรื่องหมายถึง..

ก. ใจความสำคัญของเรื่อง

ข. สิ่งที่ผู้แต่งต้องการเสนอให้ผู้อ่านทราบ

เยี่ยมมาก ถ้าเลือกข้อ ข.

แต่ถ้าตอบผิด ลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



.....อยากลองฝึกทักษะ
การอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญจังเลย

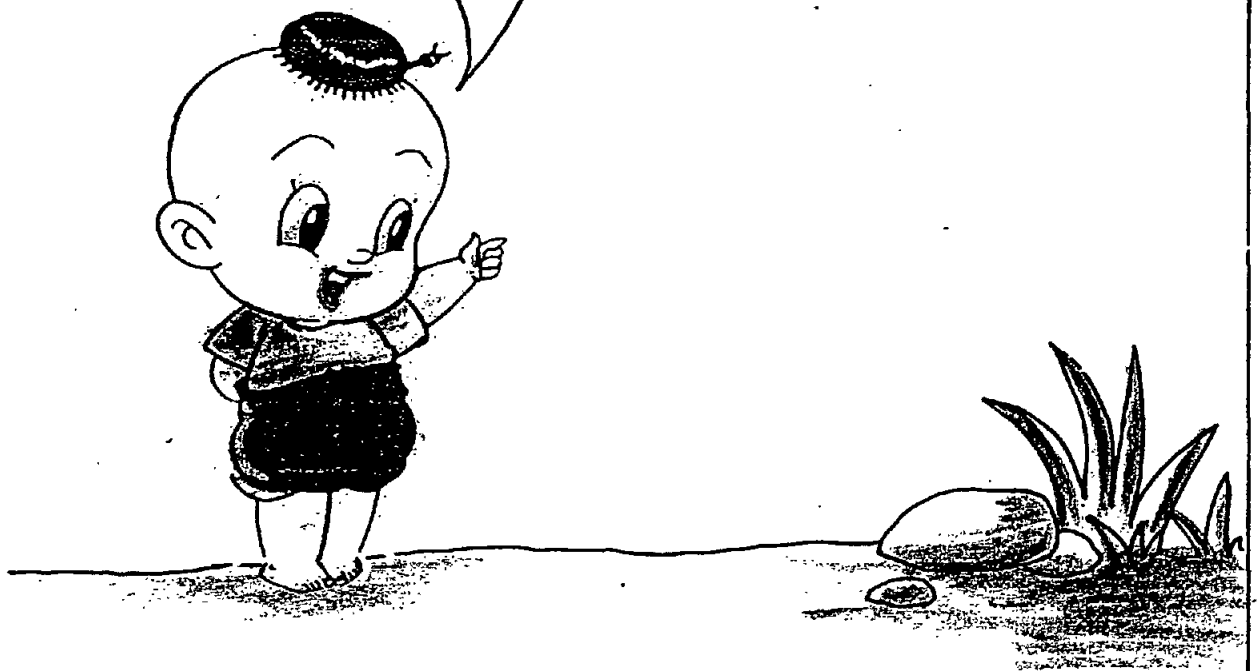
ถ้าอย่างนั้นก็ลองศึกษา
หลักการอ่านจับใจความ
และหลักเกณฑ์การอ่าน
จับใจความสำคัญก่อน
แล้วค่อยมาฝึกทักษะจาก
ตัวอย่างก็แล้วกัน.....



หลักการอ่านจับใจความและหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

หลักการจับใจความสำคัญ

ข้อความหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญหนึ่งประโยค และประโยคประกอบ ซึ่งอาจมีได้หลายประโยค ข้อความแต่ละย่อหน้าที่มีใจความสำคัญเพียงประการเดียว ถ้าข้อความมีหลายย่อหน้า ใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าต้องมีความสัมพันธ์กัน ใจความสำคัญนี้จะปรากฏอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยคหัวข้อสำคัญ หรือเรียกว่า "ประโยคใจความสำคัญ" ส่วนประโยคอื่นๆ เป็นเพียงประโยคประกอบ หรือขยายประโยคใจความสำคัญนั้นๆ ดังนั้น ในการจับใจความสำคัญจึงต้องสังเกตว่าข้อความที่อ่านมีสาระสำคัญอย่างไร สรุปโดยรวมว่าอย่างไร



คำถามที่ 4

ประโยคหัวข้อสำคัญ หรือเรียกอีกอย่างว่าอะไร

- ก. ประโยคใจความสำคัญ
- ข. ประโยคใจความรอง

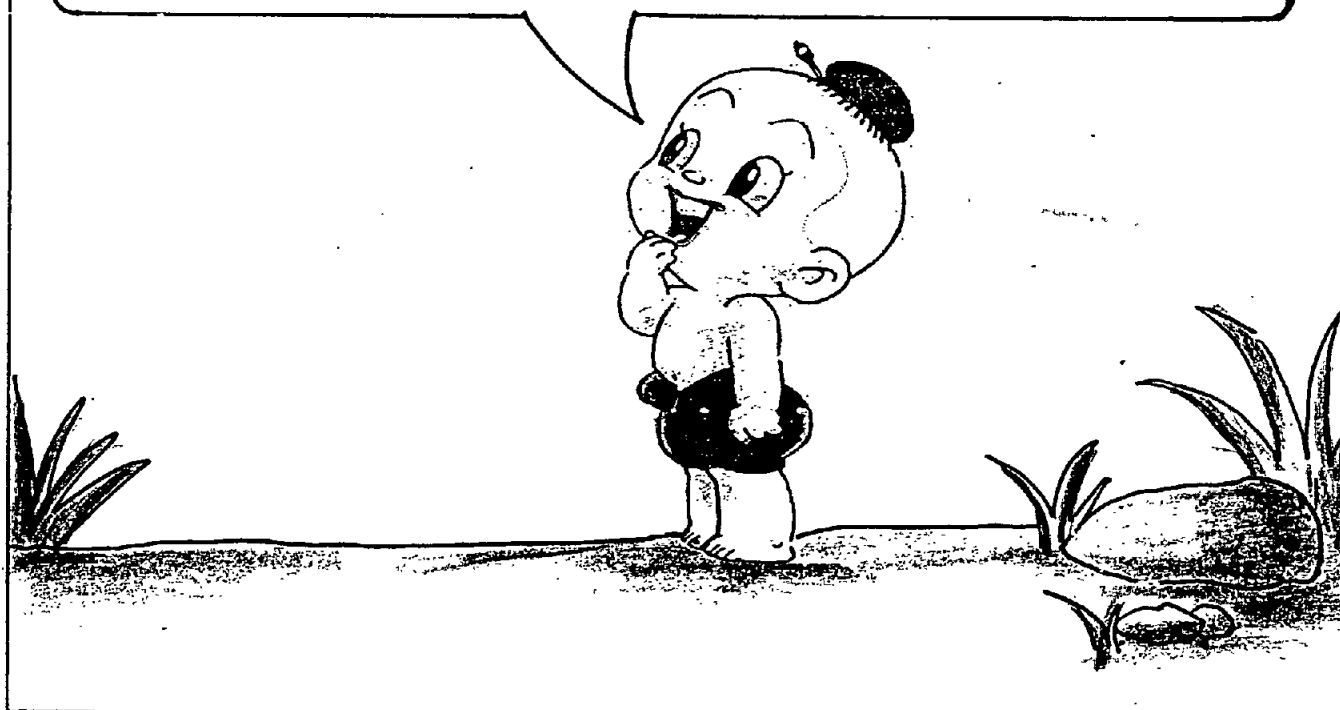
เก่งมาก ถ้าตอบข้อ ก.

แต่ถ้าตอบผิด ลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



หลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

1. หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. หาประโยคประกอบ
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละย่อหน้า
4. พิจารณาชื่อเรื่อง
5. พิจารณาประโยค สำนวนโวหาร คำศัพท์ ข้อเท็จจริง ความรู้สึก/ความคิดเห็น ที่มีต่อเรื่องที่อ่าน และความมุ่งหมายของผู้เขียน



คำถามที่ 5

ข้อใดเป็นหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

- ก. หาประโยคใจความสำคัญโดยละเอียด
- ข. หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า

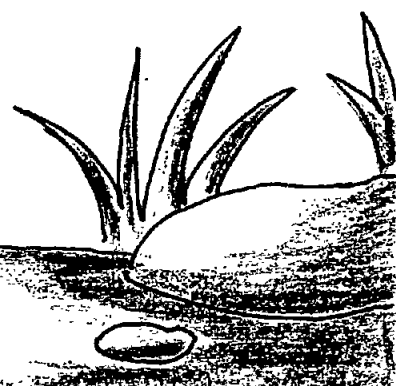
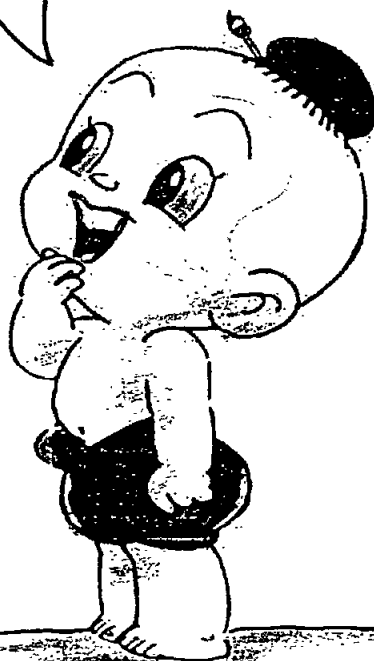
ดีมาก ถ้าตอบข้อ ข.

แต่ถ้าตอบผิดลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



การอ่านเพื่อเข้าใจเรื่องราว หรืออ่านเพื่อจับใจความสำคัญ แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยละเอียด



คำถามที่ 6

ข้อใดเป็นลักษณะการอ่านเพื่อการเข้าใจเรื่องราว

- ก. การอ่านเพื่อจับใจความโดยละเอียด
- ข. การอ่านเพื่อจับใจความโดยย่อ

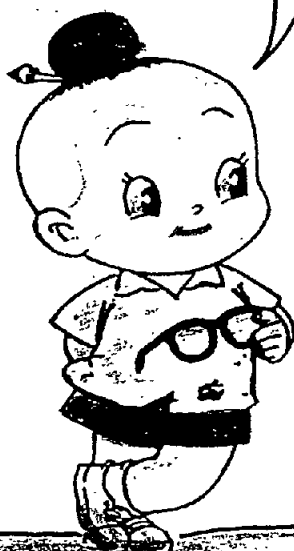
ดีมาก ถ้าตอบข้อ ก.

แต่ถ้าตอบผิดลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



วิธีการจับใจความสำคัญนั้น อาจยึดหลักดังต่อไปนี้คือ

1. อ่านเรื่องราวทั้งหมดให้เข้าใจ
2. จับใจความสำคัญทุกๆ ตอนของเรื่องที่ได้ อ่านได้ แล้วสรุปโดยการตั้งคำถามตัวเองสั้นๆ ว่า เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม



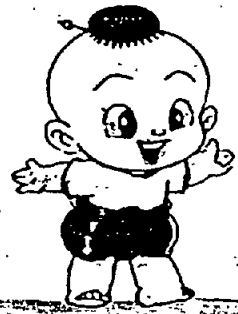
คำถามที่ 7

วิธีการในการจับใจความยึดหลักข้อใด

- ก. อ่านเรื่องราวทั้งหมดให้เข้าใจ
- ข. อ่านเรื่องราวทั้งหมดแบบคร่าวๆ

เยี่ยมมาก ถ้าตอบข้อ ก.

แต่ถ้าตอบผิดลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



ตัวอย่างข้อความเพื่อฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

เนื้อหา

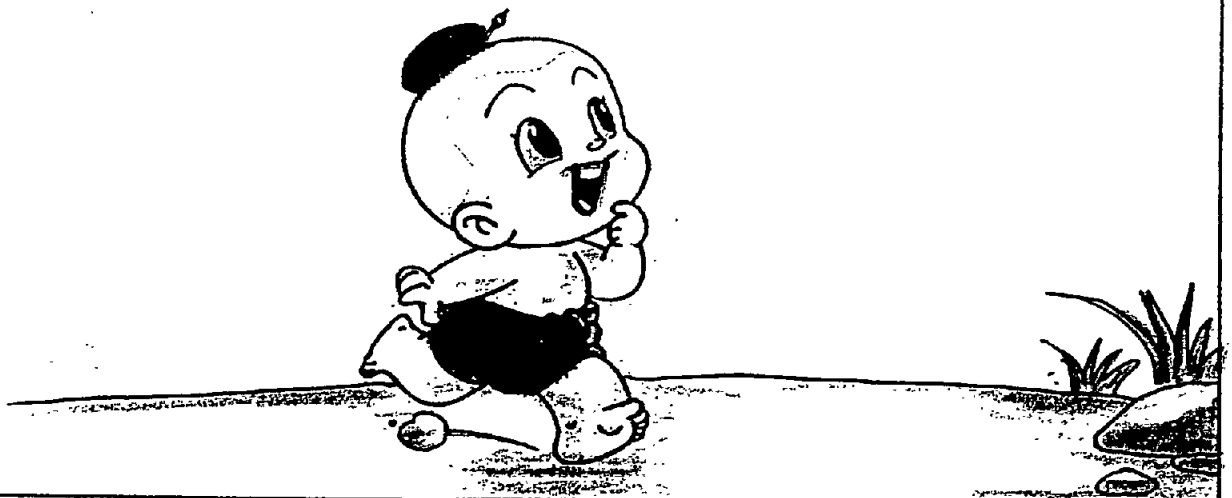
ประเพณีของไทยเรา เมื่อผู้ชายอายุครบ 20 ปีหรือกว่านั้นซึ่งเป็นอายุอยู่ในเกณฑ์ที่ถือกันว่ามีความหนักแน่น อดทนต่อความหิวกระหายได้ ก็เตรียมตัวบวช เตรียมเครื่องอัฐบริหาร คือ สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มีดโกน เข็ม รัศประคด หม้อกรองน้ำรวม 8 อย่างไว้ให้ครบ ก่อนบวชประมาณ 15 วัน หรือ 1 เดือน ผู้ใหญ่ต้องนำลูกหลานที่จะบวชไปฝากอยู่กับพระท้องถิ่น ขานนาค แล้วซ้อมพิธีบวชในเวลาอันสมควร ตอนที่เราเรียกว่า นาค ตอนที่บวชนี้สำคัญ กำลังจะมีสงาราคี ไม่ให้เที่ยวเตร่ เพราะถ้าไปมีเรื่องขึ้นก็จะไม่ได้บวช พ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงกวาดขันลูกหลานของคนที่เป็นนาคมาก

(เรื่อง "การบวช" ของนายแปลก สนธิรักษ์)

ใจความสำคัญจากการอ่านมีดังนี้ คือ

- | | |
|---------------|---|
| 1. เรื่องอะไร | ประเพณีการบวชของไทย |
| 2. ใคร | ผู้ชายไทย |
| 3. ทำอะไร | บวช |
| 4. ที่ไหน | วัด |
| 5. เมื่อไร | อายุ 20 ปีขึ้นไป |
| 6. อย่างไร | ต้องเตรียมเครื่องอัฐบริหาร ต้องไปอยู่กับพระ หัดขานนาคและซ้อมพิธีบวช |

จับใจความสำคัญ คือ ประเพณีการบวชของไทยนั้น เมื่อผู้ชายมีอายุครบ 20 ปีขึ้นไป ต้องเตรียมตัวบวช โดยเตรียมเครื่องอัฐบริหารไว้ ก่อนบวชต้องไปอยู่กับพระหัดขานนาค และซ้อมพิธีบวช



การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยละเอียด อาจยึดหลักดังนี้

1. อ่านจับใจความสำคัญให้ได้ตามหลักเกณฑ์ข้างต้น
2. ขยายใจความสำคัญให้ละเอียดยิ่งขึ้น



คำถามที่ 8

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยละเอียดยึดหลักข้อใด

- ก. ขยายใจความสำคัญให้ละเอียดยิ่งขึ้น
- ข. จับใจความสำคัญให้ละเอียดยิ่งขึ้น

ดีมาก ถ้าตอบข้อ ก.

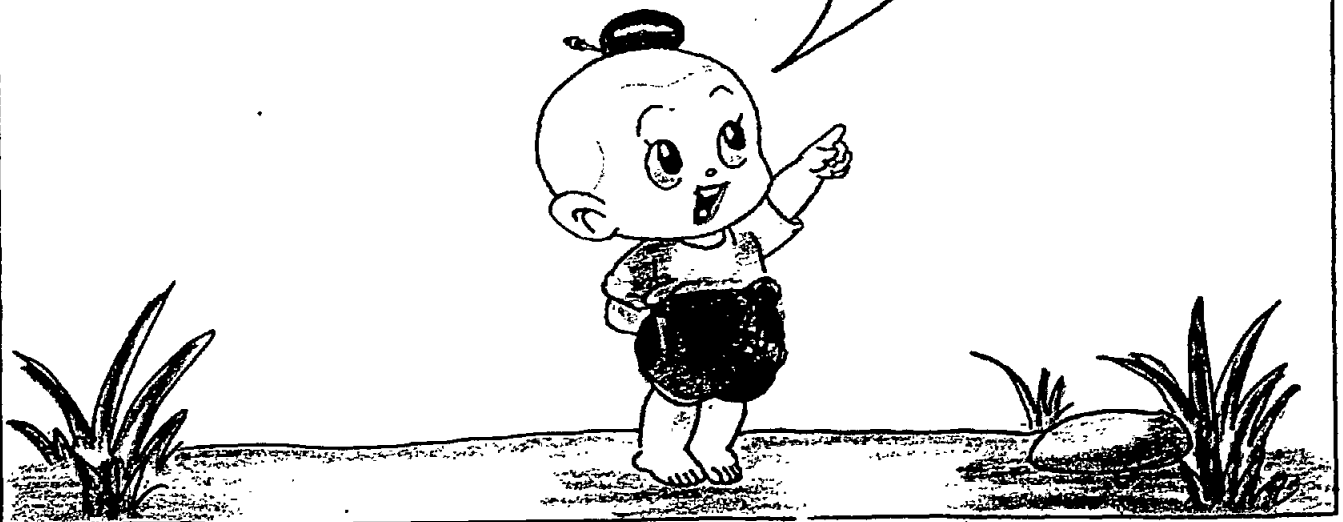
แต่ถ้าตอบผิดลองอ่านอีกทีแล้วเลือกใหม่ เสร็จแล้วเชิญอ่านต่อไป



จากเนื้อความเรื่องการบวชข้างต้น การจับใจความโดยละเอียด อาจทำได้ ดังนี้

1. เรื่องอะไร ประเพณีการบวชของไทย
2. ใคร ผู้ชาย
3. ทำอะไร บวช
4. ที่ไหน วัด
5. เมื่อไร อายุครบ 20 ปีขึ้นไป
6. ทำไม เพราะถือว่าเป็นระยะที่ผู้ชายมีใจคอหนักแน่นสามารถอดทนต่อความหิวกระหายได้แล้ว
7. อย่างไร ก่อนบวชต้องเตรียมเครื่องอัฐบริวาร มี สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มิดโกน เข็ม รัตประคด และหม้อกรองน้ำ ไว้ให้พร้อม ก่อนบวช 15 วันหรือ 1 เดือน ผู้ปกครองต้องนำนาคไปฝากไว้กับพระที่วัด เพื่อหัดขานนาค ช้อมพิธีบวช และเพื่อไม่ให้ไปเที่ยวเตร่

จับใจความโดยละเอียด คือ ประเพณีการบวชของไทยนั้น เมื่อผู้ชายอายุครบ 20 ปีขึ้นไป ต้องเตรียมตัวบวช โดยเตรียมเครื่องอัฐบริวาร ซึ่งมี สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มิดโกน เข็ม รัตประคด และหม้อกรองน้ำ ไว้ก่อนบวช 15 วันหรือ 1 เดือน ผู้ปกครองต้องนำนาคไปฝากไว้ที่วัด เพื่อหัดให้ขานนาค ช้อมพิธีบวช และเพื่อไม่ให้ไปเที่ยวเตร่



เป็นอย่างไรบ้างจะ
พอจะเข้าใจเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
แล้วใช่ไหมจ๊ะ

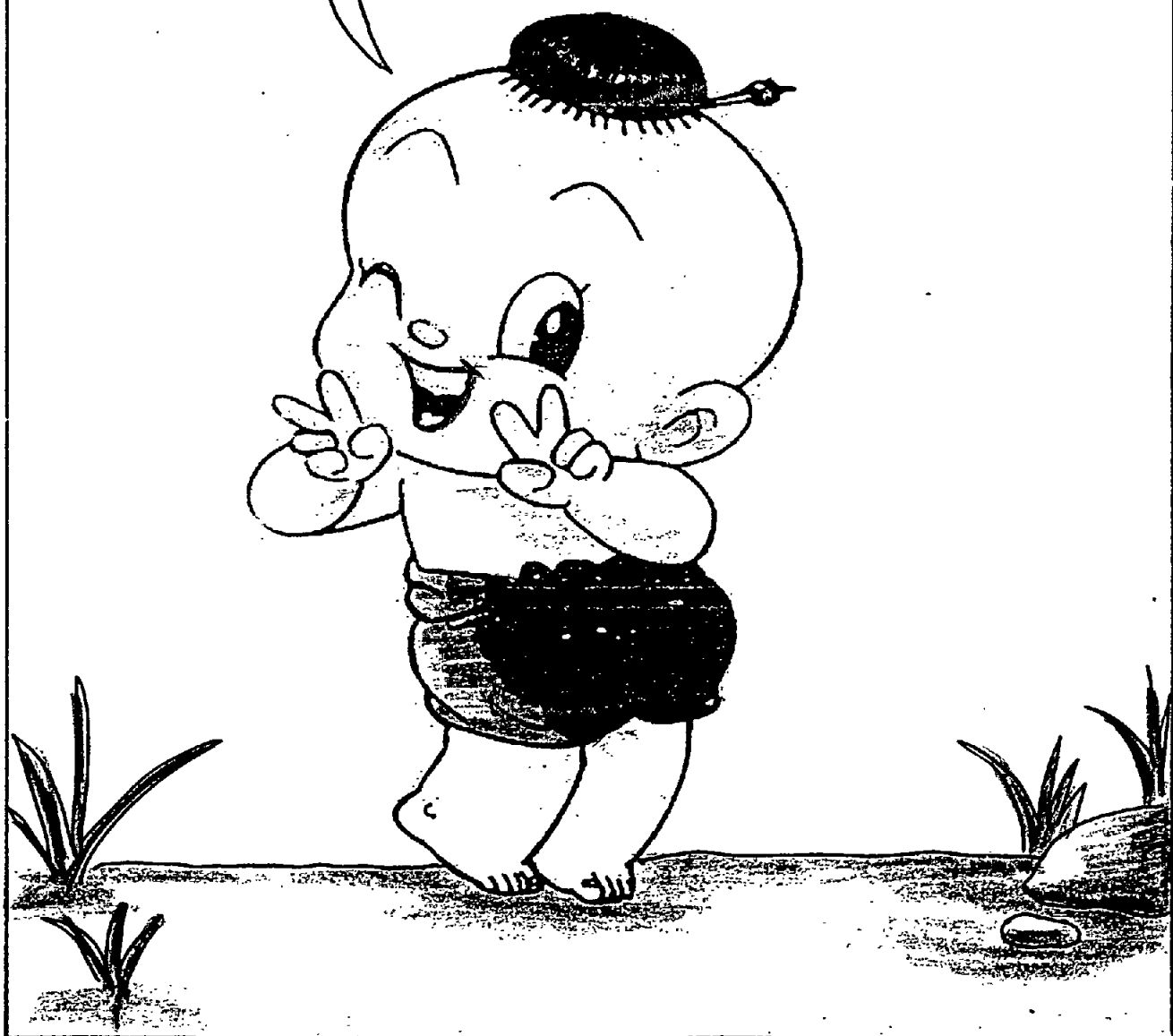
ใช่ครับ! ผมเข้าใจ
และได้ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน
จับใจความสำคัญแล้วละครับ...

อ้อ! แล้วเพื่อนๆ ที่อ่าน
บทเรียนสำเร็จรูปการดูอยู่ละครับ
เข้าใจดีหรือยังครับ?

ถ้าไม่เข้าใจตรงไหน ก็ขอให้
ย้อนกลับไปอ่านอีกครั้งก่อนนะ.....
อย่าปล่อยให้ผ่านไป เดี่ยวจะไม่รู้เรื่อง
นะ.....จะบอกให้.....



คำถามทบทวนในแต่ละกรอบที่เพื่อน ๆ ได้ทำผ่านมานั้น
ถ้าใครทำถูกทั้งหมดก็ “ดีมาก” ครับ แต่ถ้าตอบผิดเกิน 2 ข้อ
ควรย้อนกลับไปอ่านใหม่อีกครั้งนะครับ
แล้วทำกิจกรรมต่อไปได้เลยครับ.



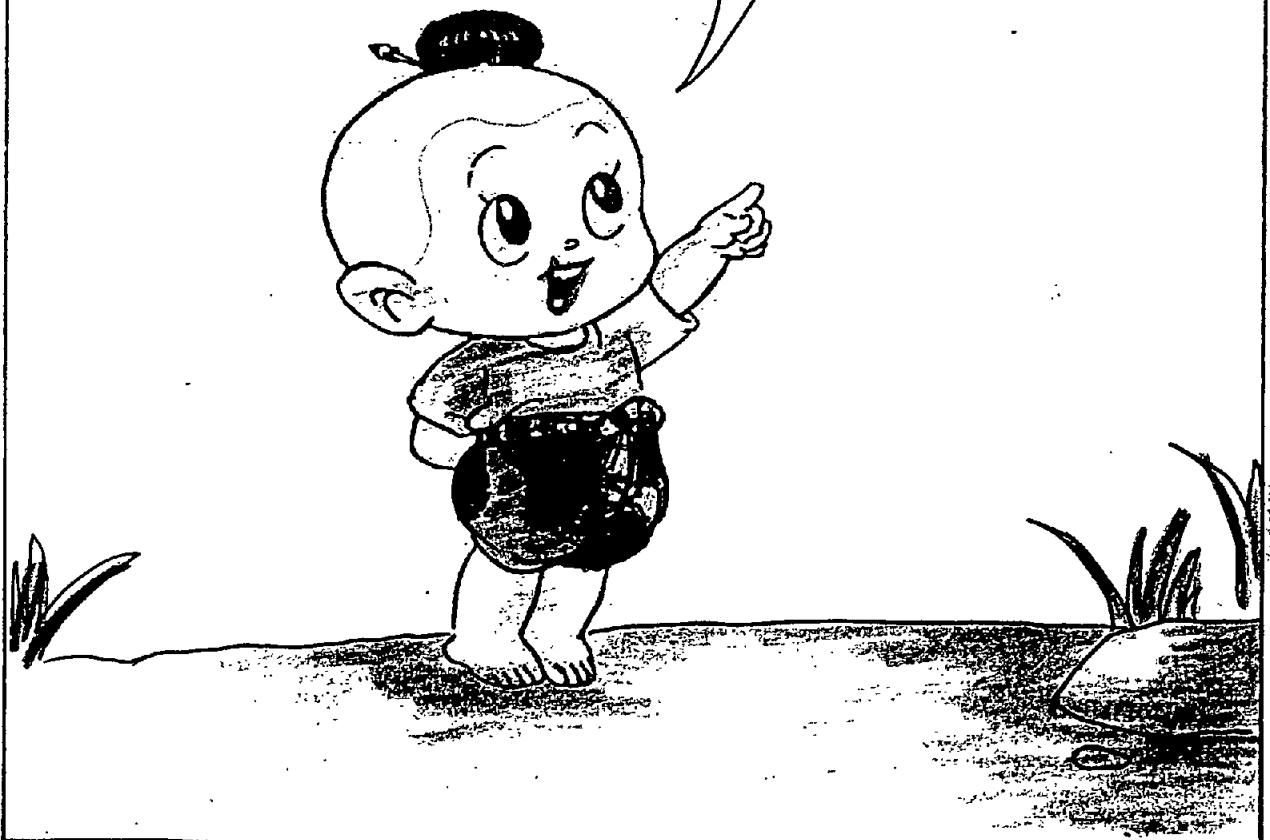
กิจกรรมที่ 2

กิจกรรมคนเก่ง

(เวลา 10 นาที)

ให้ทุกคนทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ครับ

1. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 5 คน
2. ร่วมกันอภิปรายกลุ่ม เกี่ยวกับเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
ที่ได้เรียนผ่านมา ว่าเข้าใจ หรือได้ประโยชน์อย่างไรบ้าง
แล้วให้ทุกคนบันทึกลงในใบงาน
3. ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม
แล้วสรุปบทเรียนร่วมกันกับครู
4. ให้ทุกคนทำแบบฝึกหัดท้ายบท (ลงในใบงาน)





แบบฝึกหัดท้ายบท

คำชี้แจง

แบบฝึกหัดทั้งหมดมี 2 ตอน ให้นักเรียนทำทั้งหมด โดยทำลงในใบงาน (เวลา 10 นาที)

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนจับคู่ ระหว่างหัวข้อและข้อความที่กำหนดมา ให้มีความสัมพันธ์กัน

1. ประโยชน์ของการอ่าน

ก.

อ่านเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง

2. จุดประสงค์ของการอ่าน

ข.

ช่วยสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. เกณฑ์ในการจับใจความสำคัญ

ค.

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

4. การอ่านเพื่อความเข้าใจเรื่องราว

ง.

หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า

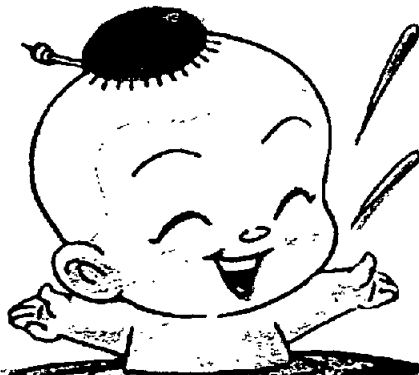
5. วิธีการจับใจความสำคัญ

จ.

จับใจความสำคัญทุกๆตอนของเรื่องที่อ่านได้ แล้วสรุปโดยการตั้งคำถามสั้นๆ ว่า เรื่องอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม

เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท

- ตอนที่ 1
- ข้อที่ 1 ตอบข้อ ข.
 - ข้อที่ 2 ตอบข้อ ก.
 - ข้อที่ 3 ตอบข้อ ง.
 - ข้อที่ 4 ตอบข้อ ค.
 - ข้อที่ 5 ตอบข้อ จ.



ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-2

คนมิได้ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชาติอย่างเดียว แต่คนยังช่วยพัฒนาด้านสังคมให้แก่ชาติ การที่จะพัฒนาด้านสังคมแห่งชาติไทยให้ก้าวหน้าไปย่อมต้องอาศัยการศึกษาอีกเช่นกัน ประชาชนที่ได้รับการศึกษาก็มีส่วนช่วยพัฒนาสังคม

1. จากบทความนี้การพัฒนาประเทศย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาอะไร

- ก. การพัฒนาสังคม
- ข. การพัฒนาเศรษฐกิจ
- ค. การพัฒนาการศึกษา
- ง. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. ใจความสำคัญของข้อความข้างต้นคืออะไร

- ก. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ
- ข. การพัฒนาสังคมและการศึกษาของชาติ
- ค. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ
- ง. แนวทางพัฒนาสังคม

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 3-5

ในโลกวัตถุของเรานี้ ข้าพเจ้ารู้สึกราวกับว่าผู้คนมีแต่ดิ้นรนแสวงหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ราวกับผู้คนกำลังต่อสู้กันเองเพียงเพื่อแย่งชิงเอาผลประโยชน์กัน ความจริงแล้วผลประโยชน์นี้ควรจะ เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสุขของมนุษย์และเป็นแหล่งกำเนิดความสุขแน่ๆ

3. ข้อความนี้มีใจความสำคัญอย่างไร

- ก. การต่อสู้ของผู้คน
- ข. หลงทางกันไปมากแล้ว
- ค. อย่าเข้าใจผิดกันอีกเลย
- ง. ความมั่งคั่งไม่ใช่แหล่งกำเนิดความสุข

4. ผู้เขียนมีความต้องการอย่างไร

- ก. ต้องการให้คนเศรษฐกิจดี
- ข. ต้องการให้คนได้รับผลประโยชน์
- ค. ต้องการให้คนแสวงหาความมั่งคั่ง
- ง. ต้องการให้คนแสวงหาความสุขที่แท้จริง

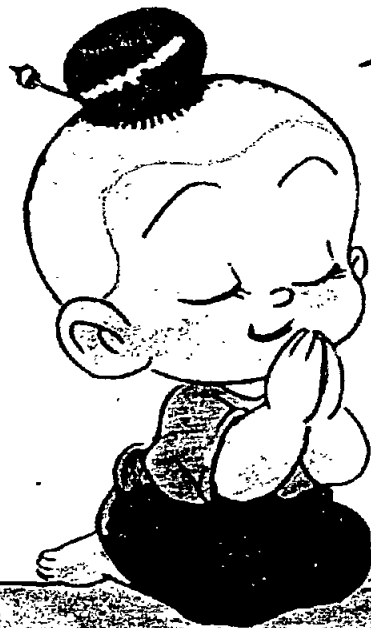
5. ผู้มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจต้องการสิ่งใดตามมา

- ก. ความสุข
- ข. ความสบาย
- ค. การต่อสู้กัน
- ง. การแย่งชิงผลประโยชน์

เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท

- ตอนที่ 2
- ข้อที่ 1 ตอบข้อ ค.
 - ข้อที่ 2 ตอบข้อ ข.
 - ข้อที่ 3 ตอบข้อ ง.
 - ข้อที่ 4 ตอบข้อ ง.
 - ข้อที่ 5 ตอบข้อ ก.

แล้วพบกันใหม่เรื่องต่อไปนะคะ สวัสดี...



แผนการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนกลุ่มควบคุม
แผนการสอนตามคู่มือครู
(แผนการสอนที่ 1)

วิชา ภาษาไทย ท101 ท102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

เวลา 7 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นประโยชน์สำหรับการจดจำและทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านทุกประเภท ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง สารคดี และบันเทิงคดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกใจความสำคัญ และใจความรองได้
3. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้
4. บอกแนวคิดหลักของเรื่องได้
5. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ท101 ท102 เรื่องแม่ศรีเรือน เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว หมุนไปตามลมปาก เนื้อหาจากนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใสแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (เอกสารหมายเลข 1)
3. ภาพเกี่ยวกับเรื่อง แม่ศรีเรือน (เอกสารหมายเลข 2)
4. ใบงาน เรื่องแม่ศรีเรือน (เอกสารหมายเลข 3)
5. แผนภูมิ เพลง แม่ศรีเรือน (เอกสารหมายเลข 4)
6. ใบความรู้ เรื่องจุดประสงค์ในการแต่งเรื่อง แม่ศรีเรือน (เอกสารหมายเลข 5)
7. แบบทดสอบ เรื่อง แม่ศรีเรือน (เอกสารหมายเลข 6)
8. ใบความรู้ประกอบ “เรื่องสั้น” (เอกสารหมายเลข 7)
9. หนังสือรวมเรื่องสั้น
10. หนังสือเรียนภาษาไทย ท101 ท102 ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1
11. ใบความรู้เรื่อง “มีอ...สื่ออะไร” (เอกสารหมายเลข 8)
12. บทอ่านเรื่อง “พาสเจอร์ไรส์” (เอกสารหมายเลข 9)

13. กระดาษคำตอบมาตรฐาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูและนักเรียนอภิปรายเรื่องประโยชน์ของการอ่านและการอ่านจับใจความสำคัญ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูใช้แผ่นใสแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญแล้วนักเรียนสามารถตอบคำถามหรือทำแบบฝึกกิจกรรมต่างๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหลักการอ่านที่นักเรียนใช้ในการอ่านหนังสือต่างๆ จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกใบความรู้เกี่ยวกับการอ่าน (เอกสารหมายเลข 1)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำถึงความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่านและประเภทของการอ่านว่ามีสิ่งสำคัญหลายประการ

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนอ่านเอกสารที่ครูแจกให้ (เอกสารหมายเลข 1)

2. นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบ พร้อมทั้งติ ชม เสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. การตรวจผลงาน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

9. ขั้นส่งเสริมความมั่นใจและการถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนไปค้นคว้าเกี่ยวกับการอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญเพิ่มเติมแล้วบันทึกลงในสมุดให้ครูตรวจ

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ แล้วให้นักเรียนสังเกตดูภาพบนกระดานว่าเป็นภาพอะไร แล้วเกี่ยวข้องกับเรื่องใด (เอกสารหมายเลข 2)

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าเมื่อนักเรียนเรียนเรื่องแม่ศรีเรือนแล้วสามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามเกี่ยวกับหลักการอ่านจับใจความสำคัญที่นักเรียนเรียนไปแล้ว เพื่อทบทวน

4. ขั้นเสนอทบทวนใหม่

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง แม่ศรีเรือน

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำให้นักเรียนอ่านเรื่อง แม่ศรีเรือน และให้นักเรียนจับใจความสำคัญจากเรื่อง

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. นักเรียนอ่านเรื่อง แม่ศรีเรือน แล้วสรุปใจความสำคัญจากเรื่องลงในสมุด
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องแม่ศรีเรือน ลงในเอกสารใบงาน

ที่มอบให้ (เอกสารหมายเลข 3)

3. ครูสุ่มเรียกนักเรียนตอบ แสดงความคิดเห็น 8 – 10 คน

4. นักเรียนทำกิจกรรมท้ายบทเรียน จากหนังสือเรียนภาษาไทย ท101 ท102

หน้า 149 ข้อ 2 เสร็จแล้วนำมาส่งครูตรวจ

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบ โดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียน

พร้อมทั้งติ ชม เสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. การตอบคำถาม
2. การตรวจผลงาน
3. การทำกิจกรรมท้ายบทเรียนเรื่องแม่ศรีเรือน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องที่ได้เรียน และนำเสนอส่งครูตรวจ

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำแผนภูมิเพลง “แม่ศรีเรือน” (เอกสารหมายเลข 4) มาติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลงพร้อมกันทั้งห้อง

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อนักเรียนเรียนเรื่องแม่ศรีเรือนแล้วสามารถตอบคำถาม หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องแม่ศรีเรือน เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อเรื่อง

4. ขั้นเสนอทบทวนใหม่

ครูแจกใบความรู้ เรื่องจุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่อง แม่ศรีเรือน (เอกสารหมายเลข 5)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกจุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่อง"แม่ศรีเรือน"ว่าผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร เช่น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะสภาพสังคม และสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดถึงประเพณีนิยม ในสมัยปลายรัชการที่ 5 ถึงต้นรัชกาลที่ 7

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มออกมาจัดอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนๆ ฟัง ตามหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่ม 1 สภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยก่อนแตกต่างจากปัจจุบันอย่างไร

กลุ่ม 2 แม่ศรีเรือนในปัจจุบันควรมีลักษณะอย่างไร

กลุ่ม 3 วิธีประหยัดและวิธีหารายได้ของสตรีไทยในสมัยก่อน สตรีในปัจจุบันควรยึดเป็นแบบอย่างใดหรือไม่

กลุ่ม 4 หัวหน้าครอบครัวที่ดีควรเป็นคนอย่างไร

กลุ่ม 5 ลูกๆ จะช่วยเหลือพ่อแม่ในยามเศรษฐกิจฝืดเคืองอย่างปัจจุบันได้อย่างไร

2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอภิปรายของแต่ละกลุ่มอีกครั้ง แล้วบันทึกลงสมุดส่งครู

3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่อง แม่ศรีเรือน (เอกสารหมายเลข 6) ลงในกระดาษคำตอบที่ครู

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบ โดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียนพร้อมทั้งดี ชม เสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. การตรวจผลงาน

2. การทำแบบทดสอบเรื่อง แม่ศรีเรือน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. นักเรียนเขียนสรุปเรื่องที่เรียนเป็นรายบุคคลส่งครูตรวจ

2. ให้นักเรียนรับเอกสารประกอบการเสริมความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อทำความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารประกอบแผนการสอนตามคู่มือครู..

เอกสารประกอบการเรียน

การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์ เครื่องสื่อความหมายต่างๆ ที่ปรากฏแก่ตาออกมาเป็นความคิดความเข้าใจเชิงสื่อสาร แล้วผู้สอนสามารถนำความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ประโยชน์ของการอ่าน

1. เป็นผู้รอบรู้ในเรื่องราวต่างๆ
2. มีประสบการณ์ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่าผู้อื่น
3. มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน
4. มีความเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น
5. อ่านมากทำให้มีประสิทธิภาพในการเขียนมากขึ้น
6. ช่วยสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จุดประสงค์ของการอ่าน

1. อ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า คือต้องการได้รับความรู้จากเนื้อเรื่องที่อ่าน นักเรียน นักศึกษาอ่านหนังสือเรียน ตำรา หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อรู้และเข้าใจเรื่องราวตามหลักสูตร ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ต้องอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาอาชีพของตนหรือเพื่อทำความเข้าใจในวิชาการใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้า บุคคลทั่วไปอ่านหนังสือต่างๆ เพื่อขยายความรู้ ความสนใจให้กว้างขวาง

2. อ่านเพื่อความบันเทิง ความบันเทิงเป็นอาหารทางใจซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ เช่นเดียวกับอาหารและอากาศ คนไทยใช้การอ่านเป็นเครื่องให้ความบันเทิงเริงใจมาเป็นเวลานานแล้ว สมัยก่อนเรามีนิทานร้อยแก้วและนิทานคำกลอนสำหรับอ่าน มีกลอนเพลงยาว มีเรื่องนิราศ ตลอดจนวรรณกรรมอื่นๆ เป็นอันมาก ล้วนแต่มีส่วนให้ความบันเทิงใจสร้างความสุขให้แก่ผู้อ่านทั้งสิ้น สมัยต่อมาก็มีนิยาย นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี เรื่องราวประกอบภาพการ์ตูนและเรื่องประเภทอื่นๆ คนเป็นจำนวนมากได้รับความเพลิดเพลิน และความบันเทิงใจจากการอ่าน การอ่านลักษณะดังกล่าวเป็นการแสวงหาความสุขโดยวิธีง่ายๆ และสามารถทำได้ในหลายๆ โอกาสด้วย

3. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ นอกจากความต้องการแสวงหาความรู้และความบันเทิงใจดังกล่าวแล้ว แต่ละคนยังมีความต้องการพิเศษต่างๆ กันตามโอกาสอีกด้วย บางคนอาจต้องการทราบข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตน บางครั้งต้องการทราบเรื่องราวของสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่รอด เช่น ต้องการอ่านข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์เพื่อรู้เล่ห์เหลี่ยมและกลวิธีของคนร้าย อ่านข่าวดินฟ้าอากาศ บางครั้งอ่านหนังสือเพื่อแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย ตลอดจนอ่านเพื่อทำความเข้าใจในบางเรื่องโดยเฉพาะ เช่น วิธีใช้เครื่องยนต์ วิธีใช้ยาและวิธีปรุงอาหาร นอกจากที่กล่าวแล้วยังมีการอ่านที่สนองความต้องการที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การอ่านเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้อ่าน กล่าวคือการอ่านหนังสือมากๆ จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี รู้จักวางตัวเหมาะสม มีความคิดกว้างขวางและทันสมัย สามารถแก้ไขปัญหาและตัดสินใจได้

อย่างถูกต้อง การอ่านเพื่อสนองความต้องการประการสุดท้ายนี้ จะช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้อ่านให้เป็นคนที่พัฒนาต่างจากคนที่ไม่นิยมอ่านหนังสืออย่างเห็นได้ชัด

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การอ่านหนังสือเป็นความจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ ในปัจจุบันและอาจกล่าวได้ว่า การอ่านหนังสือก็คือการยกระดับตนเองให้สูงขึ้นและเป็นการให้ความบันเทิงใจด้วยวิธีง่ายๆ นั่นเอง

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อจับความคิดสำคัญหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง ความคิดสำคัญคือสิ่งที่ผู้แต่งต้องการเสนอให้ผู้อ่านทราบ ความคิดสำคัญจะครอบคลุมรายละเอียดในเรื่องนั้นๆ

หลักการจับใจความสำคัญ

ข้อความหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญหนึ่งประโยคและประโยคประกอบ ซึ่งอาจมีได้หลายประโยค ข้อความแต่ละย่อหน้ามีใจความสำคัญเพียงประการเดียว ถ้าข้อความมีหลายย่อหน้าใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าต้องมีความสัมพันธ์กัน ใจความสำคัญนี้จะปรากฏอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งซึ่งเป็นประโยคหัวข้อสำคัญหรือเรียกว่า “ประโยคใจความสำคัญ” ส่วนประโยคอื่นๆ เป็นเพียงประโยคประกอบหรือขยายประโยคใจความสำคัญนั้นๆ ดังนั้นในการจับใจความสำคัญจึงต้องสังเกตว่าข้อความที่อ่านมีสาระสำคัญอย่างไร สรุปโดยรวมว่าอย่างไร

หลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

1. หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. หาประโยคประกอบ
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละย่อหน้า
4. พิจารณาชื่อเรื่อง ประโยค สำนวนโวหาร คำศัพท์ ข้อเท็จจริง ความรู้สึก/ความคิดเห็น ที่มีต่อเรื่องที่อ่านและความมุ่งหมายของผู้เขียน

ตัวอย่างข้อความเพื่อฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อเข้าใจเรื่องราวหรืออ่านเพื่อจับใจความสำคัญแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยละเอียด

วิธีการในการจับใจความสำคัญนั้นอาจยึดหลักดังต่อไปนี้คือ

1. อ่านเรื่องราวทั้งหมดให้เข้าใจ
2. จับใจความสำคัญทุกๆตอนของเรื่องที่อ่านได้ แล้วสรุปโดยการตั้งคำถามตัวเองสั้นๆ ว่า เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม

เนื้อหา

ประเพณีของไทยเรา เมื่อผู้ชายอายุครบ 20 ปีหรือกว่านั้น ซึ่งเป็นอายุในเกณฑ์ที่ถือกันว่ามีใจคอหนักแน่น อดทนต่อความหิวกระหายได้ ก็เตรียมตัวบวช เตรียมเครื่องอัฐบริขารคือ สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มิดโกน เข็ม รัตประคด หม้อกรองน้ำ รวม 8 อย่างไว้ให้ครบก่อนบวชประมาณ 15 วัน

หรือ 1 เดือน ผู้ใหญ่ต้องนำลูกหลานที่จะบวชไปฝากอยู่กับพระท้องถิ่นจนกว่าจะบวชแล้วซ้อมพิธีบวชในเวลาอันสมควร ตอนนี้เราเรียกว่า นาค ตอนที่บวชนี้สำคัญกำลังจะมีสง่าราศี ไม่ให้เที่ยวเตร่เพราะถ้าไปมีเรื่องขึ้นก็จะไม่ได้บวช พ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงกวาดขันลูกหลานของคนที่เป็นนาคมาก

(เรื่อง “การบวช” ของนายแปลก สนธิรักษ์)

ใจความสำคัญจากการอ่านมีดังนี้ คือ

- | | |
|---------------|--|
| 1. เรื่องอะไร | ประเพณีการบวชของไทย |
| 2. ใคร | ผู้ชายไทย |
| 3. ทำอะไร | บวช |
| 4. ที่ไหน | วัด |
| 5. เมื่อไร | อายุ 20 ปีขึ้นไป |
| 6. อย่างไร | ต้องเตรียมเครื่องอัฐบริขาร ต้องไปอยู่กับพระหัดขานนาคและซ้อมพิธีบวช |

จับใจความสำคัญคือ ประเพณีการบวชของไทยนั้น เมื่อผู้ชายมีอายุครบ 20 ปีขึ้นไป ต้องเตรียมตัวบวชโดยเตรียมเครื่องอัฐบริขารไว้ ก่อนบวชต้องไปอยู่กับพระหัดขานนาคและซ้อมพิธีบวช

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยละเอียด อาจยึดหลักดังนี้

1. อ่านจับใจความสำคัญให้ได้ตามหลักเกณฑ์ข้างต้น
2. ขยายความสำคัญให้ละเอียดยิ่งขึ้น

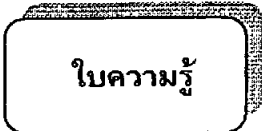
จากเนื้อความเรื่องการบวชข้างต้น การจับใจความสำคัญโดยละเอียด อาจทำได้ดังนี้

- | | |
|---------------|---|
| 1. เรื่องอะไร | ประเพณีการบวชของไทย |
| 2. ใคร | ผู้ชาย |
| 3. ทำอะไร | บวช |
| 4. ที่ไหน | วัด |
| 5. เมื่อไร | อายุครบ 20 ปีขึ้นไป |
| 6. ทำไม | เพราะถือว่าเป็นระยะที่ผู้ชายมีใจคอหนักแน่นสามารถอดทนต่อความหิวกระหายได้แล้ว |
| 7. อย่างไร | ก่อนบวชต้องเตรียมเครื่องอัฐบริขารมี สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มีดโกน เข็ม รัตประคดและหม้อกรองน้ำไว้ให้พร้อมก่อนบวช 15 วัน หรือ 1 เดือน ผู้ปกครองต้องนำนาคไปฝากไว้กับพระที่วัดเพื่อหัดขานนาค ซ้อมพิธีบวชและเพื่อไม่ให้ไปเที่ยวเตร่ |

จับใจความสำคัญโดยละเอียดคือ ประเพณีการบวชของไทยนั้น เมื่อผู้ชายอายุครบ 20 ปีขึ้นไป ต้องเตรียมตัวบวช โดยเตรียมเครื่องอัฐบริขารซึ่งมี สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มีดโกน เข็ม รัตประคดและหม้อกรองน้ำไว้ก่อนบวช 15 วันหรือ 1 เดือน ผู้ปกครองต้องนำนาคไปฝากไว้ที่วัดเพื่อหัดขานนาค ซ้อมพิธีบวชและเพื่อไม่ให้ไปเที่ยวเตร่

แผนภูมิเพลง “แม่ศรีเรือน”

“แม่ศรีเอย	แม่ศรีบุญเรือน	แม่ไม่แซ่เขื่อน	หน้าที่การงาน
แม่ดูแลเตหา	อีกทั้งเสื่อผ้าอาหาร	ทำให้บ้านสุขสราญ	ขึ้นบานเสียวจริงเอย
แม่ศรีเอย	แม่ศรีอุ่นเรือน	แม่คอยเป็นเพื่อน	คู่จิตสามี
ช่วยกันเลี้ยงลูก	พันผูกปรานี	รู้ประหยดอย่างดี	สมเป็นแม่ศรีเรือนเอย”



ใบความรู้

จุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่อง “แม่ศรีเรือน” มีดังนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะสภาพสังคม
2. เพื่อให้ทราบถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่
3. เพื่อให้ทราบถึงประเพณีนิยมในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึงต้นรัชกาลที่ 7

แบบฝึกหัดท้ายบท

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ผู้แต่งเรื่องแม่ศรีเรือนคือใคร

ก. ดอกไม้สด	ข. หยก บุรพา
ค. ทิพวาทณี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	ง. หม่อมเจ้าพูนพิศมัย ดิศกุล
2. ข้อใดเป็นลักษณะรูปแบบการเขียนเรื่องแม่ศรีเรือน

ก. นิทาน	ข. นิยาย	ค. บทความ	ง. เรื่องสั้น
----------	----------	-----------	---------------
3. เงินรายได้ที่เก็บไว้ส่วนใหญ่ คนในสมัยนั้นนิยมทำอะไร

ก. ฝากธนาคาร	ข. ให้กู้กินดอกเบี้ย
ค. ซื้อที่ดินทำนา	ง. แจกจ่ายให้ลูกหลานที่มีครอบครัว
4. แม่บ้านบางคนอ่านเขียนไม่ได้ แต่สามารถทำบัญชีสินค้าได้อย่างถูกต้องด้วยวิธีใด

ก. ใช้วิธีจำที่แม่นยำ	ข. ดูแลให้บุตรหลานเป็นผู้ทำ
ค. จ้างลูกจ้างในการทำบัญชี	ง. ใช้ดินสอพองขีดตามฝาเรือนหรือเสาเรือน
5. พาหนะที่ใช้สำหรับสัญจรในสมัยนั้นคืออะไร

ก. รถ	ข. ม้า
ค. เรือ	ง. เกวียน
6. สมัยก่อนหัวหน้าครอบครัวคือใคร

ก. พ่อบ้าน	ข. แม่บ้าน
ค. ผู้อาวุโสในบ้าน	ง. ผู้ที่มีรายได้มากที่สุด
7. ผู้ดูแลบ้านมักเป็นผู้ใด

ก. แม่บ้าน	ข. พ่อบ้าน
ค. แม่ครัว	ง. ช่วยกันทุกคนในบ้าน
8. แม่บ้านสมัยก่อนหารายได้ ช่วยครอบครัวด้วยวิธีใด

ก. ทำขนมขาย	ข. ประดิษฐ์ของใช้ขาย
ค. ทำงานบริษัท	ง. ค้าขายหรือรับจ้างอยู่กับบ้าน
9. ในเรื่องนี้ ครอบครัวคนไทยมีฐานะตามข้อใด

ก. ยากจน	ข. ปานกลาง
ค. ค่อนข้างร่ำรวย	ง. ร่ำรวย
10. เรื่องนี้อยู่ในรัชกาลที่เท่าไร

ก. รัชกาลที่ 5	ข. รัชกาลที่ 6
ค. รัชกาลที่ 7	ง. รัชกาลที่ 5 – 7

เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ข้อ ค.
2. ข้อ ค.
3. ข้อ ค.
4. ข้อ ง.
5. ข้อ ค.
6. ข้อ ก.
7. ข้อ ก.
8. ข้อ ง.
9. ข้อ ข.
10. ข้อ ง.

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิก

1. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
2. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
3. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
4. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
5. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
6. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
7. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....
8. ชื่อ - สกุล..... เลขที่.....

ภาคผนวก ข

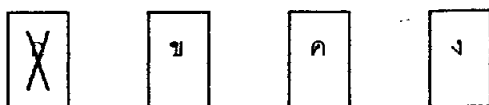
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย
- แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

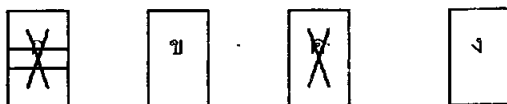
แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบ

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 40 ข้อ ให้เวลาทำ 50 นาที นักเรียนควรทำทุกข้อจึงจะได้คะแนนดี
2. คำถามทั้งหมดเป็นแบบเลือกตอบ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว จาก ก ข ค หรือ ง เมื่อเลือกได้คำตอบใดก็ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องสี่เหลี่ยม ☐ ของแต่ละข้อ ดังตัวอย่างการเลือกตอบข้อ ก ดังนี้



3. ในการตอบให้ขีดคำตอบได้เพียงข้อละหนึ่งตัวเลือกเท่านั้น ถ้าข้อใดมีเกิน 1 ตัวเลือก จะถือว่าข้อนั้นผิด ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ก็ให้ขีดเส้นทแยง ทับเครื่องหมาย X เดิม แล้วขีดคำตอบใหม่ ดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบ จากข้อ ก ไปเป็นข้อ ค ดังนี้



4. ให้ระวังขีดคำตอบให้ตรงกับข้อคำถามเสมอ ถ้าพบข้อใดยากก็ให้เว้นข้ามไปทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยย้อนกลับมาทำข้อนั้นๆ ใหม่ การเดาไม่ช่วยให้คะแนนดีขึ้น เพราะฉะนั้นนักเรียนจึงควรทำและคิดด้วยความรอบคอบ
5. ห้ามเขียนเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบทดสอบ และนักเรียนต้องส่งกระดาษคำตอบ พร้อมแบบทดสอบคืนให้แก่กรรมการ
6. ถ้ามีข้อสงสัยให้ถามก่อนที่จะลงมือทำข้อสอบ
7. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล วันสอบ ในกระดาษคำตอบให้ครบถ้วน

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 – 3

“เมืองไทยเป็นเมืองสมบูรณ์จริง เป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำ สมดังพ่อขุนรามคำแหงเคยประกาศไว้ว่า ในน้ำมีปลาในนามีข้าวจริงๆ และก็เพราะความสมบูรณ์นี้เองเมืองเราจึงกลายเป็นสังเวียนสำหรับเพื่อนบ้านรุกรานรังแกเอาเสมอๆ ...”

1. ข้อความข้างต้นนี้สรุปใจความสำคัญได้ตรงกับข้อใด
 - ก. เพราะเมืองไทยเป็นศูนย์กลางประเทศรอบข้างจึงหมายตา
 - ข. เพราะเมืองไทยมีข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ประเทศเพื่อนบ้านจึงอยากได้
 - ค. เพราะเมืองไทยมีความอุดมสมบูรณ์จึงเป็นเหตุให้ชาติอื่นคอยรุกรานอยู่เสมอ
 - ง. เพราะเมืองไทยอุดมสมบูรณ์พ่อขุนรามคำแหงจึงประกาศว่า ในน้ำมีปลาในนามีข้าว
2. ผู้เขียนต้องการอธิบายอะไร
 - ก. เมืองไทยมีความสมบูรณ์
 - ข. พ่อขุนรามคำแหงเคยปกครองไทย
 - ค. เหตุผลที่เมืองไทยเป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำ
 - ง. สาเหตุที่เมืองไทยถูกรุกราน
3. “สังเวียน” ในที่นี้หมายถึงสิ่งใด
 - ก. ดอก
 - ข. ทางผ่าน
 - ค. สนามรบ
 - ง. เวทีมวย

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 4

“พ่อได้ปลูกฝังความรู้สึกต้องการทำตัวให้เป็นประโยชน์ไว้ในนิสัยของผม เราทุกคนไขว่คว้า และต้องการความภาคภูมิใจในที่ได้มีส่วนช่วยเหลือผู้อื่น ได้ทำอะไรที่ควรจะทำให้เสร็จไม่ว่างานนั้น จะดูเป็นสิ่งที่เล็กน้อย ไม่มีความสำคัญเพียงใดก็ตาม”

4. ข้อความนี้เน้นเรื่องอะไร
 - ก. ความภาคภูมิใจ
 - ข. ความสำคัญของงาน
 - ค. การเพาะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก
 - ง. การทำตนให้เป็นประโยชน์

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5

“บ้านเรามีท้องฟ้า มีสายน้ำ มีภูเขา มีต้นไม้ แล้วเราจะอยู่อย่างไร ถ้าไม่มีอะไรเหลือเลย”

5. คำว่า “บ้าน” ในที่นี้หมายถึงอะไร
 - ก. โลก
 - ข. ต้นไม้
 - ค. ธรรมชาติ
 - ง. ประเทศไทย

คำชี้แจง	อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 6 - 7	
การให้เกียรติยศ		เป็นภาพพจน์ที่งดงาม
มนุษย์ทุกรูปนาม		นั้นมีเกียรติเสมอกัน
ให้ความสำคัญจน		ทุกผู้คนว่าสำคัญ
ทุกจิตวิญญาณอัน		เสมอค่าด้วยศักดิ์ศรี
ให้เกียรติผู้เกิดก่อน		อาบน้ำร้อนมาแรมปี
เป็นบุพการี		เป็นปูชนียของชีวิต
ให้เกียรติผู้เกิดตาม		ท่ามรอยเท้าอันศักดิ์สิทธิ์
สืบธรรมสืบความคิด		อิสริวิถีน

6. บทประพันธ์นี้ให้ข้อคิดสำคัญในข้อใด

- ก. คนทุกคนมีความสำคัญเท่ากัน
- ข. คนทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่ากัน
- ค. ควรให้เกียรติกับคนทุกคน
- ง. ผู้ใหญ่มีเกียรติมากกว่าเด็ก

7. สาระสำคัญของบทประพันธ์นี้คือข้อใด

- ก. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- ข. การยกย่องผู้อื่น
- ค. การให้เกียรติผู้อื่น
- ง. การนับถือผู้ใหญ่

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8

การทำงานใดๆ ไม่ว่าเล็กใหญ่ ง่าย ยาก ถ้าย่อหย่อนจากความเพียรแล้ว ยากที่จะสำเร็จ เรียบร้อยทันเวลาได้ การฝึกฝนความเพียรถึงหากแรกๆ จะรู้สึกเหน็ดเหนื่อย ลำบาก แต่พอได้เพียรจนเป็นนิสัยแล้ว ก็จะกลับเป็นพลังสำคัญที่คอยกระตุ้นเตือนให้ทำงานอย่างจริงจังด้วยใจร่าเริง และเมื่อใดพลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้นการทำงานทั้งหลายก็สำเร็จได้โดยง่ายและรวดเร็ว

8. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดจากเนื้อเรื่อง

- ก. ผลของความเพียรคือความสุข
- ข. คนทุกคนมีความเพียรเท่ากัน
- ค. ผู้ที่ทำงานสำเร็จได้ง่ายคือคนมักง่าย
- ง. ผู้ที่มีความเพียรจะทำงานด้วยความร่าเริง

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9 - 11

บ้านเมืองเราจะมั่งคั่งก็ต้องอาศัยราษฎรเป็นผู้มั่งคั่งสมบูรณ์ แต่ถ้าราษฎรค้าข้าวสารกรอกหม้อเช่นนี้ไซ้ ก็ไม่ต้องสงสัยว่าบ้านเมืองจะต้องค้าข้าวสารกรอกหม้อคู่กัน ในเรื่องนี้ควรให้เกียรติแก่จีน ควรถือเอาเขาเป็นครู คือ ควรสังเกตดูเขาค้าข้าวสารกรอกหม้อของเขาบ้าง เขาค้าข้าวสารกรอกหม้อก็จริง แต่เขาทวิหมีโอใหญ่ขึ้นๆ จนเป็นกะทะและไม่ใช่สำหรับวันนี้ เขาเตรียมยัดยาวไปถึงเดือนหน้า ปีหน้า ปีโน้นๆ ยิ่งนานยิ่งดี และไม่ใช่กรอกหม้อที่เมืองไทยเท่านั้น ชำนำไปกรอกหม้อที่เมืองจีนด้วยซ้ำ

9. จากบทนี้ ควรยกย่องคนจีนในเรื่องใด

- ก. ฐานะมั่งคั่ง
- ข. ความขยันทำมาหากิน
- ค. ความรอบคอบ
- ง. ความกตัญญู

10. ใจความสำคัญของเรื่องนี้ คือข้อใด

- ก. บ้านเมืองมั่งคั่งเพราะประชาชน
- ข. คนจีนเป็นผู้ที่นำยกย่อง
- ค. คนจีนนิยมค้าข้าวสารกรอกหม้อ
- ง. คนจีนมีแผนในการประกอบอาชีพ

11. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องคือข้อใด

- ก. ราษฎรฐานะดีบ้านเมืองพัฒนา
- ข. คนไทยมีนิสัยเกียจคร้านในการทำงาน
- ค. ควรเอาแบบอย่างที่ดีของผู้อื่นมาใช้
- ง. คนจีนมีความก้าวหน้าในการค้าขาย

คำชี้แจง อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12 - 15

ความสกปรกของน้ำ

น้ำ ในที่นี้เราหมายถึง น้ำในแม่น้ำลำคลองต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญในทางเกษตรกรรม การคมนาคม และในการบริโภค อุปโภคของประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่ไม่สามารถจะอาศัยน้ำประปาได้จึงต้องใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลอง สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เน่าเสียก็คือ ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลต่างๆ น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและจากบ้านเรือน ซึ่งถูกระบายลงสู่แม่น้ำลำคลองโดยตรง หรือโดยการผ่านทางท่อระบายน้ำ

การระบายสิ่งโสโครกต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดผลเสียหลายประการแก่คุณภาพของน้ำ สิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่ลอยเน่าเหม็นอยู่ในลำน้ำ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ และเป็นภาพที่ไม่น่าดู เชื้อโรคต่างๆ ในน้ำเช่น ไทฟอยด์ ตับอักเสบบวมจะมีมากขึ้น น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาจทำให้น้ำมีความเป็นกรด เป็นด่างมากขึ้นกว่าระดับปกติ อาจจะทำให้เกิดสี เกิดความขุ่น หรือเกิดเป็นฟองลอยอยู่บนผิวน้ำ และที่สำคัญที่สุดก็คือ สารอินทรีย์ต่างๆ ในน้ำโสโครกที่ระบายลงสู่แม่น้ำ จะทำให้ระดับออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำลดลง ถ้าความเข้มข้นของสารอินทรีย์ในน้ำมีมากเกินไป

ออกซิเจนในน้ำก็จะหมดไปได้ ทำให้เกิดการเน่าเหม็น มีสีดำ เนื่องจากแก๊สซันไฟต์ เหมือนอย่างที่เราเห็นกันอยู่ทั่วไปในคลองขณะนี้

ออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำเป็นเครื่องวัดคุณภาพของน้ำที่สำคัญที่สุด เนื่องจากสัตว์น้ำต่างๆ ต้องอาศัยออกซิเจนในน้ำเพื่อการดำรงชีวิต ปริมาณของออกซิเจนในลำน้ำนั้นไม่ควรจะมีต่ำกว่า 4 มิลลิกรัมต่อลิตร ระดับของออกซิเจนในน้ำจะขึ้นอยู่กับปริมาณสารอินทรีย์ในน้ำโสโครกที่ถ่ายเทลงไป อัตราการใช้ออกซิเจนของจุลชีพในน้ำ และอัตราการถ่ายเทออกซิเจนจากบรรยากาศและแหล่งออกซิเจนอื่นๆ ระดับออกซิเจนในน้ำโสโครกจะลดลงต่ำสุดในฤดูร้อน เมื่ออุณหภูมิในน้ำขึ้นสูงสุด และปริมาณน้ำที่ไหลในลำน้ำต่ำสุด

12. กรณีใดทำให้เกิดน้ำเสียได้มากที่สุด

- ก. การกระทำของคน
- ข. การกระทำของสัตว์
- ค. การกระทำของโรงงาน
- ง. การกระทำของสิ่งมีชีวิตทุกประเภท

13. คำว่า สารอินทรีย์ ในบทความนี้หมายถึงอะไร

- ก. สิ่งปฏิภูลทั้งหลาย
- ข. แก๊สออกซิเจนในน้ำ
- ค. สิ่งต่างๆ ที่ผสมอยู่ในน้ำ
- ง. สิ่งที่ระบายจากโรงงานอุตสาหกรรม

14. บทความนี้เน้นเรื่องใด

- ก. เหตุที่ทำให้น้ำเสีย
- ข. น้ำมีความจำเป็นต่อประชาชน
- ค. น้ำเสียทำให้เกิดกรดต่างๆ ได้
- ง. ออกซิเจนเป็นเครื่องวัดคุณภาพของน้ำ

15. การที่โรงงานอุตสาหกรรมระบายน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลองถือว่าเป็นเพราะอะไร

- ก. ความมั่งคั่ง
- ข. ความเห็นแก่ตัว
- ค. ความขาดการศึกษา
- ง. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 16 - 17

“ภาษาไทย เป็นมรดกโบราณที่บรรพบุรุษให้เรามา ดังนั้นเราต้องรักษาเอาไว้ แต่เวลานี้ภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนมาก และเราเองก็เอาภาษาอังกฤษมาพูดทับศัพท์กันมาก โดยไม่คิดใช้คำภาษาไทย เช่น คอนโดมิเนียม บัสชานน์ ไฮเทค ฯลฯ อะไรพวกนี้ ความจริงคำไหนสามารถใช้ภาษาไทยแทนได้เราก็ต้องใช้ เพื่อไม่ให้ภาษาต่างประเทศเข้ามามีอิทธิพล

ขณะนี้ภาษาได้เปลี่ยนแปลงไปมาก มีทั้งเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นและวิบัติ เช่น การใช้คำสแลงนะ ใช้ได้แต่ต้องมีความหมายมีที่มา ที่ไป เช่น สมัยก่อนก็มี ชิงช้า มัธยมรอง อะไรทำนองนี้ ไม่ใช่ใครนึกอยากจะทำอะไรขึ้นมาก็ได้ เช่นในปัจจุบันฟังแล้วงง ปวดหัวไม่รู้ว่าจะแปลว่าอะไร คำสแลงจะพูดไปแล้วก็นิยมกันเป็นพักๆ ไม่นานก็ลืมกันไป”

16. ผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไร
- ไม่ต้องทำให้ผู้คนใช้ศัพท์สแลง
 - ไม่ต้องทำให้ภาษาเปลี่ยนไปมาก
 - ยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษา
 - นิยมชมชอบที่มีภาษาต่างประเทศเข้ามา
17. บุคคลในข้อใดที่เรียกได้ว่าใช้ภาษาวิบัติ
- นายเขียวพูดพล่อยๆ
 - นายดำออกเสียงไม่ชัด
 - นายเขียวพูดศัพท์แปลกๆ ที่คนไม่รู้จัก
 - นายขาวพูดวกไปวนมา จับใจความไม่ได้

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 18 - 19

ความไฝ่ฝันของหนุ่มสาวบ้านนอกชนบท เมื่อจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว เมื่อไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา ถนนทุกสายต้องมุ่งสู่เมืองฟ้าอมรของหนุ่มสาวทุกคนที่หวังมาสร้างชีวิตที่ดีกว่า

18. “เมืองฟ้าอมร” หมายถึงอะไร
- เมืองๆ หนึ่งที่ชื่ออมร
 - เมืองๆ หนึ่งที่มิแต่หนุ่มสาว
 - เมืองๆ หนึ่งของประเทศไทย
 - เมืองที่เป็นศูนย์กลางความเจริญ
19. ข้อความนี้ กล่าวถึงอะไร
- ความเสียเปรียบของหนุ่มสาวจากชนบท
 - ความจ้อยการศึกษาของหนุ่มสาวจากชนบท
 - ความไฝ่ฝันในการเรียนของหนุ่มสาวจากชนบท
 - ความต้องการชีวิตที่ดีขึ้นของหนุ่มสาวจากชนบท

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 20 - 21

ยามเอ๋ยยามนี้	ปฐพีมีดมีว้าวสถาน
อากาศเย็นเยือกหนาวครววิกาล	สวัดปานป่าใหญ่ไร้สำเนียง
มีแร่เสียงหรือหิ่งห้อยกระดิ่ง	เรไรหรือร้องขรมระงมเสียง
คอกวัวควายรัวกระเปาะเปาะเพียง	รู้ว่าเสียงกระแฉ่วแฉ่วแฉ่อย

20. บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร
- บรรยายภาพที่พบเห็น
 - บรรยายเสียงจากธรรมชาติ
 - บรรยายความรู้สึกของผู้เขียน
 - บรรยายถึงบรรยากาศขณะนั้น

21. ผู้เขียนร้อยกรองนี้น่าจะมีความรู้สึกอย่างไร

- ก. เจยเมย
- ข. ว้าเหว่
- ค. เศร้าใจ
- ง. รื่นเริงใจ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22 - 23

“ในสมัยก่อนผู้ที่อ่านออกเขียนได้มีน้อยมาก เพราะผู้คนไม่ค่อยเห็นประโยชน์ของการเรียนหนังสือมากนัก จึงไม่นิยมส่งลูกหลานให้เรียนหนังสือ ยิ่งลูกผู้หญิงแล้ว พ่อแม่เห็นว่ามีจำเป็นเลย สมควรอยู่ทำงานบ้านดีกว่า เพราะเมื่อโตก็แต่งงานและเลี้ยงลูก ถ้าให้เรียนก็จะทำให้ใจแตก เขียนจดหมายถึงผู้ชาย หรือเรียกกันว่า “เพลงยาว” ผู้ชายเขียนมา ผู้หญิงเขียนตอบไป ผู้หญิงจึงไม่ได้เล่าเรียนอย่างผู้ชาย”

22. การเรียนของผู้หญิงสมัยก่อนต่างกับการเรียนสมัยปัจจุบันในเรื่องอะไร

- ก. ระยะเวลาในการเรียน
- ข. สถานที่ในการสอนของครู
- ค. โอกาสในการศึกษาเล่าเรียน
- ง. ความสนใจในเรื่องการเรียนของผู้หญิง

23. ข้อความนี้ ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการมองผู้หญิงสมัยก่อนว่าอย่างไร

- ก. ผู้หญิงเสื่อมเสียง่าย
- ข. ผู้หญิงไม่ชอบใช้ความคิด
- ค. ผู้หญิงต้องเป็นแม่บ้านเท่านั้น
- ง. ผู้หญิงไม่สนใจเรื่องการเล่าเรียน

คำชี้แจง อ่านบทเพลงต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 24

ข้างขึ้นเดือนหงาย	เราพี่ควายชมจันทร์
เพลิดเพลินใจฉัน	โคมสวรรค์พรายพราย
ไขว่ห้างนั่งเฉย	เอื้อระเหยลอยชาย
เป่าขลุ่ยเพลงหนึ่งบนหลังควาย	ขึ้นพระพายโชนมา

24. เพลงนี้ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นไรน้อยที่สุด

- ก. ตื่นเต้น – เราใจ
- ข. สดชื่น – แจ่มใส
- ค. คลั่งไคล้ – ตึกตะนอง
- ง. สนุกสนาน – เพลิดเพลิน

คำชี้แจง อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 25 - 26

อันเมตตาปราณีที่ไหลหลั่ง	ประดุจดั่งสายธารที่ผ่านไหล
ย่อมหล่อเลี้ยงพสกนิกรนานาไพร	ดุจดวงใจหลังธารมาจากทรวง
เมตตาธรรมล้ำคุณอดหนุนโลก	ประสพโชคสุขสวัสดิ์พิพัฒน์ล่อง
ย่อมสตรขึ้นเบิกบานกาลทั้งปวง	เพราะว่าดวงฤทัยล้ำน้ำเมตตา
แม่นโลกไร้คุณธรรมอันล้ำเลิศ	โลกจะเกิดทุกข์เข็ญด้วยเช่นฆ่า
หม่อมมนุษย์ล้างผลาญกันดังผักปลา	พสุธานองด้วยเลือดน่าเกลียดขี้

25. นักเรียนคิดว่า คำประพันธ์นี้ต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน

- ก. มนุษย์ควรมีความรักและสามัคคีกัน
- ข. ทุกวันนี้นมนุษย์ฆ่าฟันกันเหมือนผักปลา
- ค. ความเมตตาปราณีที่มีให้กันทำให้สังคมสงบสุข
- ง. ความสามัคคีจะนำมาซึ่งความเจริญของประเทศชาติ

26. ถ้ามนุษย์ขาดคุณธรรมจะก่อให้เกิดเหตุการณ์ในข้อใด

- ก. มนุษย์จะไม่มีแผ่นดินอยู่อาศัย
- ข. มนุษย์จะรบราฆ่าฟันกัน
- ค. มนุษย์จะมีจิตใจแข็งกระด้าง
- ง. มนุษย์จะไม่มีความสุขในชีวิต

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 27

“ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจตกต่ำ ถึงแม้จะเป็นปัญหาที่สำคัญที่นักการเมืองและนักเศรษฐกิจยังไม่เห็นทางที่จะระงับได้ อย่างไรก็ตามก็คิดว่าสิ่งใดเกิดขึ้นมาได้ สิ่งนั้นก็ดับได้ ไม่มีสิ่งใดยั่งยืนอยู่ในโลกตลอดกาล”

27. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. เราใจ
- ข. ปลุกใจ
- ค. ปลอบใจ
- ง. เตือนใจ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 28 - 29

“คนสมัยนี้มักได้และมักง่ายขึ้น แต่ก่อนการหาปลาถือเป็นเกมกีฬาอย่างหนึ่ง คนหาปลาไม่เอาเปรียบปลาเกินไปนัก ไม่มีการปั่นวงล้อจักรยานแล้วต่อสายไฟช็อตปลา ไม่มีการโรยยาเบื่อให้ปลาคายเป็นเบือทั้งคั้งอย่างสมัยนี้”

28. “ตายเป็นเบือ” หมายความว่าอย่างไร

- ก. ตายทันที
- ข. ตายทั้งหมด
- ค. ตายในฤดูวางไข่
- ง. ตายเกลื่อนกลาด

29. จากข้อความข้างต้น วิธีหาปลาของคนสมัยนี้ตรงกับคำพังเพยบทใดมากที่สุด

- ก. น้ำขึ้นให้รีบตัก
- ข. ฆ่าช้างเอางา
- ค. จับปลาสองมือ
- ง. ตำนานพริกละลายแม่น้ำ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 30 - 31

"ในโลกวัตถุของเรานี้ ข้าพเจ้ารู้สึกราวกับว่าผู้คนมัวแต่ดิ้นรนแสวงหาความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ราวกับผู้คนกำลังต่อสู้กันเอง เพียงเพื่อจะแย่งชิงเอาผลประโยชน์กัน ความจริงแล้วผลประโยชน์นี้ควรจะต้องเกี่ยวข้องกับความสุขของมนุษย์ และเป็นแหล่งกำเนิดความสุขแท้"

30. ผู้เขียนมีความต้องการอย่างไร

- ก. ต้องการให้คนเศรษฐกิจดี
- ข. ต้องการให้คนได้รับผลประโยชน์
- ค. ต้องการให้คนแสวงหาความมั่งคั่ง
- ง. ต้องการให้คนแสวงหาความสุขที่แท้

31. ข้อความนี้มีใจความสำคัญอย่างไร

- ก. การต่อสู้ของผู้คน
- ข. หลงทางกันไปมากแล้ว
- ค. อย่าเข้าใจผิดกันอีกเลย
- ง. ความมั่งคั่งไม่ใช่แหล่งกำเนิดความสุข

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 32

"การสูญพันธุ์และการลดจำนวนของสัตว์ป่า มีสาเหตุสำคัญมาจากมนุษย์เรานี่เอง เพราะถ้าป่าไม้ไม่ถูกรบกวน ระบบนิเวศของป่าจะดำเนินไปตามธรรมชาติอย่างสมดุล ป่าไม้จะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ให้ความชุ่มชื้น ร่มรื่นเป็นที่พักพิงพึ่งพาอาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด..."

32. ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด

- ก. ข้อคิดเห็น
- ข. ข้อเท็จจริง
- ค. ข้อความแสดงอารมณ์
- ง. ข้อความแสดงการโต้แย้ง

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 33

"สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง โบราณกล่าวไว้ดี แต่ฉันไม่ใช่ นักปราชญ์จึงไม่มีสิทธิ์ที่จะพลั้ง"

33. "ไม่มีสิทธิ์ที่จะพลั้ง" ในข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร

- ก. ทำไม่ได้
- ข. ทำผิดไม่ได้
- ค. ต้องทำให้ดี
- ง. ต้องทำตามที่ถูกควร

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 34 - 35

“ความนิยมไทย หรือชาตินิยม ถือเป็นอุดมการณ์ของชาติอย่างหนึ่ง เพราะเป็นความคิดหรือความเชื่อที่จะช่วยผูกพันคนในชาติเข้าด้วยกัน จะช่วยพัฒนาประชาชน และประเทศชาติให้มีความสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า แต่ก็ต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมถูกต้อง ไม่เป็นการคลั่งชาติแต่เพียงอย่างเดียว”

34. ถ้าคนไทยทุกคนนิยมไทย ผลที่ตามมาอย่างเห็นได้ชัดคือข้อใด

- ก. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ
- ข. ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ
- ค. ความมั่นคงทางการเมือง
- ง. ความเป็นไทยแก่ตนเอง

35. เมื่อได้อ่านข้อความนี้แล้ว ถ้าจะแสดงเป็นผู้นิยมไทยจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. ใช้สินค้าไทย
- ข. ฟังเพลงไทย
- ค. กินอาหารไทย
- ง. พูดภาษาไทยถูกต้องชัดเจน

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 36

“อันคดอื่นหมิ่นคดกำหนดแน
 เว้นเสียแต่ในมนุษย์สุดกำหนด
 ทั้งลวงล่องอริยวาท์เลี้ยวลน
 ถึงคลองคดก็ไม่เหมือนน้ำใจคน”

36. ข้อใดสรุปใจความของข้อความข้างต้นได้เหมาะสมที่สุด

- ก. ใจคนอ่อนไหว
- ข. ใจคนวอกแวก
- ค. ใจคนปรวนแปร
- ง. ใจคนไม่ซื่อตรง

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 37

กรุงเทพฯ เมืองฟ้าอมร	นาครุ่งเรืองเมืองหลวง
มาغبพัฒนาทั้งปวง	ลู่อ่วงสำเร็จเสร็จครัน
เหลียวดูชนบททางไกล	น้ำไฟ มีดหรี สีสัน
ทั้งที่คือไทยเทียมพัน	ใครกันข้องเกี่ยวเหลียวแล

37. บทร้อยกรองนี้ มีเนื้อหาตรงกับสำนวนใด

- ก. นาน้อยย่อมแพ้ไฟ
- ข. ฝนตกไม่ทั่วฟ้า
- ค. ไกลปืนเที่ยง
- ง. ไฟหลังฝน

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 38 - 39

ยูฮัน ตัวแทนของเยาวชนอีกหลายคน ที่ต้องออกจากโรงเรียนมาช่วยพ่อ ซึ่งเป็นกรรมกรเข็นรถสัมภาระผู้โดยสารรถไฟ ทั้งๆ ที่เป็นเด็กนักเรียนดีและขยันขันแข็ง แต่เพราะความสำนึกที่มีความคิด ความรับผิดชอบ ตัวเขาจึงคิดหาทางช่วยพ่อแม่และเพื่อให้น้องอีกสองคนได้เรียนหนังสือ เช่นเดียวกับเขาด้วยแทนที่จะวิ่งโง่งน อยู่ตามท้องทุ่งนา เขาจึงรับไอติมแท่งมาขายได้กำไรกระติกละ 10 บาท จึงมีเงินเก็บขึ้นเรื่อยๆ แต่ก็ยังได้น้อยอยู่ และจากที่ได้รู้จักมักจี่เพื่อนหญิงเคยร่วมโรงเรียนเดียวกันมา ชักจูงให้ยูฮันได้รู้จักโลกภายนอกมากขึ้น จึงได้มองเห็นวิธีการหาเงินที่จะได้เงินมากขึ้น โดยเสี่ยงชีวิตมากขึ้น นั่นคือ การลอบขนข้าวสาร น้ำตาลทราย จากชายแดนไทยไปขายมาเลย์ โดยซ่อนไว้ตามช่องว่างต่างๆ ในรถไฟที่ไม่ให้เจ้าหน้าที่ค้นพบได้เป็นอันขาด ลักษณะอย่างนี้กระมังที่เราเรียกกันว่า กองทัพมดแดง

38. นักเรียนคิดว่าผู้เขียนมีเจตนาอย่างไร

- ก. สะท้อนภาพชีวิตเด็กๆ
- ข. ชี้ให้เห็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่ง
- ค. ชี้ให้เห็นว่ามีการลักลอบขนสินค้าชายแดน
- ง. ชี้ให้เห็นว่าน้ำตาลและข้าวสารเป็นที่ต้องการของชาวมาเลย์

39. ข้อใดคือวิธีการของ “กองทัพมดแดง” ตามบทความนี้

- ก. ล่าเลี้ยง
- ข. ลักลอบ
- ค. หลบหลีก
- ง. ลัดเลาะ

คำชี้แจง อ่านบทกลอนต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 40

“เมื่อความรู้ยอดเยี่ยมสูงเทียมเมฆ
แต่คุณธรรมต่ำเงยยอดหย้านั้น
อาจเสกสรรมีนาสารพัน
เพราะจิตอันไรอาบในโลกา”

40. คำประพันธ์นี้ กล่าวสรุปได้อย่างไร

- ก. คุณธรรมดีกว่าความรู้
- ข. ความรู้ดีกว่าคุณธรรม
- ค. มีคุณธรรมแต่ไม่มีความรู้ก็ไม่ดี
- ง. มีความรู้แต่ไม่มีคุณธรรมก็ทำชั่วได้

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ถามเกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ขอให้เรียนอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องนั้นๆ เพียงช่องเดียว
2. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อคะแนนการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด นักเรียนมีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่ คำตอบของนักเรียนจะมีประโยชน์และมีคุณค่ามากที่สุดก็ต่อเมื่อนักเรียนตอบตรงกับความเป็นจริง
3. ขอให้นักเรียนทำแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้สึกชอบกิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงภาษาไทย.....		/		
00	ข้าพเจ้าจะรีบทำการบ้านวิชาภาษาไทยตามที่ครูสั่ง โดยไม่ต้องให้ใครเตือน.....			/	

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ถ้าข้าพเจ้าถูกเกณฑ์ให้ช่วยกิจกรรมภาษาไทย ข้าพเจ้าจะเพิกเฉย.....				
2.	กิจกรรมในวิชาภาษาไทย ทำให้นักเรียนมีโอกาสใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่.....				
3.	เมื่อครูต้องการอาสาสมัครเพื่อสาคิการจาดกิจกรรมการเรียนภาษาไทย ข้าพเจ้าจะหลบไปนั่งหลังชั้น				
4.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนวิชาภาษาไทยเพราะเป็นวิชาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน.....				
5.	ข้าพเจ้าคิดว่าวิชาภาษาไทยมีประโยชน์เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น.....				
6.	ข้าพเจ้าเรียนวิชาภาษาไทยอย่างตั้งใจเพราะวิชาภาษาไทยเป็นแนวทางในการเรียนวิชาอื่นๆ.....				
7.	ในการทำข้อสอบวิชาภาษาไทยแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าทำอย่างตั้งใจเพื่อให้ได้คะแนนดี.....				
8.	หลังจากเรียนวิชาภาษาไทยแล้ว ทำให้อยากหาความรู้เพิ่มเติมอีก.....				
9.	ข้าพเจ้าพยายามหลบหน้าเมื่อครูเรียกให้ตอบคำถาม.....				
10.	ชั่วโมงใดที่ครูสอนเนื้อหาวิชาภาษาไทย ที่ยุ่งยากซับซ้อน ข้าพเจ้าจะเอางานอื่นขึ้นมาทำ.....				
11.	ข้าพเจ้าจะรีบทำการบ้านวิชาภาษาไทยตามที่ครูสั่งโดยไม่ให้ใครดักเตือน.....				
12.	ชั่วโมงใดที่จัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายหรือซักถาม ข้าพเจ้าจะพยายามหลีกเลี่ยง.....				
13.	ข้าพเจ้าเรียนภาษาไทยเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น.....				
14.	การเรียนวิชาภาษาไทยสำคัญและมีประโยชน์มาก ข้าพเจ้าจึงเรียนวิชานี้ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่แลฝึกฝนค้นคว้าอยู่เสมอ.....				
15.	ถ้าเป็นไปได้ข้าพเจ้าอยากให้ลดเวลาเรียนวิชาภาษาไทย เพราะไม่มีความสำคัญต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน.....				
16.	ความรู้ด้านภาษาไทยไม่ส่งผลให้การเรียนวิชาอื่นๆ ดีขึ้น ข้าพเจ้ารู้สึกต้องทนเรียนทั้งที่ไม่อยากเรียน.....				

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
17.	ถ้าครูให้ทำงานเกี่ยวกับวิชาภาษาไทย ข้าพเจ้าจะทำอย่างตั้งใจ.....				
18.	เมื่อครูให้การบ้านที่ยากและไม่สามารถค้นคว้าในหนังสือเรียน ข้าพเจ้าจะเลิกทำหรือหมดความสนใจ.....				
19.	กิจกรรมการเรียนในช่วงโมงวิชาภาษาไทย ถ้าครูให้แปลคำศัพท์ที่ยากแก่การเข้าใจ ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อและไม่อยากเรียน.....				
20.	การเรียนภาษาไทยที่ใกล้พักเที่ยงถ้าครูสอนเกินเวลา แม้แต่เพียงเล็กน้อย ข้าพเจ้าจะปิดหนังสือและไม่สนใจ.....				

ภาคผนวก ค

- คะแนนการหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน
- ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย
- ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ตาราง 8 คะแนนการหาประสิทธิภาพพบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน

เลขที่	คะแนนรวมแบบฝึกหัดในแต่ละบท	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน
1	35	33
2	34	34
3	33	33
4	35	36
5	35	34
6	34	32
7	34	33
8	34	33
9	33	31
10	35	36
11	34	32
12	34	34
13	33	35
14	34	33
15	34	31
16	35	35
17	34	36
18	34	31
19	34	32
20	35	32
21	34	31
22	34	33
23	34	32
24	34	36
25	34	34
26	35	32
27	35	34
28	34	35
29	34	34
30	35	31

ตาราง 8 คะแนนการหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน (ต่อ)

เลขที่	คะแนนรวมแบบฝึกหัดในแต่ละบท	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน
31	35	32
32	34	32
33	34	34
34	35	35
35	34	32
36	34	32
37	35	33
38	34	35
39	32	35
40	31	34
รวม	1364	1332
$\bar{X}$	34.1	33.3
E_1 / E_2	85.25	83.25

ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน เท่ากับ 85.25 / 83.25

ตาราง 9 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการอ่านภาษาไทย

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	0.50	0.48	21	0.65	0.36
2	0.59	0.31	22	0.58	0.42
3	0.69	0.49	23	0.58	0.34
4	0.35	0.29	24	0.37	0.24
5	0.44	0.30	25	0.51	0.32
6	0.61	0.28	26	0.48	0.22
7	0.74	0.29	27	0.30	0.38
8	0.30	0.48	28	0.68	0.51
9	0.79	0.31	29	0.44	0.38
10	0.50	0.34	30	0.52	0.58
11	0.58	0.34	31	0.69	0.29
12	0.30	0.38	32	0.52	0.37
13	0.52	0.30	33	0.46	0.41
14	0.77	0.35	34	0.32	0.41
15	0.57	0.27	35	0.44	0.30
16	0.70	0.48	36	0.52	0.30
17	0.71	0.34	37	0.62	0.50
18	0.66	0.65	38	0.56	0.38
19	0.40	0.53	39	0.45	0.69
20	0.54	0.41	40	0.58	0.42

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.71

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	7.41	11	4.26
2	7.31	12	4.18
3	7.12	13	4.13
4	7.04	14	3.85
5	6.92	15	3.85
6	6.00	16	3.81
7	5.68	17	3.80
8	5.41	18	3.78
9	5.37	19	3.77
10	4.89	20	3.71

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
2. อาจารย์พัชรา สุนทรนนท์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าธนบุรี
3. อาจารย์วิราภรณ์ พระพรหม โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค

ผู้เชี่ยวชาญตรวจบทเรียนสำเร็จรูปการดูน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาใจ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์พัชรา สุนทรนนท์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าธนบุรี
3. อาจารย์อาทร ทะนัน แผนกเทคโนโลยีและการศึกษา โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนัน ศลโกสม สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
3. อาจารย์ศิริลักษณ์ กล้านาค โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ จ.ลพบุรี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บึงอร พานทอง ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์อรุณศรี กุ่มท สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายนพดล บัวสาย
เกิดวันที่ 29 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2513
สถานที่เกิด 101 หมู่ 10 ตำบลปริก อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์โรงเรียนเทคนิคพณิชการธนบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนเทคนิคพณิชการธนบุรี ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526 ม.3 โรงเรียนกอบกุลวิทยาคม
พ.ศ. 2532 ม.6 โรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์
พ.ศ. 2537 คบ. วิทยาลัยครูพระนคร วิชาเอกภาษาไทย
พ.ศ. 2545 กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิชาเอกการมัธยมศึกษา(กลุ่มการสอนภาษาไทย)